Izdevējs: Saeima
Veids: likums
Pieņemts: 25.10.2001.
Stājas spēkā: 01.02.2004.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 164, 14.11.2001.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 23, 13.12.2001.

Attēlotā redakcija: 01.06.2026. - ...

Grozījumi:

12.06.2003. likums / LV, 96, 27.06.2003.; Ziņotājs, 14, 24.07.2003. / Stājas spēkā 01.07.2003.
15.01.2004. likums / LV, 12, 23.01.2004.; Ziņotājs, 4, 26.02.2004. / Stājas spēkā 01.02.2004.
26.10.2006. likums / LV, 183, 15.11.2006.; Ziņotājs, 24, 28.12.2006. / Stājas spēkā 01.12.2006.
18.12.2008. likums / LV, 202, 30.12.2008.; Ziņotājs, 3, 12.02.2009. / Stājas spēkā 01.01.2009.
01.11.2012. likums / LV, 183, 21.11.2012. / Stājas spēkā 01.01.2013.
19.09.2013. likums / LV, 188, 26.09.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
02.02.2017. likums / LV, 36, 16.02.2017. / Stājas spēkā 01.03.2017.
11.11.2021. likums / LV, 227, 24.11.2021. / Stājas spēkā 01.12.2021.
05.10.2023. likums / LV, 203, 19.10.2023. / Stājas spēkā 02.11.2023.
28.05.2026. likums / LV, 102A, 29.05.2026. / Stājas spēkā 01.06.2026.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Administratīvā procesa likums

A DAĻA
VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.nodaļa
Administratīvā procesa pamatnoteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

(1) **Iestāde** ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kurai ar normatīvo aktu vai publisko tiesību līgumu piešķirtas noteiktas valsts varas pilnvaras valsts pārvaldes jomā.

(2) **Augstāka iestāde** ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu.

(3) **Administratīvais akts** ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Administratīvais akts ir arī tāds lēmums, kuru likumā paredzētajos gadījumos iestāde izdod attiecībā uz individuāli nenoteiktu personu loku, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos (vispārīgais administratīvais akts). Administratīvais akts ir arī lēmums par amatpersonas vai iestādei īpaši pakļautas personas tiesiskā statusa nodibināšanu, maiņu, izbeigšanu un šīs personas disciplināro sodīšanu, kā arī cits lēmums, ja tas būtiski ierobežo amatpersonas vai iestādei īpaši pakļautas personas cilvēktiesības. Amatpersona šīs daļas izpratnē nav iestādes darbinieks, ar kuru atbilstoši normatīvajiem aktiem dibināmas darba tiesiskās attiecības. Administratīvais akts nav:

1) iestādes lēmums vai cita veida darbība privāto tiesību jomā;

2) iestādes iekšējs lēmums, kas skar tikai pašu iestādi, tai padotu iestādi vai īpaši pakļautu personu;

3) starplēmums (tostarp procesuāls lēmums) administratīvā procesa ietvaros, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu;

4) Saeimas, Valsts prezidenta, Ministru kabineta vai pašvaldības domes (padomes) politisks lēmums (politisks paziņojums, deklarācija, aicinājums un paziņojums par amatpersonu ievēlēšanu u. tml.);

5) tiesas nolēmums, kriminālprocesuāls lēmums, kā arī lēmums, kas pieņemts administratīvā pārkāpuma procesā.

(4) **Tiesību norma** ir normatīvs akts (tā daļa) un vispārējie tiesību principi.

(5) **Ārējais normatīvais akts** ir Satversme, likumi, Ministru kabineta noteikumi un pašvaldību saistošie noteikumi, kā arī starptautiskie līgumi un Eiropas Savienības pamatlīgumi un uz to pamata izdotie normatīvie akti.

(6) **Iekšējais normatīvais akts** ir tiesību akts, kuru publisko tiesību subjekts izdevis ar mērķi noteikt savas vai sev padotas institūcijas iekšējās darbības kārtību vai izskaidrot kāda ārējā normatīvā akta piemērošanas kārtību savā darbības jomā (instrukcija, ieteikumi, nolikums u.c.).

(7) **Starptautisko tiesību norma** ir Latvijai saistoši starptautiskie līgumi, starptautiskās paražu tiesības un starptautisko tiesību vispārējie principi.

(8) **Privātpersona** ir fiziskā persona, privāto tiesību juridiskā persona vai šādu personu apvienība.

(9) **Publisko tiesību subjekts** ir publisko tiesību juridiskā persona tās orgāna vai cita tāda institucionāla veidojuma personā, kuram piemīt administratīvi procesuālā rīcībspēja.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

2.pants. Likuma pamatmērķi

Šā likuma pamatmērķi ir šādi:

1) nodrošināt demokrātiskas, tiesiskas valsts pamatprincipu, it sevišķi cilvēktiesību, ievērošanu konkrētās publiski tiesiskajās attiecībās starp valsti un privātpersonu;

2) pakļaut neatkarīgas, objektīvas un kompetentas tiesu varas kontrolei izpildvaras darbības, kuras attiecas uz konkrētām publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu;

3) nodrošināt tiesību normu tiesisku, precīzu un efektīvu piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

3.pants. Likuma darbība

(1) Šo likumu piemēro administratīvajā procesā iestādē, ciktāl citu likumu speciālajās tiesību normās nav noteikta cita kārtība.

(2) Administratīvais process tiesā notiek saskaņā ar šo likumu. Ja cita likuma speciālā tiesību norma nosaka citu kārtību, kas nav pretrunā ar šā likuma pamatmērķiem un principiem, administratīvajā procesā tiesā piemēro cita likuma speciālo tiesību normu.

(3) Šā likuma noteikumi, kas attiecas uz administratīvo aktu, ir attiecināmi arī uz faktisko rīcību un publisko tiesību līgumu tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar šo administratīvā procesa institūtu būtību vai ciktāl citas tiesību normas nenosaka citādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

4.pants. Administratīvā procesa principi

(1) Administratīvajā procesā piemēro šādus vispārējos tiesību principus:

1) privātpersonas tiesību ievērošanas princips (5.pants);

2) vienlīdzības princips (6.pants);

3) tiesiskuma princips (7.pants);

4) tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips (8.pants);

5) patvaļas aizlieguma princips (9.pants);

6) tiesiskās paļāvības princips (10.pants);

7) likuma atrunas princips (11.pants);

8) demokrātiskās iekārtas princips (12.pants);

9) samērīguma princips (13.pants);

10) likuma prioritātes princips (14.pants);

11) procesuālā taisnīguma princips (14.[1] pants).

(2) Administratīvajā procesā piemēro arī šā panta pirmajā daļā neminētus vispārējos tiesību principus, kuri atklāti, atvasināti vai attīstīti iestāžu praksē vai tiesu judikatūrā, kā arī tiesību zinātnē.

(3) Administratīvajam aktam un iestādes faktiskajai rīcībai (7.nodaļa) jāatbilst šā panta pirmajā daļā minētajiem vispārējiem tiesību principiem.

(4) Šajā likumā privātpersonai noteikto tiesību izmantošana pati par sevi nevar privātpersonai radīt nelabvēlīgas, tai skaitā privāttiesiskas sekas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

5.pants. Privātpersonas tiesību ievērošanas princips

Administratīvajā procesā, it īpaši pieņemot lēmumu pēc būtības, iestāde un tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

6.pants. Vienlīdzības princips

Pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, — atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa dalībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

7.pants. Tiesiskuma princips

Iestādes un tiesas rīcībai jāatbilst tiesību normām. Iestāde un tiesa darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros un savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

8.pants. Tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips

Iestāde un tiesa, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes (gramatisko, sistēmisko, vēsturisko un teleoloģisko metodi), lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu (17.pants).

9.pants. Patvaļas aizlieguma princips

Administratīvo aktu un tiesas nolēmumu var pamatot ar faktiem, kuri ir nepieciešami lēmuma pieņemšanai, un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem.

10.pants. Tiesiskās paļāvības princips

Privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

11.pants. Likuma atrunas princips

Privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu izdot vai faktisku rīcību veikt iestāde var uz Satversmes, likuma, kā arī uz starptautisko tiesību normas pamata. Ministru kabineta noteikumi vai pašvaldību saistošie noteikumi var būt par pamatu šādam administratīvajam aktam vai faktiskai rīcībai tikai tad, ja Satversmē, likumā vai starptautisko tiesību normā tieši vai netieši ir ietverts pilnvarojums Ministru kabinetam, izdodot noteikumus, vai pašvaldībām, izdodot saistošos noteikumus, tajos paredzēt šādus administratīvos aktus vai faktisko rīcību. Ja Satversme, likums vai starptautisko tiesību norma ir pilnvarojusi Ministru kabinetu, tad Ministru kabinets savukārt ar noteikumiem var pilnvarot pašvaldības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

12.pants. Demokrātiskās iekārtas princips

Iestāde un tiesa, piemērojot tiesību normas, apsver, vai privātpersonai nelabvēlīgs administratīvais akts vai faktiskā rīcība ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

13.pants. Samērīguma princips

Labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

14.pants. Likuma prioritātes princips

Privātpersonai labvēlīgu administratīvo aktu, kas regulē tiesiskās attiecības demokrātiskai sabiedrībai un valsts iekārtai būtiski svarīgā jautājumā (vārda un preses brīvība, domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvība, pulcēšanās un biedrošanās brīvība, kā arī politiskā sistēma), iestāde var izdot uz Satversmes vai likuma pamata.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

14.[1] pants. Procesuālā taisnīguma princips

Iestāde un tiesa, pieņemot lēmumus, ievēro objektivitāti un dod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus. Amatpersona, par kuras objektivitāti var pastāvēt pamatotas šaubas, nepiedalās lēmuma pieņemšanā.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

15.pants. Ārējo normatīvo aktu, vispārējo tiesību principu un starptautisko tiesību normu piemērošana

(1) Iestāde un tiesa administratīvajā procesā piemēro ārējos normatīvos aktus, starptautisko tiesību un Eiropas Savienības tiesību normas, kā arī vispārējos tiesību principus (4.pants).

(2) Iestāde un tiesa ievēro šādu ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhiju:

1) Satversme;

2) likums;

3) Ministru kabineta noteikumi;

4) pašvaldību saistošie noteikumi.

(3) Starptautisko tiesību normas neatkarīgi no to avota piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Ja konstatē pretrunu starp starptautisko tiesību normu un tāda paša juridiskā spēka Latvijas tiesību normu, piemēro starptautisko tiesību normu.

(4) Eiropas Savienības tiesību normas piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Piemērojot Eiropas Savienības tiesību normas, iestāde un tiesa ņem vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru.

(5) Vispārējos tiesību principus piemēro, ja attiecīgo jautājumu neregulē ārējais normatīvais akts, kā arī lai interpretētu normatīvos aktus (17.pants).

(6) Ja konstatē pretrunu starp dažāda juridiskā spēka tiesību normām, piemēro to tiesību normu, kurai ir augstāks juridiskais spēks.

(7) Ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka vispārējo un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma.

(8) Ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka ārējiem normatīvajiem aktiem, piemēro jaunāko ārējo normatīvo aktu. Noteicošs ir ārējā normatīvā akta pieņemšanas datums.

(9) Ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka jaunāku vispārējo un vecāku speciālo tiesību normu, vecāko speciālo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl tās mērķis nav pretrunā ar jaunākās vispārējās tiesību normas (normatīvā akta) mērķi.

(10) Izlemjot, kurai no vienāda juridiskā spēka tiesību normām dodama priekšroka, jāņem vērā arī to objektīvais nozīmīgums kopējā kontekstā, ko veido šīs tiesību normas, un priekšroka dodama tai tiesību normai, kura regulē demokrātiskai sabiedrībai un valsts iekārtai būtiski svarīgu jautājumu.

(11) Ja iestādei jāpiemēro tiesību norma, bet tai rodas pamatotas šaubas, vai šī tiesību norma atbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai, iestāde šo tiesību normu piemēro, bet par savām šaubām nekavējoties motivētā rakstveida ziņojumā informē augstāku iestādi un Tieslietu ministriju.

(12) Iestāde un tiesa nedrīkst atteikties izlemt jautājumu, pamatojoties uz to, ka šis jautājums nav noregulēts ar likumu vai citu ārējo normatīvo aktu (iestāžu un tiesu juridiskās obstrukcijas aizliegums). Tās nedrīkst atteikties piemērot tiesību normu, pamatojoties uz to, ka šī tiesību norma neparedz piemērošanas mehānismu, ka tas nav pilnīgs vai nav izdoti citi normatīvie akti, kas tuvāk regulētu attiecīgās tiesību normas piemērošanu. Tas neattiecas tikai uz gadījumu, kad nav izveidota vai nedarbojas iestāde, kurai šī tiesību norma ir jāpiemēro vai citādā veidā jāpiedalās tās piemērošanā.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

16.pants. Iekšējo normatīvo aktu piemērošana

(1) Iekšējais normatīvais akts ir saistošs tam publisko tiesību subjektam, kas šo aktu izdevis, kā arī šim publisko tiesību subjektam padotajām institūcijām. Privātpersonām iekšējais normatīvais akts nav saistošs.

(2) Ja iestāde konstatē pretrunu starp iekšējiem normatīvajiem aktiem, tā piemēro to aktu, kuru izdevusi institucionāli augstāka iestāde. Ja iestāde konstatē pretrunu starp iekšējiem normatīvajiem aktiem, kurus izdevusi institucionāli augstāka iestāde un funkcionāli augstāka iestāde, tā piemēro to aktu, kuru izdevusi funkcionāli augstāka

iestāde.

(3) Ja iestāde konstatē pretrunu starp iekšējos normatīvajos aktos ietverto vienāda juridiskā spēka vispārējo tiesību normu un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma.

(4) Ja iestāde konstatē pretrunu starp viena publisko tiesību subjekta izdotiem iekšējiem normatīvajiem aktiem, tā piemēro jaunāko aktu. Noteicošs ir normatīvā akta pieņemšanas datums.

(5) Ja iestādei jāpiemēro iekšējais normatīvais akts, bet tai rodas pamatotas šaubas, vai tas atbilst cita publisko tiesību subjekta izdotam iekšējam normatīvajam aktam, iestāde to piemēro, bet par savām šaubām nekavējoties motivētā rakstveida ziņojumā informē institucionāli augstāku iestādi un publisko tiesību subjektu, kas šo normatīvo aktu izdevis.

(6) Ja iestādei jāpiemēro iekšējais normatīvais akts, bet tai rodas pamatotas šaubas, vai tas atbilst ārējam normatīvajam aktam un vispārējiem tiesību principiem, kā arī starptautisko tiesību vai Eiropas Savienības tiesību normām, iestāde šo iekšējo normatīvo aktu nepiemēro un nekavējoties motivētā rakstveida ziņojumā informē par to augstāku iestādi un publisko tiesību subjektu, kas šo normatīvo aktu izdevis. Publisko tiesību subjekts, kas šo normatīvo aktu izdevis, var dot rakstveida rīkojumu to piemērot. Ja publisko tiesību subjekta rīkojums satur juridisku pamatojumu, kādēļ iestādes šaubas ir noraidāmas un attiecīgais iekšējais normatīvais akts atbilst ārējam normatīvajam aktam un vispārējiem tiesību principiem, kā arī starptautisko tiesību un Eiropas Savienības tiesību normām, iestāde to izpilda.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

17.pants. Tiesību normu interpretācija un analoģija

(1) Iestāde un tiesa, interpretējot (tulkojot) tiesību normu, lieto šādas interpretācijas pamatmetodes:

1) gramatisko (filoloģisko) interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu no valodnieciskā viedokļa;

2) vēsturisko interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu, ņemot vērā apstākļus, uz kuriem pamatojoties tā radīta;

3) sistēmisko interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu saistībā ar citām tiesību normām;

4) teleoloģisko (jēgas un mērķa) interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu, pamatojoties uz lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz.

(2) Ja iestāde vai tiesa konstatē tiesību sistēmā nepilnību, tā var šo nepilnību novērst, arī lietojot analoģijas metodi, tas ir, sistēmiski analizējot līdzīgu gadījumu tiesisko regulējumu un šīs analīzes rezultātā konstatētos tiesību principus piemērojot konkrētajā gadījumā. Ar analoģiju nedrīkst pamatot tādu administratīvo aktu, kurš ierobežo adresāta cilvēktiesības.

(3) Ja, interpretējot tiesību normu pēc dažādām metodēm, iespējams nonākt gan pie rezultāta, kas atbilst tiesību sistēmai, gan pie rezultāta, kas ir pretrunā ar kādu tiesību normu, lieto to interpretācijas metodi, kuras rezultāts konkrētajā gadījumā atbilst tiesību sistēmai.

(4) Ja, interpretējot tiesību normu pēc dažādām metodēm, iespējams nonākt pie dažādiem rezultātiem, kas visi atbilst tiesību sistēmai, lieto to interpretācijas metodi, ar kuru konkrētajā gadījumā iespējams sasniegt lietderīgāko un taisnīgāko rezultātu.

(5) Ja Satversmes tiesa attiecīgo tiesību normu ir interpretējusi spriedumā, iestāde un tiesa piemēro šo interpretāciju.

(6) Ja augstāka iestāde iekšējā normatīvajā aktā interpretējusi tiesību normu, iestāde piemēro šo interpretāciju. Iestādes pilnvaras, kas minētas šā likuma 16.panta piektajā un sestajā daļā, paliek neskartas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

18. pants. Administratīvā procesa izdevumi un valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība

(1) Administratīvais process iestādē privātpersonai ir bez maksas, ja likumā nav noteikts citādi.

(2) Par administratīvo procesu tiesā maksā valsts nodevu un drošības naudu šā likuma 13. nodaļā noteiktajā kārtībā un apmērā.

(3) Ministru kabinets nosaka, kādā kārtībā un apmērā administratīvajā procesā tiesā no valsts budžeta izmaksā atlīdzību lieciniekiem, tulkiem un ekspertiem.

(4) Ja iestādē izskatāmā administratīvā lieta ir sarežģīta, iestāde pēc fiziskās personas lūguma, ievērojot šīs personas mantisko stāvokli, lemj par atlīdzību tās pārstāvim. Par pārstāvi šādos gadījumos var būt persona, kura var būt par juridiskās palīdzības sniedzēju Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma izpratnē. Atlīdzību izmaksā iestāde. Pārstāvim izmaksājamās atlīdzības apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(5) Valsts nodrošināto juridisko palīdzību, ievērojot lietas sarežģītību un fiziskās personas mantisko stāvokli, pēc personas lūguma piešķir, pamatojoties uz tiesas (tiesneša) lēmumu, pēc pieteikuma saņemšanas tiesā līdz galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim. Tiesa (tiesnesis) lēmumu par lūgumu piešķirt juridisko palīdzību pieņem mēneša laikā pēc lūguma izteikšanas dienas.

(6) Juridiskās palīdzības administrācija valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēju norīko septiņu dienu laikā pēc tiesas (tiesneša) lēmuma saņemšanas. Juridiskās palīdzības apjomu un atlīdzības apmēru nosaka saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to samaksas kārtību.

(7) Ja zudis pamats valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanai vai tiek konstatēti apstākļi juridiskās palīdzības pārtraukšanai, tiesa (tiesnesis) pieņem lēmumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pārtraukšanu un triju dienu laikā to nosūta Juridiskās palīdzības administrācijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

2.nodaļa
Administratīvi procesuālā tiesībspēja un rīcībspēja

19.pants. Tiesībspēja un rīcībspēja

(1) Administratīvi procesuālā tiesībspēja ir spēja būt apveltītam ar administratīvi procesuālajām tiesībām un pienākumiem.

(2) Administratīvi procesuālā rīcībspēja ir spēja īstenot administratīvi procesuālās tiesības un izpildīt administratīvi procesuālos pienākumus.

20.pants. Privātpersonas administratīvi procesuālā tiesībspēja

(1) Administratīvi procesuālā tiesībspēja atzīstama vienlīdzīgi fiziskajām un privāto tiesību juridiskajām personām.

(2) Administratīvi procesuālā tiesībspēja atzīstama arī personu apvienībai, ja personas ir saistītas ar pietiekami noturīgu saikni, lai sasniegtu noteiktu mērķi, un personu apvienībai ir noteikta lēmumu pieņemšanas kārtība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

21.pants. Privātpersonas administratīvi procesuālā rīcībspēja

(1) Administratīvi procesuālā rīcībspēja ir:

1) pilngadīgai fiziskajai personai tiktāl, ciktāl tās rīcībspēju nav ierobežojusi tiesa;

2) privāto tiesību juridiskajai personai;

3) personu apvienībai, kurai ir atzīstama procesuālā tiesībspēja.

(2) Tās fiziskās personas procesuālās tiesības, kura nav sasniegusi 15 gadu vecumu vai kuras rīcībspēju ierobežojusi tiesa, īsteno šīs personas likumiskais pārstāvis. Ja likumisko pārstāvju savstarpējās intereses vai likumisko pārstāvju un nepilngadīgās personas intereses ir atšķirīgas un ja tiesa atzīst to par lietderīgu, tā par nepilngadīgās personas pārstāvi var iecelt citu personu, izprasot bāriņtiesas viedokli, vai personu no bāriņtiesas uzturētā sevišķo aizbildņu saraksta. Ja tiesa uzskata, ka aizgādņa un tās pilngadīgās personas intereses, kuras rīcībspēju ierobežojusi tiesa, ir savstarpēji atšķirīgas, tā pēc sava ieskata, izprasot bāriņtiesas viedokli, par attiecīgās pilngadīgās personas pārstāvi var noteikt citu personu vai lūgt bāriņtiesu iecelt pilngadīgajai personai aizgādni šīs personas tiesību un interešu aizsardzībai konkrētajā lietā.

(2^1) Sevišķā aizbildņa pienākums ir uzklausīt nepilngadīgās personas viedokli, darīt to zināmu tiesai un aizsargāt nepilngadīgās personas tiesības un intereses konkrētajā administratīvajā lietā. Ja bāriņtiesa vai tiesa konstatē, ka sevišķais aizbildnis nepienācīgi pilda likumā noteiktos pienākumus, tiesa nepilngadīgajai personai ieceļ citu sevišķo aizbildni.

(2^2) Prasības sevišķajam aizbildnim, kārtību, kādā bāriņtiesa veido un aktualizē sevišķo aizbildņu sarakstu, kā arī sevišķajam aizbildnim izmaksājamās atlīdzības apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(3) Tās fiziskās personas procesuālās tiesības, kura sasniegusi vecumu no 15 līdz 18 gadiem, īsteno šīs personas likumiskais pārstāvis. Šādās lietās iestāde vai tiesa uzaicina piedalīties arī attiecīgo nepilngadīgo personu.

(4) Likumā noteiktajos gadījumos nepilngadīgā persona ir tiesīga patstāvīgi īstenot savas procesuālās tiesības un izpildīt pienākumus. Ja likums nepilngadīgai personai, kas sasniegusi 15 gadu vecumu, piešķīris tiesības patstāvīgi vērsties iestādē, tai ir tiesības administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību patstāvīgi pārsūdzēt tiesā. Šādā lietā pēc iestādes vai tiesas ieskata var pieaicināt šīs personas likumisko pārstāvi, lai viņš sniegtu tai palīdzību lietas vešanā.

(5) Privāto tiesību juridiskās personas lietas ved tās orgāns vai pilnvarota persona.

(6) Personu apvienības lietas ved tās līgumiskais pārstāvis vai pilnvarota persona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 18.12.2008., 02.02.2017. un 11.11. 2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021. Otrās daļas otrā teikuma jaunā redakcija, 2.[1] un 2.[2] daļa stājas spēkā 01.01.2023. Sk. pārejas noteikumu 25. punktu)

22.pants. Publisko tiesību subjekta administratīvi procesuālā tiesībspēja

(1) Administratīvi procesuālā tiesībspēja pilnā apjomā piemīt:

1) Latvijas Republikai kā sākotnējai publisko tiesību juridiskajai personai;

2) pašvaldībai un citai atvasinātai publisko tiesību juridiskajai personai.

(2) Citiem publisko tiesību subjektiem administratīvi procesuālā tiesībspēja piemīt lietās, kas attiecas uz jomām, kurās tie saskaņā ar likumu darbojas sava patstāvīgā budžeta ietvaros.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

23.pants. Publisko tiesību subjekta administratīvi procesuālā rīcībspēja

(1) Publisko tiesību juridiskās personas vārdā rīkojas piekritīgais orgāns, iestāde (amatpersona) vai cits pilnvarots tiesību subjekts.

(2) Publisko tiesību subjektam, kuram piemīt administratīvi procesuālā tiesībspēja (22.panta otrā daļa), tādā pašā apjomā piemīt arī administratīvi procesuālā rīcībspēja, un tā vārdā rīkojas iestāde (amatpersona) vai cits pilnvarots tiesību subjekts.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

3.nodaļa
Administratīvā procesa dalībnieki iestādē un tiesā

24.pants. Administratīvā procesa dalībnieki

Administratīvā procesa dalībnieki ir:

1) iesniedzējs (25.pants);

2) iestāde, kuras lietvedībā ir administratīvā lieta;

3) adresāts (27.pants);

4) trešā persona (28.pants);

5) tiesību subjekts, kuram ir tiesības būt par privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizstāvi (29.pants);

6) pieteicējs (31.pants);

7) atbildētājs (34.pants);

8) pārstāvis (35.- 40.pants).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

25.pants. Iesniedzējs

(1) Iesniedzējs ir privātpersona, kura griežas iestādē, lai nodibinātu, grozītu, konstatētu vai izbeigtu konkrētas publiski tiesiskās attiecības. Par iesniedzēju uzskatāma arī privātpersona, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai lieta uzsākta pēc šā likuma 29.pantā minētā tiesību subjekta iesnieguma.

(2) Gadījumos, kad publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība, kā arī citos ārējā normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos iesniedzējs var būt arī publisko tiesību juridiskā persona. Administratīvajā procesā, kurā iesniedzējs vai adresāts ir publisko tiesību subjekts, tiek attiecīgi piemērotas šā likuma normas, izņemot gadījumus, kad no publisko tiesību subjekta būtības izriet, ka tās nav piemērojamas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

26.pants. Procesuālā līdzdalība iestādē

(1) Iesniegumu iestādei var iesniegt vairāki iesniedzēji (līdziesniedzēji).

(2) Katrs līdziesniedzējs procesā piedalās patstāvīgi.

(3) Līdziesniedzēji var uzdot lietas vešanu vienam no sava vidus vai vienam kopējam pārstāvim.

(4) Iestādes procesuālās darbības un lēmumi, ieskaitot administratīvo aktu, nodibina, groza, konstatē vai izbeidz tiesiskās attiecības ar katru līdziesniedzēju atsevišķi. Katrs līdziesniedzējs savas procesuālās tiesības, it sevišķi tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt procesuālās darbības un administratīvo aktu, var izmantot neatkarīgi no pārējiem līdziesniedzējiem.

27.pants. Adresāts

(1) Adresāts ir privātpersona, attiecībā uz kuru izdots administratīvais akts vai veikta (tiks veikta) faktiskā rīcība.

(2) Publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība gadījumos, kad tas atrodas salīdzināmā situācijā ar privātpersonu un konkrētajā gadījumā ir pakļauts tādiem pašiem tiesību priekšrakstiem kā privātpersona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

28.pants. Trešā persona

(1) Par trešo personu administratīvajā procesā var būt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts var ierobežot vai kuru var skart tiesas spriedums lietā.

(2) Publisko tiesību subjekts var būt par trešo personu gadījumos, kad tas atrodas salīdzināmā situācijā ar privātpersonu, kura var būt par trešo personu administratīvajā procesā, kā arī tad, ja tas noteikts ārējā normatīvajā aktā.

(3) Trešās personas statusu personai piešķir ar iestādes vai tiesas (tiesneša) lēmumu. Pamatotu lūgumu par trešās personas pieaicināšanu var iesniegt persona, kura uzskata sevi par atbilstošu trešās personas statusam, vai administratīvā procesa dalībnieks. Trešo personu var pieaicināt arī pēc iestādes vai tiesas (tiesneša) iniciatīvas.

(3^1) Ja lietā kā trešās personas pieaicināmas konkrēti neidentificētas personas, tiesa (tiesnesis) oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" publicē paziņojumu par ierosināto lietu ar aicinājumu personām, kuras atbilst trešās personas statusam lietā, mēneša laikā vērsties tiesā ar lūgumu par pieaicināšanu trešās personas statusā. Persona, kura minētajā termiņā lūgumu neiesniedz, zaudē tiesības kļūt par trešo personu.

(4) Uz trešo personu attiecas administratīvā procesa dalībnieku procesuālās tiesībspējas un rīcībspējas noteikumi. Tai ir iesniedzēja vai pieteicēja procesuālās tiesības ar izņēmumiem, kas noteikti šajā likumā.

(5) Lēmumu par atteikšanos pieaicināt trešo personu iestādē šī persona, adresāts vai iespējamais adresāts septiņu dienu laikā pēc tam, kad lēmums attiecīgajai personai paziņots vai citādi kļuvis zināms, var apstrīdēt augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, — pārsūdzēt tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(6) Par tiesas (tiesneša) lēmumu, ar kuru noraidīts lūgums par trešās personas pieaicināšanu lietā, var iesniegt blakus sūdzību, ja šāds lūgums izteikts līdz tiesas sēdei vai rakstveida procesā līdz dienai, kad administratīvā procesa dalībnieki ir tiesīgi īstenot šā likuma 204. panta otrajā daļā paredzētās tiesības.

(7) Ja tiesa (tiesnesis) konstatē, ka trešā persona lietā pieaicināta nepamatoti, tiesa (tiesnesis) lemj par trešās personas statusa atņemšanu šai personai. Par tiesas (tiesneša) lēmumu, ar kuru personai atņemts trešās personas statuss, šī persona var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

29.pants. Tiesību subjekts, kuram ir tiesības būt par privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizstāvi

(1) Likumā paredzētajos gadījumos publisko tiesību subjektam vai privāto tiesību juridiskajai personai ir tiesības iesniegt iestādē iesniegumu vai tiesā pieteikumu, lai aizstāvētu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētais tiesību subjekts var iepazīties ar lietas materiāliem, pieteikt noraidījumus, dot paskaidrojumus, iesniegt pierādījumus, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā, iesniegt lūgumus, apstrīdēt un pārsūdzēt administratīvo aktu vai faktisko rīcību, kā arī izdarīt citas likumā iesniedzējam vai pieteicējam paredzētās procesuālās darbības.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētā tiesību subjekta atteikšanās no iesnieguma vai pieteikuma, ko tas iesniedzis saskaņā ar šā panta pirmo daļu, neatņem privātpersonai, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai iesniegums vai pieteikums iesniegts, tiesības prasīt, lai iestāde vai tiesa lietu izskata pēc būtības.

(4) Ja administratīvajā procesā šā panta pirmajā daļā minētajam tiesību subjektam un privātpersonai, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai iesniegums vai pieteikums iesniegts, ir atšķirīgi viedokļi par procesa virzību vai par lietu pēc būtības, noteicošais ir privātpersonas viedoklis. Pēc attiecīgās personas iesnieguma iestāde pieņem lēmumu par lietas izbeigšanu vai tiesa izbeidz tiesvedību.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

30.pants. Institūcijas piedalīšanās procesā atzinuma došanai

(1) Iestāde vai tiesa likumā noteiktajos gadījumos pieaicina piedalīties procesā institūciju, lai tā savas kompetences ietvaros dotu atzinumu lietā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajai institūcijai ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, piedalīties pierādījumu

pārbaudīšanā, iesniegt lūgumus.

(3) Tiesa var pieaicināt procesā iestādi, lai tā savas kompetences ietvaros sniegtu atzinumu lietā. Pieaicinātajai iestādei ir pienākums sniegt tiesai pieprasīto atzinumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

31.pants. Pieteicējs

(1) Pieteicējs ir privātpersona, kura griežas tiesā, lai tā veiktu kontroli pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, lai izlemtu par publisko tiesību līguma spēkā esamību vai izpildi vai arī konstatētu privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības. Par pieteicēju uzskatāma arī privātpersona, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai lieta ierosināta pēc šā likuma 29.pantā minētā tiesību subjekta pieteikuma.

(2) Pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir aizskartas vai var tikt aizskartas.

(3) Publisko tiesību juridiskā persona var būt pieteicējs:

1) lietās par publisko tiesību līgumiem;

2) gadījumos, kad publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība;

3) citos ārējā normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

32.pants. Procesuālā līdzdalība tiesā

(1) Pieteikumu tiesā var iesniegt vairāki pieteicēji (līdzpieteicēji).

(2) Katrs līdzpieteicējs procesā piedalās patstāvīgi.

(3) Līdzpieteicēji var uzdot lietas vešanu vienam no sava vidus vai vienam kopējam pārstāvim.

(4) Tiesas nolēmumu pieņem attiecībā uz katru līdzpieteicēju atsevišķi. Katrs līdzpieteicējs savas procesuālās tiesības var izmantot neatkarīgi no pārējiem līdzpieteicējiem.

33.pants. Administratīvā procesa dalībnieku procesuālo tiesību pārņemšana

(1) Ja kāds no administratīvā procesa dalībniekiem lietā izstājas (fiziskās personas nāve, juridiskās personas izbeigšanās u.c.), iestāde vai tiesa var aizstāt šo administratīvā procesa dalībnieku ar viņa tiesību pārņēmēju.

(2) Procesuālo tiesību pārņemšana iespējama jebkurā procesa stadijā.

(3) Tiesību pārņēmējam visas darbības, kas izpildītas procesā līdz viņa iestāšanās brīdim, ir tikpat obligātas, kā tās bija personai, kuras tiesības pārņemtas.

(4) Lēmumu par atteikšanos aizstāt procesa dalībnieku ar viņa tiesību pārņēmēju iestādē attiecīgā persona, adresāts vai iespējamais adresāts septiņu dienu laikā pēc tam, kad lēmums attiecīgajai personai paziņots vai citādi kļuvis zināms, var apstrīdēt augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, — pārsūdzēt tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(5) Par tiesas (tiesneša) lēmumu, ar kuru atteikts aizstāt procesa dalībnieku ar viņa tiesību pārņēmēju, var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

34.pants. Atbildētājs

(1) Atbildētājs tiesā ir Latvijas Republika, pašvaldība vai cita atvasināta publisko tiesību juridiskā persona (22.panta pirmā daļa) vai cits publisko tiesību subjekts šā likuma 22.panta otrajā daļā minētajā gadījumā.

(2) Atbildētāja pusē pieaicina iestādi, no kuras pieteicējs prasa attiecīgu rīcību, vai citu institūciju, ja tas noteikts normatīvajā aktā.

(3) Ja pieteicējs lietā par publisko tiesību līguma spēkā esamību vai izpildi ir publisko tiesību juridiskā persona (103.panta trešās daļas 3.punkts), atbildētājs var būt arī privātpersona. Šādā gadījumā attiecīgi piemērojamas šā likuma C un D daļas tiesību normas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

35.pants. Tiesības uz pārstāvību administratīvajā procesā

Administratīvā procesa dalībnieks procesā var piedalīties ar pārstāvja palīdzību vai starpniecību. Pārstāvis var būt jebkura fiziskā persona, kuras rīcībspēju nav ierobežojusi tiesa, vai juridiskā persona ar ierobežojumiem, kas norādīti šā likuma 36. un 37.pantā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

36.pants. Personas, kuras nevar būt par pārstāvjiem administratīvajā procesā

(1) Par pārstāvi nevar būt persona:

1) kura nav sasniegusi pilngadību vai kuras rīcībspēju ir ierobežojusi tiesa;

2) kurai ar tiesas spriedumu atņemtas tiesības vest citu personu lietas;

3) kura tajā pašā lietā sniegusi juridisko palīdzību citam šā administratīvā procesa dalībniekam (izņemot 26. un 32.pantā noteiktos gadījumus).

(2) Ja konstatēts kāds no šā panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem, iestāde vai tiesa šādu personu lietas izskatīšanā nepielaiž.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

37.pants. Personas, kuras nevar pārstāvēt iestādi

(1) Iestādi administratīvajā procesā nevar pārstāvēt vai iestādes pusē procesuāli darboties nevar persona:

1) kurai konkrētajā lietā rodas vai var rasties interešu konflikts;

2) par kuras objektivitāti pastāv pamatotas šaubas;

3) uz kuru attiecas citi likumā paredzētie ierobežojumi.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks, pamatojot lūgumu, var rakstveidā lūgt iestādi vai tiesu nomainīt personu, kura piedalās lietā iestādes pusē. Iestāde lēmumu sakarā ar šādu lūgumu pieņem septiņu dienu laikā. Ja lūgumu noraida, pēc lūguma iesniedzēja pieprasījuma lēmums par noraidījumu izsniedzams rakstveidā. Septiņu dienu laikā pēc tam, kad lēmums attiecīgajai personai paziņots vai citādi kļuvis zināms, to var apstrīdēt augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, - pārsūdzēt tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

38.pants. Pārstāvības noformēšana

(1) Fiziskās personas pārstāvību noformē ar notariāli apliecinātu pilnvaru. Ja fiziskās personas pārstāvis ir zvērināts advokāts, šo pilnvarojumu apliecina ar rakstveida pilnvaru bez notariāla apliecinājuma. Fiziskā persona var pilnvarot savu pārstāvi arī mutvārdos iestādē vai tiesā uz vietas. Iestāde šo pilnvarojumu noformē rakstveidā, un pilnvarotājs to paraksta, bet tiesas sēdē dotais mutvārdu pilnvarojums fiksējams, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja

tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, tiesas sēdē dotais mutvārdu pilnvarojums ierakstāms tiesas sēdes protokolā.

(2) Personu apvienības pārstāvību noformē ar notariāli apliecinātu pilnvaru vai apliecina ar līgumu, no kura izriet attiecīgās personas tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt personu apvienību. Ja personu apvienības pārstāvis ir zvērināts advokāts, šo pilnvarojumu apliecina ar rakstveida pilnvaru bez notariāla apliecinājuma.

(3) Juridiskās personas vai iestādes pārstāvību noformē ar rakstveida pilnvaru vai apliecina ar dokumentiem, no kuriem izriet amatpersonas tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt juridisko personu vai iestādi. Attiecībā uz iestādes pilnvarotu pārstāvi nav piemērojami šā likuma 39. un 147.panta noteikumi par īpaša pilnvarojuma nepieciešamību.

(4) Uz iestādes norīkotu darbinieku (amatpersonu) nav attiecināmi šā likuma 40.panta noteikumi par atteikšanos no pārstāvības, kā arī 39. un 147.panta noteikumi par īpaša pilnvarojuma nepieciešamību.

(5) Vecāki, aizbildņi un aizgādņi uzrāda iestādei vai tiesai dokumentus, kas apliecina viņu tiesības.

(6) Ja administratīvā procesa dalībnieks pats piedalās lietā, viņam ir tiesības uzaicināt juridiskās palīdzības sniegšanai zvērinātu advokātu. Advokāta pilnvarojumu šādā gadījumā apliecina orderis. Ja juridisko palīdzību sniedz valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzējs, viņa pilnvarojumu apliecina Juridiskās palīdzības administrācijas izdots norīkojums par juridiskās palīdzības nodrošināšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 18.12.2008. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

39.pants. Pārstāvja pilnvaru apjoms

(1) Pilnvarojums vest lietu dod pārstāvim tiesības pārstāvamā vārdā izpildīt visas procesuālās darbības, izņemot darbības, kuru izpildīšanai likums prasa īpašu pilnvarojumu.

(2) Pārstāvamajam ir saistošas visas procesuālās darbības, ko pārstāvis izpildījis viņam dotā pilnvarojuma ietvaros.

40.pants. Pārstāvības atsaukšana vai atteikšanās no pārstāvības

(1) Pārstāvamais var katrā laikā atsaukt pārstāvim doto pilnvarojumu, paziņodams par to rakstveidā vai mutvārdos. Iestāde šo paziņojumu noformē rakstveidā, bet tiesa fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, tiesas sēdē atsaukto pilnvarojumu ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(2) Pārstāvim ir tiesības atteikties no lietas vešanas, par to laikus rakstveidā paziņojot pārstāvamajam un iestādei vai tiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

4. nodaļa
Procesuālie termiņi

41.pants. Procesuālā termiņa noteikšana

Procesuālās darbības izpilda likumā noteiktajos termiņos. Ja procesuālais termiņš nav noteikts likumā, to nosaka iestāde, tiesa vai tiesnesis. Iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa ilgumam jābūt tādam, lai procesuālo darbību varētu izpildīt.

42.pants. Procesuālā termiņa sākums

(1) Procesuālais termiņš, kas aprēķināms gados, mēnešos vai dienās, sākas nākamajā dienā pēc datuma vai pēc notikuma, kurš nosaka tā sākumu.

(2) Procesuālais termiņš, kas aprēķināms stundās, sākas nākamajā stundā pēc notikuma, kurš nosaka tā sākumu.

43.pants. Procesuālā termiņa izbeigšanās

(1) Termiņam, kuru skaita mēnešos, pēdējā diena ir termiņa pēdējā mēneša attiecīgais datums. Ja termiņa pēdējā mēnesī nav attiecīgā datuma, termiņa pēdējā diena ir šā mēneša pēdējā diena.

(2) Ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, termiņa pēdējā diena ir nākamā darba diena.

(3) Termiņš, kas noteikts līdz konkrētam datumam, beidzas šajā datumā.

(4) Procesuālo darbību, kurai beidzas termiņš, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24. Ja dokuments nodots sakaru institūcijai (pastam) termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24, tas uzskatāms par nodotu termiņā. Ja šī darbība jāizpilda iestādē vai tiesā, termiņu uzskata par beigušos tai stundā, kad attiecīgā iestāde vai tiesa beidz darbu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

44.pants. Procesuālā termiņa nokavējuma sekas

Tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma, iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata.

45.pants. Procesuālā termiņa apturēšana

Apturot tiesvedību lietā vai adresātam nelabvēlīga administratīvā akta izpildi, termiņa skaitījumu aptur. Termiņa skaitījums apstājas brīdī, kad radies apstāklis, kas ir par pamatu termiņa apturēšanai. Procesuālā termiņa skaitījums turpinās no dienas, kad atjaunota tiesvedība lietā vai administratīvā akta izpilde.

46.pants. Procesuālā termiņa atjaunošana

(1) Nokavēto procesuālo termiņu var atjaunot iestāde, tiesa vai tiesnesis pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma, ja atzīst nokavēšanas iemeslu par attaisnojošu.

(2) Atjaunojot nokavēto termiņu, iestāde vai tiesa vienlaikus atļauj izpildīt nokavēto procesuālo darbību.

47.pants. Procesuālā termiņa pagarināšana

(1) Iestādes, tiesas vai tiesneša noteikto termiņu var pagarināt pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma.

(2) Lūgumu par procesuālā termiņa pagarināšanu var iesniegt pirms iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa beigām. Lūgums par procesuālā termiņa pagarināšanu, kas iesniegts pēc termiņa beigām, uzskatāms par procesuālā termiņa atjaunošanas lūgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

48.pants. Procesuālā termiņa pagarināšanas un atjaunošanas kārtība

(1) Motivētu lūgumu par procesuālā termiņa pagarināšanu vai nokavētā termiņa atjaunošanu iesniedz iestādei vai tiesai, attiecībā uz kuru nokavēto darbību vajadzēja izpildīt. Lūgumam par nokavētā termiņa atjaunošanu pievieno pierādījumus, kas apliecina termiņa nokavējuma attaisnojošus iemeslus.

(2) Iestāde vai tiesa (tiesnesis) jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu vai pagarināšanu izlemj viena mēneša laikā rakstveida procesā.

(3) Ja jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu vai pagarināšanu izlemj iestāde, tās atteikumu pagarināt vai atjaunot termiņu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa šo jautājumu rakstveida procesā izlemj viena mēneša laikā.

(4) Ja jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu izlemj tiesa (tiesnesis), par tiesas (tiesneša) atteikumu pagarināt vai atjaunot termiņu var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

49.pants. Iestādei noteiktā termiņa neievērošanas sekas

(1) Uz iestādei šajā likumā vai citos normatīvajos aktos noteikto termiņu, kurā tai jāizpilda kāda procesuālā darbība, attiecas šīs nodaļas noteikumi par procesuālā termiņa skaitījuma sākumu (42.pants), par procesuālā termiņa izbeigšanos (43.pants) un šā panta noteikumi.

(2) Ja iestāde neievēro šajā likumā vai citā ārējā normatīvajā aktā noteikto termiņu, kurā tai administratīvā procesa gaitā jāizpilda procesuālā darbība kāda administratīvā procesa dalībnieka labā, šis administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt sūdzību augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, - tiesā. Augstāka iestāde septiņu dienu laikā, bet tiesa saprātīgā termiņā pieņem lēmumu, ar kuru uzdod iestādei izpildīt attiecīgo procesuālo darbību, nosakot konkrētu termiņu. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(3) Ja iestāde šā panta otrajā daļā minēto augstākas iestādes vai tiesas lēmumu noteiktā termiņā neizpilda, attiecīgā procesuālā darbība, ja tas faktiski un tiesiski ir iespējams, uzskatāma par izpildītu. Ja tas faktiski vai tiesiski nav iespējams, administratīvā procesa dalībniekam, kura labā attiecīgais termiņš noteikts, ir tiesības saskaņā ar šā likuma 8. nodaļas noteikumiem prasīt atlīdzinājumu.

(4) Ja šis likums vai cits normatīvais akts nosaka termiņu, kurā iestādei administratīvā procesa gaitā jāizpilda procesuālā darbība, kas iesniedzējam vai iespējamam administratīvā akta adresātam ir nelabvēlīga, pēc termiņa izbeigšanās šo procesuālo darbību vairs nevar izpildīt, ja vien iestādes pieļautajam termiņa nokavējumam nav pienācīga pamatojuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

50.pants. Tiesai noteiktā termiņa neievērošanas sekas

(1) Tiesa pilda procesuālās darbības, ievērojot šajā likumā noteikto procesuālā termiņa skaitījuma sākumu (42.pants), procesuālā termiņa izbeigšanos (43.pants) un šā panta noteikumus.

(2) Ja tiesa neievēro šajā likumā noteikto procesuālās darbības izpildes termiņu, administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt tiesas priekšsēdētājam vai tiesu nama priekšsēdētājam sūdzību. Tiesas priekšsēdētājs vai tiesu nama priekšsēdētājs var uzdot tiesnesim izpildīt attiecīgo procesuālo darbību, nosakot konkrētu termiņu.

(3) Sūdzības iesniegšana par tiesneša rīcību var būt par pamatu tiesneša noraidīšanai.

(4) *(Izslēgta ar 18.12.2008. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

B DAĻA
ADMINISTRATĪVAIS PROCESS IESTĀDĒ

5.nodaļa
Piekritība, sadarbība un informācijas atklātība

51.pants. Administratīvās lietas piekritība

Administratīvo lietu izskata iestāde atbilstoši savai kompetencei, kas tai piešķirta ar normatīvo aktu.

52.pants. Piekritības maiņa

(1) Ja administratīvā procesa laikā mainās iestāde, kurai lieta ir piekritīga, vai tiek konstatēts, ka iestādei, kas ar lietu nodarbojas, šī lieta nav piekritīga, lietu nodod tai iestādei, kurai lieta ir piekritīga.

(2) Ja administratīvā procesa laikā mainās teritoriālā piekritība, lietu ar abu iestāžu un iesniedzēja rakstveida piekrišanu var atstāt izskatīšanai iepriekšējā iestādē.

53.pants. Sadarbība administratīvajā procesā

(1) Pēc tās iestādes pieprasījuma, kurai lieta ir piekritīga, cita institūcija neatkarīgi no padotības sniedz nepieciešamo informāciju, kas ir tās rīcībā, vai cita veida palīdzību. Palīdzība tiek sniegta bez maksas, izņemot normatīvajos aktos paredzētos gadījumus.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto palīdzību var atteikt, rakstveidā pamatojot, ka:

1) tā nav iespējama faktisku iemeslu dēļ;

2) tā nav iespējama tiesisku iemeslu dēļ, it sevišķi tad, ja pieprasīto informāciju nedrīkst sniegt saskaņā ar normatīvajiem aktiem par informācijas aizsardzību;

3) to var sniegt cita iestāde ar mazāku resursu patēriņu;

4) palīdzības sniegšanai nepieciešamais resursu patēriņš pārsniedz attiecīgās iestādes nepieciešamību pēc šīs palīdzības.

(3) Iestāde var lūgt, lai attiecīgās institūcijas padotības kārtībā augstāka institūcija izvērtē palīdzības atteikuma pamatotību. Ja tādas institūcijas nav vai tā ir Ministru kabinets, — jautājumu izlemj Ministru kabineta pilnvarota institūcija.

54.pants. Informācijas sniegšana

(1) Privātpersonai un iestādei, kas nav administratīvā procesa dalībnieks, informāciju sniedz saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, Fizisko personu datu aizsardzības likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Informāciju, kas atklāj tās personas identitāti, kura ziņojusi par tiesībpārkāpumu, var sniegt tikai ar šīs personas piekrišanu, izņemot tiesību normās noteiktos gadījumus.
(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

6.nodaļa
Administratīvā procesa virzība iestādē

55.pants. Administratīvās lietas ierosināšana iestādē

Administratīvo lietu iestādē ierosina:

1) uz iesnieguma pamata;

2) uz iestādes iniciatīvas pamata;

3) uz augstākas iestādes rīkojuma vai citas institūcijas ziņojuma pamata.

56.pants. Lietas ierosināšana uz iesnieguma pamata

(1) Iesniegumu var iesniegt mutvārdos vai rakstveidā, arī elektroniski bez droša elektroniskā paraksta, ja iestāde nodrošina, ka fiziskās personas identitāte ir pārbaudīta saskaņā ar Fizisko personu elektroniskās identifikācijas likumu. Iesniegumā norādāms iesniedzēja vārds un uzvārds, dzīvesvieta (juridiskajai personai — nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs), prasījums; uz tā jābūt iesniedzēja parakstam. Mutvārdu iesniegumu iestāde tūlīt noformē

rakstveidā, un iesniedzējs to paraksta.

(1^1) Ja iesniegums nav parakstīts, ir iesniegts, neievērojot Valsts valodas likuma prasības, vai tam nav pievienoti pilnvarojumu apliecinoši dokumenti, iestāde iesniegumu atstāj bez virzības un nosaka iesniedzējam saprātīgu termiņu tās norādīto trūkumu novēršanai. Ja iestādes norādītie trūkumi noteiktajā termiņā netiek novērsti, iestāde iesniegumu atzīst par neiesniegtu un var atdot to atpakaļ iesniedzējam.

(1^2) Ja iesnieguma saturs ir klaji aizskarošs un izaicinošs, iestāde var atstāt iesniegumu bez izskatīšanas.

(2) Ja iesniegums nav iesniegts pēc piekritības, institūcija var šo iesniegumu nepieņemt. Par to iesniedzējam nekavējoties izdod rakstveida izziņu, kurā norāda arī iestādi, kam lieta ir piekritīga. Institūcija, kurā iesniedzējs griezies, var arī iesniegumu pieņemt un nogādāt iestādei, kurai lieta ir piekritīga. Ja šāds iesniegums atsūtīts pa pastu, attiecīgā institūcija septiņu dienu laikā to nosūta pēc piekritības un paziņo par to iesniedzējam.

(3) Strīdus par lietas piekritību izšķir padotības kārtībā kopīga augstāka institūcija vai Ministru kabineta noteikta institūcija.

(4) Iestāde, kurai lieta ir piekritīga, pieņem personas iesniegumu arī tad, ja tā uzskata, ka iesniegums nav pareizi noformēts vai nav pamatots.

(5) Iestāde pēc iespējas sniedz iesniedzējam nepieciešamo informāciju vai cita veida palīdzību jautājuma sekmīgai atrisināšanai atbilstoši iesniedzēja interesēm.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

57.pants. Lietas ierosināšana pēc iestādes iniciatīvas

Iestāde, kurai lieta ir piekritīga, ierosina administratīvo lietu, ja tai kļūst zināmi fakti, uz kuriem pamatojoties saskaņā ar tiesību normām ir jāizdod vai var tikt izdots attiecīgs administratīvais akts, kā arī tad, ja iestādei ir pamats uzskatīt, ka šādi fakti varētu būt.

58.pants. Lietas ierosināšana uz augstākas iestādes rīkojuma vai citas institūcijas ziņojuma pamata

(1) Ja lieta ir piekritīga nevis iestādei, kurai kļuvuši zināmi attiecīgie fakti, bet zemākai iestādei, augstāka iestāde dod rīkojumu zemākai iestādei ierosināt administratīvo lietu.

(2) Ja lieta ir piekritīga citai iestādei, institūcija, kurai kļuvuši zināmi attiecīgie fakti, ziņo par to iestādei, kurai lieta ir piekritīga. Iestāde, kurai lieta ir piekritīga, lemj par administratīvās lietas ierosināšanu.

59.pants. Informācijas iegūšana

(1) Pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Lai iegūtu nepieciešamo informāciju un panāktu tiesisku, taisnīgu un efektīvu lietas izskatīšanu, iestāde pēc iespējas dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus.

(2) Iegūstot informāciju, iestāde var izmantot visas tiesiskās metodes, arī iegūt informāciju no administratīvā procesa dalībniekiem, citām institūcijām, kā arī ar liecinieku, ekspertu, apskates, dokumentu un cita veida pierādījumu palīdzību. Ja iestādei nepieciešamā informācija ir nevis administratīvā procesa dalībnieku, bet gan citas institūcijas rīcībā, iestāde to iegūst pati, nevis pieprasa no administratīvā procesa dalībniekiem.

(3) Ja nepieciešamā informācija satur ziņas par fiziskās personas privāto dzīvi (personas kods, tautība, pilsonība, dzīvesvieta, ģimenes stāvoklis, veselības stāvoklis, sodāmība, ienākumi, īpašums, reliģiskie vai politiskie uzskati vai citas ziņas), iestāde paskaidro privātpersonai, uz kāda normatīvā akta pamata un kādam mērķim iestāde šīs ziņas vēlas iegūt, kā arī to, vai privātpersonai šīs ziņas saskaņā ar ārējo normatīvo aktu jāsniedz obligāti vai to sniegšana ir brīvprātīga.

(4) Procesa dalībniekam ir pienākums iesniegt pierādījumus, kas ir viņa rīcībā, un paziņot iestādei par faktiem, kas viņam ir zināmi un konkrētajā lietā varētu būt būtiski.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

60.pants. Informācijas iegūšanas ierobežojumi

(1) Iestāde var vākt vai pieprasīt iesniegt to informāciju, kura ir paredzēta attiecīgajā normatīvajā aktā vai tieši nepieciešama lietas izlemšanai. Citu informāciju drīkst pievienot lietai tikai tad, ja to nav iespējams nodalīt no lēmuma pieņemšanai nepieciešamās informācijas.

(2) Iestāde nedrīkst vākt un administratīvajā procesā izmantot informāciju, kas iegūta ar prettiesiskām metodēm.

61.pants. Tiesības iepazīties ar lietu

Administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības iepazīties ar lietu un izteikt savu viedokli jebkurā procesa stadijā. Šīs tiesības neaptver informāciju, kas saskaņā ar šā likuma 54.panta otro daļu vai citiem likumiem nav izpaužama. Iestādei rakstveidā iesniegto viedokli pievieno lietai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

62.pants. Administratīvā procesa dalībnieku uzklausīšana

(1) Lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

(2) Personas viedokļa un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja:

1) administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību vai mantu;

2) gadījums ir objektīvi mazsvarīgs;

3) no gadījuma būtības izriet, ka personas viedokļa noskaidrošana nav iespējama vai nav adekvāta.

(3) Ja administratīvais akts ir izdots rakstveidā un personas viedoklis un argumenti nav noskaidroti, administratīvā akta pamatojumā norāda iemeslu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

63.pants. Administratīvā akta izdošana vai lēmums par lietas izbeigšanu

(1) Pēc nepieciešamo faktu konstatēšanas un administratīvā procesa dalībnieku uzklausīšanas iestāde nekavējoties izvērtē lietas apstākļus un izdod:

1) obligāto administratīvo aktu, ja piemērojamā tiesību norma paredz, ka administratīvais akts jāizdod;

2) brīvo administratīvo aktu, ja iestādei ir rīcības brīvība un administratīvā akta izdošana ir lietderīga;

3) administratīvo aktu, ar kuru pilnībā vai daļēji atteikts izdot iesniedzējam labvēlīgu administratīvo aktu sakarā ar to, ka administratīvā akta izdošanai nav pamata vai tā nav lietderīga;

4) lēmumu par lietas izbeigšanu faktu trūkuma vai nelietderīguma dēļ, ja lieta ierosināta pēc iestādes iniciatīvas, tai skaitā uz citas privātpersonas sniegtas informācijas (sūdzības) pamata.

(2) Lēmumu par lietas izbeigšanu un tā motivāciju iestāde paziņo iesniedzējam, kā arī citiem administratīvā procesa dalībniekiem, kuri bijuši aicināti izteikt savu viedokli.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

63.[1] pants. Administratīvā līguma noslēgšana

Iestāde jebkurā administratīvā procesa stadijā var vienoties ar procesa dalībniekiem par administratīvā līguma slēgšanu Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā. Administratīvā līguma slēgšanu var ierosināt gan iestāde, gan privātpersona.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

64.pants. Administratīvā akta izdošanas termiņš

(1) Ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, iestāde pieņem lēmumu par administratīvā akta izdošanu viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, ja likumā nav noteikts cits termiņš vai citā normatīvajā aktā — īsāks termiņš administratīvā akta izdošanai.

(1^1) Ja iestāde iesniegumu atstājusi bez virzības šā likuma 56.panta $1.^1$ daļā noteiktajā kārtībā, administratīvā akta izdošanas termiņš skaitāms no trūkumu novēršanas dienas.

(2) Ja objektīvu iemeslu dēļ šā panta pirmajā daļā noteikto termiņu nav iespējams ievērot, iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma saņemšanas dienas, par to paziņojot iesniedzējam. Ja nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, administratīvā akta izdošanas termiņu ar motivētu lēmumu, par to paziņojot iesniedzējam, var pagarināt līdz gadam tā iestāde, kurā administratīvo aktu var apstrīdēt, bet, ja šādas augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, lēmumu pieņem tās iestādes vadītājs, kura izdod administratīvo aktu. Lēmumu par termiņa pagarināšanu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(3) Steidzamos gadījumos iesniedzējs, iesniedzot motivētu iesniegumu, var lūgt, lai administratīvo aktu izdod saīsinātā termiņā. Iestāde šādu iesniegumu nekavējoties izskata un pieņem rakstveida lēmumu. Atteikuma gadījumā lēmumu nekavējoties paziņo iesniedzējam. Šo lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(4) Ja iestāde attiecīgo administratīvo aktu izdod, pirms tiesa izskatījusi sūdzību par iestādes lēmumu, ar kuru bijis pagarināts administratīvā akta izdošanas termiņš vai atteikts šo aktu izdot saīsinātā termiņā, tiesa ierosināto tiesvedību šajā jautājumā izbeidz.

(5) Iestāde ir tiesīga iesnieguma par administratīvā akta izdošanu izskatīšanu atlikt, ja mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas procesa dalībnieki vienojušies par iespēju slēgt administratīvo līgumu. Šādā gadījumā iestādei jāatsāk lēmuma pieņemšanas process tad, ja kāds no administratīvā procesa dalībniekiem administratīvā līguma sagatavošanas laikā paziņo, ka administratīvo līgumu nevēlas slēgt, un lēmums jāpieņem mēneša laikā no dienas, kad izteikts paziņojums par atteikšanos slēgt administratīvo līgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

65.pants. Apsvērumi, pieņemot lēmumu par administratīvā akta izdošanu un nosakot tā saturu

(1) Ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka izdodams konkrēta satura administratīvais akts (obligātais administratīvais akts), iestāde izdod šādu administratīvo aktu.

(2) Ja piemērojamā tiesību norma ļauj iestādei izlemt, vai administratīvo aktu izdot vai neizdot, bet izdošanas gadījumā nosaka konkrētu tā saturu (izdošanas izvēles administratīvais akts), iestāde apsver izdošanas lietderību. Ja iestāde secina, ka administratīvais akts ir izdodams, tā izdod tāda satura administratīvo aktu, kāds paredzēts piemērojamā tiesību normā. Ja iestāde secina, ka administratīvā akta izdošana nav lietderīga, tā lietu izbeidz.

(3) Ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka administratīvais akts izdodams, bet nav noteikts tā konkrētais saturs (satura izvēles administratīvais akts), iestāde izdod šo aktu, ievērojot piemērojamā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, pamatodamās uz lietderības apsvērumiem, nosaka administratīvā akta saturu.

(4) Ja piemērojamā tiesību norma ļauj iestādei izlemt, vai administratīvo aktu izdot vai neizdot, bet izdošanas gadījumā nenosaka konkrētu tā saturu (brīvais administratīvais akts), iestāde vispirms apsver izdošanas lietderību. Ja iestāde secina, ka administratīvais akts ir izdodams, tā izdod šo aktu, ievērojot piemērojamā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, pamatodamās uz lietderības apsvērumiem, nosaka administratīvā akta saturu. Ja iestāde secina, ka administratīvā akta izdošana nav lietderīga, tā lietu izbeidz vai administratīvā akta izdošanu atsaka (63.panta pirmās daļas 4.punkts).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

66.pants. Lietderības apsvērumu saturs

(1) Apsverot administratīvā akta izdošanas vai tā satura lietderību (65.pants), iestāde ņem:

1) par administratīvā akta nepieciešamību, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi;

2) par administratīvā akta piemērotību attiecīgā mērķa sasniegšanai;

3) par administratīvā akta vajadzību, tas ir, par to, vai šo mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai tiesiskās intereses;

4) par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

(2) Cilvēktiesību ierobežojums, ja tas adresātam attiecīgās tiesības pēc būtības atņem, nekādā gadījumā nav samērīgs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

67.pants. Administratīvā akta forma un sastāvdaļas

(1) Administratīvo aktu izdod rakstveidā, izņemot šā likuma 69.pantā minētos gadījumus.

(2) Rakstveidā izdots administratīvais akts satur šādas sastāvdaļas:

1) iestādes nosaukums un adrese;

2) adresāts (fiziskajai personai — vārds, uzvārds, dzīvesvieta vai citas ziņas, kas palīdz identificēt personu; juridiskajai personai — nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs);

3) ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, — iesniedzēja prasījums;

4) administratīvā procesa dalībnieku viedokļi un argumenti, ja tādi ir izteikti;

5) faktu konstatējums;

6) administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus (65. un 66.pants);

7) atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums (norādot arī normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu);

8) adresātam uzliktais tiesiskais pienākums (noteikta rīcība vai noteiktas rīcības aizliegums) vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības;

9) norāde, kur un kādā termiņā šo administratīvo aktu var apstrīdēt vai pārsūdzēt.

(3) Administratīvā akta faktu konstatējuma daļā norāda pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi, un argumentus, uz kuru pamata pierādījumi noraidīti.

(4) Iestāde administratīvo aktu pamato ar Satversmi, likumiem, Ministru kabineta noteikumiem vai pašvaldību saistošajiem noteikumiem, starptautisko tiesību vai Eiropas Savienības normām, kā arī vispārējiem tiesību principiem. Pamatojumā norāda attiecīgā ārējā normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu.

(5) Administratīvā akta pamatojumā iestāde var izmantot argumentus, kas izteikti tiesas spriedumos un juridiskajā literatūrā, kā arī citā speciālajā literatūrā.

(6) Iestāde nedrīkst pamatot administratīvo aktu ar iekšējo normatīvo aktu. Ja iestāde ir piemērojusi iekšējo normatīvo aktu, to administratīvā akta pamatojumā min, norādot iekšējā normatīvā akta izdevēju, izdošanas datumu, nosaukumu un piemēroto tiesību normu. Šai norādei ir informatīvs raksturs.

(7) Ja iestāde pilnībā apmierina iesniedzēja prasījumu un citi administratīvā procesa dalībnieki nav izteikuši atšķirīgu viedokli, šā panta otrās daļas 4., 6. un 9.punktā minētās ziņas nav nepieciešamas.

(8) Ja iestādei lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai ir nepieciešams pārbaudīt valsts noslēpumu saturošu

informāciju, administratīvajā aktā šādu informāciju neatspoguļo.

(9) Administratīvajā aktā var iekļaut brīdinājumu par piespiedu izpildi, kas noformēts atbilstoši šā likuma 361. pantā minētajām prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

68.pants. Administratīvā akta nosacījumi

(1) Ja piemērojamā tiesību norma paredz administratīvā akta darbību ierobežojoša nosacījuma (piemēram, termiņa, priekšnoteikuma, uzdevuma, atrunas) iekļaušanu administratīvajā aktā, iestāde to norāda administratīvajā aktā.

(2) Ja piemērojamā tiesību norma neparedz ierobežojoša nosacījuma iekļaušanu administratīvajā aktā, iestāde to var ietvert:

1) ja pati var lemt par attiecīgā administratīvā akta izdošanu vai tā saturu;

2) lai panāktu administratīvā akta atbilstību tiesību normām.

(3) Nosacījumam jābūt samērīgam ar administratīvā akta saturu un jāatbilst administratīvā akta jēgai un mērķim.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

69.pants. Administratīvā akta formas neievērošana

(1) Administratīvo aktu var izdot mutvārdos vai citādi, neievērojot šā likuma 67.panta noteikumus, ja ir viens no šādiem nosacījumiem:

1) administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību vai mantu;

2) tas paredzēts piemērojamā normatīvajā aktā;

3) gadījums ir objektīvi mazsvarīgs;

4) administratīvā akta izdošana rakstveidā nav iespējama vai nav adekvāta.

(2) Ja administratīvais akts izdots citādi, nevis rakstveidā vai ja tas ir izdots rakstveidā, bet neatbilst šā likuma 67.panta prasībām, procesa dalībniekam ir tiesības viena mēneša laikā pieprasīt, lai iestāde to noformē rakstveidā atbilstoši minētā panta prasībām. Iestāde šo administratīvo aktu noformē 14 dienu laikā pēc attiecīgā pieprasījuma saņemšanas un paziņo to adresātam Paziņošanas likumā noteiktajā kārtībā. Apstrīdēšanas termiņš sākas pēc šā akta vai atteikuma paziņošanas.

(3) Ja administratīvais akts līdz pieprasījuma iesniegšanai ir zaudējis spēku, iestāde to izsniedz:

1) ja adresātam tas nepieciešams savu vai citas privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu aizsardzībai;

2) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar šā likuma 8.nodaļas noteikumiem;

3) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

70.pants. Administratīvā akta paziņošana un spēkā esamība

(1) Ja ārējā normatīvajā aktā vai pašā administratīvajā aktā nav noteikts citādi, administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Veids, kādā administratīvo aktu paziņo adresātam — rakstveidā, mutvārdos vai citādi — , neietekmē tā stāšanos spēkā.

(2) Administratīvo aktu paziņo adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam. Ja iestāde izvēlas sūtīt nelabvēlīgu

administratīvo aktu pa pastu, to noformē kā ierakstītu pasta sūtījumu.

(3) Administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

71.pants. Administratīvā akta paziņošana citām personām

(1) Administratīvo aktu paziņo trešajai personai.

(2) Ja administratīvā lieta ierosināta, pamatojoties uz tādu informāciju, kuras iesniedzējs nav administratīvā procesa dalībnieks, iesniedzējam paziņo par to, ka administratīvā lieta ir izskatīta, un to, kāds ir tās izskatīšanas rezultāts.

(3) Administratīvo aktu paziņo atkārtoti, ja iestāde tajā izlabojusi pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdu šā likuma 67.panta otrās daļas 7., 8. vai 9.punktā minētajās sastāvdaļās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

72.pants. Kļūdu labošana

(1) Iestāde jebkurā laikā administratīvā akta tekstā var izlabot acīmredzamas pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas, kā arī citas kļūdas un trūkumus, ja tas nemaina lēmuma būtību.

(2) Adresātam ir tiesības prasīt, lai šā panta pirmajā daļā minētās kļūdas izlabo.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 14.punktu)

73.pants. Administratīvā akta izskaidrošana

Adresātam ir tiesības prasīt, lai iestāde ar administratīvo aktu uzlikto pienākumu izskaidro mutvārdos vai pēc adresāta lūguma arī rakstveidā. Tas neietekmē administratīvā akta spēkā esamību un termiņus.

74.pants. Spēkā neesošs administratīvais akts

(1) Administratīvais akts nav spēkā, ja:

1) objektīvi nav saprotams, kas to izdevis;

2) to ir izdevusi iestāde, kurai konkrētā administratīvā akta izdošana nav piekritīga (izņemot 52.panta otrajā daļā minēto gadījumu);

3) *(izslēgts ar 02.02.2017. likumu)*;

4) tas pieprasa no adresāta tiesību normu pārkāpumu vai rīcību, kas faktiski vai tiesiski nav iespējama.

(2) Adresāts nekavējoties paziņo iestādei savas šaubas par administratīvā akta spēkā esamību. Ja iestāde uzskata, ka adresāta šaubas nav pamatotas (un administratīvais akts ir apstrīdams), to paziņo adresātam septiņu dienu laikā, attiecīgi pagarinot likumā noteikto apstrīdēšanas termiņu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

75.pants. Apstrīdams administratīvais akts

(1) Administratīvais akts ir spēkā, bet to var apstrīdēt, ja:

1) no tā nevar nepārprotami izsecināt adresātam uzlikto tiesisko pienākumu (noteiktu rīcību vai noteiktas rīcības aizliegumu) vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības;

2) administratīvajā procesā nav ievērots šis likums vai citas tiesību normas, kuras nosaka attiecīgā administratīvā akta izdošanas procesu (procesuālās kļūdas);

3) tas pēc sava satura ir pretrunā ar tiesību normām, arī tad, ja iestāde nav pareizi piemērojusi tiesību normas (arī balstījusies uz nepatiesiem faktiem), nav ievērojusi tiesību normu juridiskā spēka hierarhiju vai kļūdījusies lietderības apsvērumos (saturiskās kļūdas).

(2) Ja apstrīdamu administratīvo aktu neapstrīd, tas ir spēkā, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

76.pants. Tiesības apstrīdēt administratīvo aktu

(1) Administratīvo aktu var apstrīdēt adresāts, trešā persona, šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts ierobežo un kura administratīvajā procesā nav bijusi pieaicināta kā trešā persona.

(2) Administratīvo aktu var apstrīdēt padotības kārtībā augstākā iestādē. Likumā vai Ministru kabineta noteikumos var būt noteikta cita iestāde, kurā attiecīgo administratīvo aktu var apstrīdēt. Ja tādas nav vai tā ir Ministru kabinets, administratīvo aktu var apstrīdēt tajā iestādē, kura izdevusi šo aktu, vai uzreiz pārsūdzēt tiesā. Ja administratīvo aktu apstrīd iestādē, kura to izdevusi, uz apstrīdēšanas procesu attiecas noteikumi, kas šajā likumā paredzēti attiecībā uz augstāku iestādi.

(3) Administratīvā akta apstrīdēšana ir sākotnējās administratīvās lietas turpinājums. Uz to attiecas šā likuma noteikumi, izņemot apstrīdēšanas kārtību.

(4) Ja administratīvais akts šā likuma 79.pantā noteiktajā termiņā nav apstrīdēts, tas kļūst neapstrīdams. Par lūgumu atjaunot termiņu lemj tā pati iestāde, kura izskata iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

77.pants. Administratīvā akta apstrīdēšanas kārtība

(1) Iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu iesniedz rakstveidā vai mutvārdos iestādei, kura izdevusi šo aktu. Ja iesniegums izteikts mutvārdos, iestāde tūlīt noformē to rakstveidā un iesniedzējs paraksta. Ja rakstveidā iesniegtajā iesniegumā ietvertais pamatojums administratīvā akta nepareizībai ir apjomīgs, iestāde var lūgt iesniedzējam iesniegt tā kopsavilkumu.

(2) Ja iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu nav parakstīts, ir iesniegts, neievērojot Valsts valodas likuma prasības, vai tam nav pievienoti pilnvarojumu apliecinoši dokumenti, iestāde iesniegumu atstāj bez virzības un nosaka iesniedzējam saprātīgu termiņu tās norādīto trūkumu novēršanai. Ja iestādes norādītie trūkumi noteiktajā termiņā netiek novērsti, iestāde iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu atzīst par neiesniegtu un var atdot to atpakaļ iesniedzējam.

(3) Ja iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu atbilst likuma prasībām vai iestādes noteiktajā termiņā trūkumi ir novērsti, iestāde iesniegumu nekavējoties nosūta izskatīšanai augstākai iestādei.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

77.[1] pants. Iestādes tiesības atcelt tās izdoto apstrīdēto administratīvo aktu

Iestāde, par kuras izdoto administratīvo aktu iesniegts iesniegums par šā akta apstrīdēšanu, var atcelt apstrīdēto administratīvo aktu un izdot jaunu, nenosūtot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu augstākai iestādei, šādos gadījumos:

1) iesniedzējs iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu vienlaikus nav lūdzis atlīdzinājumu;

2) iestādes izdotais jaunais administratīvais akts nerada iesnieguma par administratīvā akta apstrīdēšanu iesniedzējam nelabvēlīgas sekas.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

78.pants. Iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu

(1) Iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu norāda:

1) kuru administratīvo aktu apstrīd;

2) kādā apjomā administratīvo aktu apstrīd un kā izpaužas administratīvā akta nepareizība;

3) lūgumu.

(2) Iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu var izteikt viedokli par izlīguma noslēgšanas iespēju un iespējamiem izlīguma noteikumiem.

(3) Iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu tā iesniedzējs var atsaukt līdz brīdim, kad augstāka iestāde pieņēmusi lēmumu par šo aktu vai iestāde, kas izdevusi apstrīdēto administratīvo aktu, ir izdevusi jaunu administratīvo aktu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

79.pants. Administratīvā akta apstrīdēšanas termiņš

(1) Administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveidā izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, — viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

(2) Privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts ierobežo un kura administratīvajā procesā nav bijusi pieaicināta kā trešā persona, var šo administratīvo aktu apstrīdēt viena mēneša laikā no dienas, kad privātpersona par to ir uzzinājusi, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no attiecīgā administratīvā akta spēkā stāšanās dienas.

(3) Augstāka iestāde atsaka apstrīdēšanas iesniegumu izskatīt pēc būtības, ja tas iesniegts:

1) nokavējot apstrīdēšanas termiņu, un ja tā iesniedzējs nav lūdzis procesuālā termiņa atjaunošanu;

2) vairāk nekā trīs gadus pēc administratīvā akta spēkā stāšanās dienas vai trīs gadus pēc dienas, kad kļuva zināms vai vajadzēja kļūt zināmam par iestādes faktisko rīcību. Šajā punktā minētais termiņš nav atjaunojams.

(4) Šā panta trešajā daļā minētos lēmumus var pārsūdzēt mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. Tiesa sūdzību izskata viena mēneša laikā rakstveida procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 18.12.2008., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

80.pants. Apstrīdēta administratīvā akta darbības apturēšana

(1) Iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu aptur tā darbību no dienas, kad iesniegums saņemts iestādē, izņemot gadījumus, kas paredzēti šā likuma 360.panta otrajā un trešajā daļā, kā arī gadījumos, kad iesniegumu iesniedzis labvēlīga administratīvā akta adresāts, lai panāktu vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, vai ja iesniegums iesniegts par vispārīgo administratīvo aktu.

(2) Ja augstāka iestāde atstāj administratīvo aktu negrozītu, administratīvā akta darbība atjaunojas ar dienu, kad beidzies termiņš administratīvā akta pārsūdzēšanai un tas nav pārsūdzēts. Ja administratīvā akta apstrīdēšana aptur tā darbību, bet pārsūdzēšana saskaņā ar šā likuma 185.panta ceturto daļu neaptur administratīvā akta darbību, attiecīgā administratīvā akta darbība atjaunojas ar dienu, kad beidzies administratīvā akta pārsūdzēšanas termiņš.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

80.[1] pants. Izlīguma noslēgšanas iespēju izvērtēšana

Izskatot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu, iestāde pirms lēmuma pieņemšanas apsver izlīguma (administratīvā līguma) noslēgšanas iespēju. Ja iestāde atzīst izlīguma noslēgšanu par iespējamu, tā informē privātpersonu par izlīguma procesu un iespējamiem izlīguma noteikumiem, lai šī persona varētu izteikt savu viedokli

par izlīguma noslēgšanas iespēju.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

81.pants. Lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu

(1) Augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. Augstāka iestāde, pieņemot lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu, citastarp ievēro Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto formu, kādā tiek īstenota padotība pār zemāku iestādi, kā arī apstrīdētā administratīvā akta veidu (65.pants).

(2) Augstāka iestāde ar savu lēmumu var:

1) atstāt administratīvo aktu negrozītu;

2) atcelt administratīvo aktu;

3) atcelt administratīvo aktu kādā daļā;

4) izdot satura ziņā citādu administratīvo aktu;

5) konstatēt, vai administratīvais akts, kurš jau zaudējis spēku (82.pants), ir bijis tiesisks vai prettiesisks.

(3) Lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu (administratīvais akts) nedrīkst būt iesniedzēja interesēm nelabvēlīgāks nekā apstrīdētais administratīvais akts, izņemot gadījumu, kad augstāka iestāde konstatē, ka ir pārkāptas obligātās materiālo tiesību normas vai pārkāptas tādas procesuālo tiesību normas, kas aizsargā sabiedrības intereses.

(4) Ja iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu minēts apstrīdēšanas pamatojums, augstākas iestādes lēmuma pamatojumā norādāmi argumenti attiecībā uz šo iesniedzēja pamatojumu.

(5) Apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

82.pants. Spēku zaudējuša administratīvā akta un procesuālo pārkāpumu apstrīdēšana

(1) Administratīvo aktu var apstrīdēt tad, ja tas jau ir izpildīts vai citādi zaudējis spēku, šādos gadījumos:

1) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu;

2) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

(2) Ja administratīvais akts zaudē spēku tā apstrīdēšanas procesa laikā, bet iesniedzējs pamato šā procesa turpināšanas nepieciešamību, procesu turpina, līdz tiek pieņemts lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu.

(3) Ja persona piekrīt administratīvā akta rezolutīvajai daļai (67.panta 8.punkts), šā panta pirmajā daļā noteiktajos gadījumos tā apstrīdēšanas iesniegumu var iesniegt arī par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, ja tas radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu. Šādu apstrīdēšanas iesniegumu iesniedz tādā pašā kārtībā un termiņā kā apstrīdēšanas iesniegumu par visu administratīvo aktu kopumā.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

83.pants. Neapstrīdama administratīvā akta atcelšana

(1) Iestāde pēc savas iniciatīvas vai personas iesnieguma var uzsākt administratīvo procesu no jauna un lemt par administratīvā akta atcelšanu saskaņā ar šā likuma 85. – 88.panta noteikumiem.

(2) Administratīvo aktu atceļ ar jaunu administratīvo aktu.

(3) Administratīvo procesu no jauna var uzsākt iestāde, kurai lieta ir piekritīga, neatkarīgi no tā, kura iestāde izdevusi attiecīgo administratīvo aktu sākotnējā administratīvajā procesā.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

84.pants. Administratīvā akta tiesiskums

Administratīvais akts ir tiesisks, ja tas atbilst tiesību normām, bet prettiesisks — ja neatbilst tiesību normām.

85.pants. Tiesiska administratīvā akta atcelšana

(1) Adresātam nelabvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt jebkurā brīdī, izņemot gadījumu, kad saskaņā ar tiesību normām šāda paša satura administratīvais akts tūlīt būtu jāizdod no jauna.

(2) Adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt tad, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem:

1) tiesību norma paredz administratīvā akta atcelšanu vai administratīvais akts ietver tā atcelšanas atrunu;

2) administratīvais akts izdots ar kādu citu nosacījumu un šis nosacījums nav vispār izpildīts, nav pienācīgi izpildīts vai nav laikus izpildīts;

3) *(izslēgts ar 02.02.2017. likumu)*;

4) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot, un administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

(3) Ja administratīvo aktu atceļ saskaņā ar šā panta otrās daļas 4.punktu, attiecīgā publisko tiesību juridiskā persona saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu atlīdzina adresātam zaudējumus un nemantisko kaitējumu, kas tam radies sakarā ar administratīvā akta atcelšanu.

(4) Iestāde, ievērojot šā panta noteikumus, var atcelt vai grozīt arī tiesisku administratīvo līgumu, izņemot izlīgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 18.12.2008., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

86.pants. Prettiesiska administratīvā akta atcelšana

(1) Adresātam nelabvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt jebkurā brīdī.

(2) Adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem:

1) adresāts vēl nav izmantojis savas tiesības, kuras šis administratīvais akts apstiprina vai piešķir;

2) tiesību norma paredz administratīvā akta atcelšanu vai administratīvais akts ietver tā atcelšanas atrunu;

3) administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses. Ja adresāts uz attiecīgā administratīvā akta pamata ir saņēmis naudu vai citus labumus, šis administratīvais akts zaudē spēku ar tā atcelšanas dienu. Attiecīgā publisko tiesību juridiskā persona saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu atlīdzina adresātam zaudējumus vai nemantisko kaitējumu, kas tam radies sakarā ar administratīvā akta atcelšanu;

4) adresāts attiecīgā administratīvā akta izdošanu panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām prettiesiskām darbībām. Šādā gadījumā iestāde izvērtē adresāta veikto darbību prettiesiskumu un atceļ šo administratīvo aktu ar tā izdošanas dienu. Adresāta pienākums ir atlīdzināt attiecīgajam publisko tiesību subjektam to, ko šis adresāts no publisko tiesību subjekta ieguvis, pamatojoties uz administratīvo aktu. Iestāde atlīdzinājuma apmēru var noteikt administratīvajā aktā;

5) administratīvā akta prettiesiskums ir tik acīmredzams, ka akta adresāts to varēja un viņam to vajadzēja apzināties.

(3) Administratīvā akta atcelšana saskaņā ar šā panta otrās daļas 1.punktu ir pieļaujama triju mēnešu laikā no dienas, kad iestāde uzzināja par tā atcelšanas iespēju, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

(4) Iestāde, ievērojot šā panta noteikumus, var atcelt vai grozīt arī prettiesisku administratīvo līgumu, izņemot izlīgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 18.12.2008., 02.02.2017. un 11. 11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

87.pants. Administratīvā procesa uzsākšana no jauna uz iesnieguma pamata

(1) Ja administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams, tajā pašā lietā administratīvo procesu var uzsākt no jauna uz adresāta iesnieguma pamata, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem:

1) ir mainījušies lietas faktiskie apstākļi, kuri bija par pamatu lēmuma pieņemšanai;

2) lietas tiesiskie apstākļi ir mainījušies adresātam par labu;

3) Eiropas Cilvēktiesību tiesa vai cita starptautiska vai pārnacionāla tiesa šajā lietā ir pieņēmusi nolēmumu, no kura izriet, ka administratīvais process jāuzsāk no jauna. Šādā gadījumā iestāde, pieņemot lēmumu atsāktajā lietā, balstās uz attiecīgās tiesas nolēmumā konstatētajiem faktiem un to juridisko vērtējumu;

4) adresātam kļuvuši zināmi vai ir pieejami jauni pierādījumi, kas nebija tā rīcībā līdz sākotnējā administratīvā akta izdošanai un kas varētu būt par pamatu adresātam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai.

(2) Ja administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams, tajā pašā lietā administratīvo procesu var uzsākt no jauna uz trešās personas iesnieguma pamata, ja ir šādu apstākļu kopums:

1) šai privātpersonai par labu ir mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuri bija par pamatu lēmuma pieņemšanai;

2) adresāts vēl nav izmantojis tiesības, kuras viņam ar attiecīgo administratīvo aktu piešķirtas vai apstiprinātas.

(3) Iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna var iesniegt:

1) kamēr administratīvais akts ir spēkā;

2) sešu mēnešu laikā no dienas, kad attiecīgais administratīvā procesa dalībnieks ir uzzinājis par faktiem, kas viņam dod tiesības to darīt.

(4) Iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna tajā pašā lietā iesniedz iestādei, kurai lieta ir piekritīga no jauna ierosinātajā administratīvajā procesā.

(5) Iestādes atteikumu uzsākt administratīvo procesu no jauna var apstrīdēt un pārsūdzēt mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(6) Ja iesniegums par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna iesniegts, kamēr administratīvais akts nav kļuvis neapstrīdams, šāds iesniegums uzskatāms par administratīvā akta apstrīdēšanas iesniegumu.

(7) Šā panta noteikumi ir attiecināmi arī uz administratīvā līguma grozīšanu vai atcelšanu, izņemot izlīgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

88.pants. Iestādes pienākums uzsākt administratīvo procesu no jauna

Iestādei ir pienākums uzsākt administratīvo procesu no jauna tajā pašā lietā tad, ja tas nepieciešams, lai izpildītu šajā lietā pieņemtu:

1) Satversmes tiesas spriedumu, ar kuru piemērotā tiesību norma atzīta par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai;

2) Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmumu. Šādā gadījumā iestāde, pieņemot lēmumu atsāktajā lietā, balstās uz attiecīgās tiesas nolēmumā konstatētajiem faktiem un to juridisko vērtējumu.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

7.nodaļa
Iestādes faktiskā rīcība

89.pants. Iestādes faktiskās rīcības jēdziens

(1) Faktiskā rīcība ir iestādes rīcība publisko tiesību jomā, kas neizpaužas tiesību akta veidā un kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu, ja privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības vai šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Par faktisko rīcību atzīstamas arī iestādes darbības, kas neatkarīgi no iestādes nodoma rada tādas faktiskās sekas, kuru rezultātā privātpersonai ir radies vai var rasties būtisks tiesību aizskārums. Iestādes procesuālās darbības (darbības, kurām trūkst galējā noregulējuma rakstura) nav faktiskā rīcība.

(2) Faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

90.pants. Iestādes apsvērumi un paziņojums par faktisko rīcību

(1) Iestādes apsvērumi, plānojot vai veicot faktisko rīcību, ir tādi paši kā izdodot administratīvo aktu (65. un 66.pants).

(2) Ja iestāde savu faktisko rīcību paredzēja vai tā bija jāparedz pirms faktiskās rīcības veikšanas, iestāde paziņo attiecīgajai personai par faktiskās rīcības nepieciešamību, vietu un laiku. Šāds paziņojums var būt individuāls vai publisks.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

91.pants. Iesniegums par iestādes faktisko rīcību un faktiskās rīcības apstrīdēšana un pārsūdzēšana

(1) Persona, kura uzskata, ka iestādes plānotā vai jau iesāktā faktiskā rīcība aizskar vai var aizskart šīs personas tiesības vai tiesiskās intereses, var vērsties iestādē ar iesniegumu par iestādes nodoma mainīšanu attiecībā uz šo faktisko rīcību.

(2) Iestāde iesniegumu izskata un izvērtē pirms faktiskās rīcības veikšanas vai, ja tas iespējams, pirms tās pabeigšanas. Savu lēmumu iestāde paziņo vispārējā kārtībā. Privātpersona var apstrīdēt un pārsūdzēt šo iestādes lēmumu kā administratīvo aktu.

(3) Privātpersona, kura uzskata, ka iestādes sniegtā izziņa nav pareiza, var vērsties iestādē ar iesniegumu par pareizas izziņas izdošanu. Ja iestāde iesniedzēja lūgumu neapmierina, iesniedzējs var apstrīdēt un pārsūdzēt šo iestādes lēmumu kā administratīvo aktu. Administratīvās rajona tiesas nolēmums lietā par iestādes sniegto izziņu, izziņas nesniegšanu vai atteikumu sniegt izziņu nav pārsūdzams.

(4) Citos gadījumos privātpersona iestādes faktisko rīcību var apstrīdēt un pārsūdzēt tāpat kā administratīvo aktu.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

8.nodaļa
Atlīdzinājums

92.pants. Tiesības uz atlīdzinājumu

Ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai nemantisko kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Tiesības administratīvā procesa kārtībā prasīt atlīdzinājumu attiecināmas arī uz gadījumiem, kad zaudējumi vai kaitējums nodarīts ar iestādes vai izpildiestādes (izņemot gadījumu, kad izpildiestāde ir tiesu izpildītājs) nepamatotu rīcību administratīvā procesa izpildes stadijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

93.pants. Apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība lietās par atlīdzinājumu

(1) Iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu, vienlaicīgi var prasīt atlīdzinājumu.

(2) Ja administratīvo aktu vai faktisko rīcību var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas vai ja zaudējumus vai kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā, pieteikumā par administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu vienlaicīgi var prasīt arī atlīdzinājumu.

(3) Ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu, iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā augstākas iestādes lēmums, un tas nav pārsūdzēts, ir stājies spēkā tiesas spriedums vai arī tiesvedība lietā ir izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu). Uz iesniegumu par atlīdzinājuma izskatīšanu attiecināmi šā likuma noteikumi par administratīvo aktu.

(4) Prasījumu atlīdzināt zaudējumu vai kaitējumu, kas nodarīts ar tādu administratīvo aktu vai faktisko rīcību, kurai likumā noteikta īpaša pārsūdzēšanas kārtība, izskata tādā pašā kārtībā, kāda noteikta attiecīgā administratīvā akta vai faktiskās rīcības izskatīšanai tiesā.

(5) Atlīdzinājumu par zaudējumiem vai kaitējumu, kas nodarīts administratīvā akta vai tiesas nolēmuma izpildes stadijā, var prasīt atsevišķi pēc tam, kad tiesa izskatījusi sūdzību par iestādes vai izpildiestādes rīcību (358. panta piektā un sestā daļa, 363. panta pirmā daļa, 376. panta otrā daļa). Prasījumu izskata tādā pašā kārtībā, kādā tiesā izskata pieteikumu par attiecīgo administratīvo aktu, kura izpildes stadijā nodarīti zaudējumi vai kaitējums.

(18.12.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

94.pants. Atlīdzināšanas pienākums

(1) Atlīdzinājumu prasa no:

1) Latvijas Republikas, ja mantisko zaudējumu vai nemantisko kaitējumu nodarījusi tiešās pārvaldes iestāde;

2) pašvaldības vai citas atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas, ja mantisko zaudējumu vai nemantisko kaitējumu nodarījusi pastarpinātās pārvaldes iestāde, pildot funkcijas, kas ietilpst attiecīgās publisko tiesību juridiskās personas autonomajā kompetencē;

3) Latvijas Republikas, ja mantisko zaudējumu vai nemantisko kaitējumu nodarījusi pastarpinātās pārvaldes iestāde, pildot Latvijas Republikas funkcijas vai uzdevumus;

4) cita publisko tiesību subjekta, ja tam piemīt procesuālā tiesībspēja un ir patstāvīgs budžets (22.panta otrā daļa), kas neietilpst nevienas šīs panta daļas 1. vai 2.punktā minētās publisko tiesību juridiskās personas budžetā, un publisko tiesību subjekts ir nodarījis zaudējumus vai nemantisko kaitējumu jomā, kurā tas darbojas sava budžeta ietvaros.

(2) Ja iestādi finansē no dažādiem budžetiem un nav iespējams nodalīt, kuras publisko tiesību juridiskās personas uzdevumus tā pilda, atlīdzinājumu prasa no tās publisko tiesību juridiskās personas budžeta, no kura iestāde saņem lielāko finansējumu. Ja divu vai vairāku publisko tiesību subjektu finansējums ir vienāds, atlīdzinājumu prasa no viena publisko tiesību subjekta pēc iesniedzēja vai pieteicēja izvēles. Ja viens no budžetiem ir valsts pamatbudžets, atlīdzinājumu prasa no Latvijas Republikas.

(3) Ja iestāde ir privātpersona, atlīdzinājumu prasa no tās šā panta pirmajā daļā minētās publisko tiesību juridiskās personas, kuras orgāns vai iestāde privātpersonu apveltījusi ar valsts varu.

(4) Atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja

pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

95.pants. Atlīdzinātāja noskaidrošana

(1) Ja, prasot atlīdzinājumu, nav pareizi norādīts attiecīgais šā likuma 94.pantā minētais publisko tiesību subjekts, iestāde iesniegumu par atlīdzinājumu pieņem un pati konstatē attiecīgo publisko tiesību subjektu.

(2) Ja starp publisko tiesību subjektiem rodas strīds par to, no kura šā likuma 94.pantā minētā publisko tiesību subjekta prasāms atlīdzinājums, iesnieguma par atlīdzinājumu iesniedzējs var vērsties tiesā, ja mēneša laikā attiecīgie publisko tiesību subjekti nav vienojušies. Tiesa pati konstatē publisko tiesību subjektu, no kura prasāms atlīdzinājums.

(3) Par lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar šā panta pirmo un otro daļu, paziņo iesniedzējam (pieteicējam).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

96.pants. Iesniedzēja pienākums samazināt zaudējumus un sadarboties

Iesniedzējam ir pienākums savu zināšanu un praktisko iespēju robežās darīt visu iespējamo, lai samazinātu savus zaudējumus vai kaitējumu, kā arī darīt iestādei zināmus apstākļus, kurus tai nepieciešams zināt, lai konstatētu attiecīgā publisko tiesību subjekta atbildības pamatu un nodarīto zaudējumu vai kaitējuma apmēru. Ja iesniedzējs šo pienākumu nepamatoti nepilda, vēlāk, apstrīdot iestādes lēmumu augstākā iestādē vai pārsūdzot to tiesā, viņš uz attiecīgajiem apstākļiem nevar atsaukties.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

97.pants. Civiltiesību principu piemērošana atlīdzinājuma apmēra noteikšanai

Nosakot mantiskā zaudējuma un nemantiskā kaitējuma priekšnosacījumus un atlīdzinājuma apmēru, piemēro civiltiesību principus, ja likumā nav noteikts citādi.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

9.nodaļa
Uzziņa par savām tiesībām

98.pants. Tiesības uz uzziņu par savām tiesībām

(1) Privātpersonai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā (turpmāk — uzziņa).

(2) Iesniegumu par uzziņu iesniedz iestādē, kuras kompetencē ir jautājuma izšķiršana pēc būtības.

(3) Iesniegumā par uzziņu ietver:

1) faktu aprakstu;

2) no minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no to juridiska vērtējuma;

3) paskaidrojumu, kādēļ šāda uzziņa nepieciešama;

4) pēc iesniedzēja ieskata — arī juridiskus apsvērumus.

(4) Ja atbilde uz jautājumu ir atkarīga no lietderības apsvērumiem (65.un 66.pants), tad tiesības uz uzziņu attiecas uz iestādei piešķirtās rīcības brīvības robežu noskaidrošanu. Iestāde savā atbildē var norādīt uz vispārējiem apsvērumiem, kā šī rīcības brīvība izmantojama. Uz šiem apsvērumiem neattiecas šā likuma 101.panta otrajā un trešajā daļā noteiktās tiesiskās sekas.

(5) Ja šajā nodaļā nav noteikts citādi, tad uz uzziņu attiecināmi šā likuma noteikumi, kas attiecas uz administratīvo aktu, tiktāl, ciktāl tie ir piemērojami, ievērojot uzziņas būtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

99.pants. Uzziņas sagatavošana

(1) Sagatavojot uzziņu, ja nepieciešams, iestāde var prasīt no iesniedzēja papildu ziņas.

(2) Sagatavojot uzziņu, iestāde var lūgt augstākas iestādes, Tieslietu ministrijas, kā arī citu institūciju palīdzību.

(3) Pirms uzziņas paziņošanas tās adresātam iestāde uzziņas kopiju laikus nosūta augstākai iestādei. Pēc uzziņas paziņošanas iestāde tās kopiju nosūta institūcijām, kuras šī uzziņa var interesēt vai arī kuras bija iesaistītas tās sagatavošanā.

(4) Ministru kabinets nosaka uzziņas sagatavošanā un saskaņošanā iesaistīto iestāžu sadarbības kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

100.pants. Uzziņas forma

Uzziņu izdod rakstveidā. Tā satur šādas sastāvdaļas:

1) iestādes nosaukums;

2) uzziņas adresāts (fiziskajai personai — vārds, uzvārds, dzīvesvieta vai citas ziņas, kas palīdz identificēt personu; juridiskajai personai — nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs);

3) iesniedzējs, ja tas nav identisks ar uzziņas adresātu;

4) iesniegtais faktu apraksts, jautājums un paskaidrojums, kādēļ uzziņas adresātam šāda uzziņa ir vajadzīga;

5) atbilde uz jautājumu;

6) atbildes juridiskais pamatojums;

7) atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums (norādot arī normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu).

101.pants. Uzziņas tiesiskās sekas un apstrīdēšana

(1) Uzziņas adresātam uzziņa nav saistoša. Uzziņas tiesiskās sekas iestādei nosaka šā panta otrās un trešās daļas noteikumi.

(2) Ja uzziņas adresāts ir rīkojies atbilstoši viņam izsniegtajai uzziņai, tad iestādes vēlāk izdotais administratīvais akts, kas attiecas uz jautājumu, par kuru šī uzziņa sniegta, nevar būt adresātam nelabvēlīgāks arī tad, ja vēlāk iestāde konstatē, ka uzziņa nav bijusi pareiza.

(3) Ja jautājums, par kuru sniegta uzziņa, vēlākā administratīvajā lietā ir viens no vairākiem jautājumiem, kas iestādei jāvērtē, tad šis vērtējums nevar būt adresātam nelabvēlīgāks, izņemot gadījumu, kad citādi lietas kopējais iznākums būtu adresātam nelabvēlīgāks vai arī tas būtu prettiesisks.

(4) Uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā.

(5) Šā panta otrajā un trešajā daļā noteiktās tiesiskās sekas neiestājas, ja uzziņa nav izdota rakstveidā vai ja tā panākta ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām krimināli vai administratīvi sodāmām darbībām.

(6) Iestādes rīcība, nesniedzot uzziņu vai atsakot uzziņas sniegšanu, apstrīdama un pārsūdzama šā likuma

91.panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

C DAĻA
ADMINISTRATĪVAIS PROCESS TIESĀ

PIRMĀ SADAĻA
TIESVEDĪBAS VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

10.nodaļa
Pamatnoteikumi

102.pants. Tiesvedību administratīvajā procesā regulējošo likumu spēks laikā

(1) *(Izslēgta ar 15.01.2004. likumu.)*

(2) Tiesvedība administratīvajā lietā notiek pēc tām administratīvā procesa tiesību normām, kuras ir spēkā lietas izskatīšanas, atsevišķu procesuālo darbību vai tiesas sprieduma izpildīšanas laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

103.pants. Administratīvā procesa tiesā būtība

(1) Administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana.

(2) Tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, pati (ex officio) objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu, izskatot lietu saprātīgā termiņā.

(3) Tiesa administratīvajā procesā noskaidro:

1) vai administratīvais akts un iestādes faktiskā rīcība atbilst šā likuma noteikumiem un citām tiesību normām;

2) vai tiesību normas un publisko tiesību līgums dod administratīvā procesa dalībniekam noteiktas tiesības vai uzliek pienākumus;

3) publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību un izpildes pareizību.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

104.pants. Tiesību normu hierarhijas kontrole

(1) Pārbaudot administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu un noskaidrojot privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības, tiesa šaubu gadījumā pārbauda, vai iestādes piemērotā vai administratīvajā tiesas procesā piemērojamā tiesību norma atbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

(2) Ja tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai. Pēc Satversmes tiesas lēmuma vai sprieduma spēkā stāšanās tiesa tiesvedību lietā atjauno un turpmākajā tiesvedībā pamatojas uz Satversmes tiesas viedokli.

(3) Ja tiesa atzīst, ka pašvaldību saistošie noteikumi neatbilst Ministru kabineta noteikumiem vai likumam vai Ministru kabineta noteikumi neatbilst likumam, vai iekšējais normatīvais akts neatbilst ārējam normatīvajam aktam vai tieši piemērojamam vispārējam tiesību principam, tā attiecīgo tiesību normu nepiemēro. Tiesa lēmumā vai spriedumā pamato savu viedokli par neatbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Ja attiecīgā normatīvā

akta izdevējs nav administratīvā procesa dalībnieks, spriedumu vai lēmumu tiesa nosūta normatīvā akta izdevējam un Tieslietu ministrijai.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

104.[1] pants. Jautājuma uzdošana Eiropas Savienības Tiesai

Tiesa Eiropas Savienības tiesību normās paredzētajos gadījumos uzdod jautājumu Eiropas Savienības Tiesai par Eiropas Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību prejudiciāla nolēmuma taisīšanai.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

105.pants. Tiesvedības instances administratīvajā lietā

(1) Administratīvo lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet pēc administratīvā procesa dalībnieka sūdzības par šīs tiesas spriedumu — arī otrās instances tiesa apelācijas kārtībā, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(2) Otrās instances tiesas spriedumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt kasācijas kārtībā, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

106.pants. Administratīvās lietas ierosināšana tiesā

(1) Tiesa ierosina administratīvo lietu pēc pieteicēja pieteikuma.

(2) Tiesa ierosina administratīvo lietu arī pēc šā likuma 29.pantā minētā tiesību subjekta pieteikuma.

107.pants. Apstākļu noskaidrošana administratīvajā lietā

(1) Tiesa lietas apstākļus noskaidro, izskatot lietu mutvārdu vai rakstveida procesā.

(2) Izskatot lietu mutvārdu procesā, lietas apstākļus noskaidro tiesas sēdē.

(3) Izskatot lietu rakstveida procesā, lietas apstākļus noskaidro, pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem.

(4) Lai prasījuma robežās noskaidrotu patiesos lietas apstākļus un panāktu tiesisku un taisnīgu lietas izskatīšanu, tiesa dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, kā arī savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas (objektīvās izmeklēšanas princips).

107.[1] pants. Izlīguma noslēgšanas iespēju izskaidrošana

Ja tiesa (tiesnesis) uzskata, ka lietā iespējams izlīgums, tiesa (tiesnesis) var izskaidrot procesa dalībniekiem izlīguma (administratīvā līguma) noslēgšanas iespējas, kā arī sniegt ierosinājumus izlīguma nosacījumiem. Izlīguma noslēgšanas iespēju izskaidrošanu tiesa (tiesnesis) var veikt gan rakstveidā, gan tiesas sēdē. Tiesa (tiesnesis) var sasaukt tiesas sēdi tikai šā jautājuma apspriešanai.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

108.pants. Administratīvās lietas izskatīšanas atklātums

(1) Administratīvo lietu tiesā izskata atklāti.

(2) Administratīvo lietu pilnībā vai daļā izskata slēgtā tiesas sēdē, lai aizsargātu:

1) valsts noslēpumu;

2) adopcijas noslēpumu.

(3) Lai aizsargātu ierobežotas pieejamības informāciju, tiesa ar motivētu lēmumu var noteikt, ka lieta pilnībā vai daļā izskatāma slēgtā tiesas sēdē.

(4) Ja lietu izskata rakstveida procesā, tiesa šā panta otrajā vai trešajā daļā paredzētajos gadījumos nosaka lietai pilnībā vai daļā slēgtas lietas statusu.

(5) Slēgtā tiesas sēdē piedalās administratīvā procesa dalībnieki un, ja nepieciešams, arī eksperts un tulks.

(6) Slēgtā tiesas sēdē lietu izskata, ievērojot attiecīgos tiesvedības noteikumus.

(7) Ikviens ar tiesas atļauju var ierakstīt (lietot skaņas vai attēla ieraksta un pārraides tehniku) tiesas sēdes gaitu. Pirms šā jautājuma izlemšanas tiesa noklausās administratīvā procesa dalībnieku viedokļus. Tiesa var noteikt šāda ieraksta publicēšanas aizliegumu līdz noteiktas procesuālās darbības izpildīšanai vai sprieduma sastādīšanai.
(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

108.[1] pants. Administratīvās lietas izskatīšanas atklātums, pārbaudot valsts noslēpumu saturošu informāciju

(1) Ja tiesai lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai ir nepieciešams pārbaudīt informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, šīs informācijas pārbaudē piedalās lietas dalībnieki, kā arī, ja nepieciešams, citas personas, kurām ir speciālā atļauja pieejai valsts noslēpumam.

(2) Tiesas sēdē nedrīkst izmantot informāciju, kas var atklāt slepeno palīgu identitāti.

(3) Lietas materiāliem nepievieno un tiesa nolēmumā neatspoguļo informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, bet norāda, ka ar šo informāciju ir iepazinusies un to izvērtējusi.

(4) Tiesa rakstveidā brīdina personas, kuras piedalās šādas lietas izskatīšanā, par pienākumu glabāt valsts noslēpumu un par atbildību, kas paredzēta par valsts noslēpuma izpaušanu. Valsts noslēpumu saturošu dokumentu kopiju izgatavošana nav pieļaujama.
(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

108.[2] pants. Tiesas nolēmumu pieejamība

(1) Tiesas nolēmums ir pieejams administratīvā procesa dalībniekiem, kā arī likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ikvienai citai personai.

(2) Tiesas spriedumu publicē mājaslapā internetā. Tās sprieduma daļas, kuras satur ierobežotas pieejamības informāciju vai kuras ir valsts noslēpuma objekts, nepublicē, bet aizstāj ar norādi, kāpēc attiecīgā nolēmuma daļa nav vispārpieejama.

(3) Ja tiesas lēmumos, kuri tiek sastādīti atsevišķu procesuālo dokumentu veidā, tiek formulētas būtiskas judikatūras atziņas, šādus nolēmumus var publicēt mājaslapā internetā.
(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

109.pants. Administratīvās lietas vienpersoniska un koleģiāla izskatīšana

(1) Pirmās instances tiesā administratīvo lietu izskata tiesnesis vienpersoniski. Ja lieta ir sevišķi sarežģīta, pirmās instances tiesas priekšsēdētājs var noteikt lietas koleģiālu izskatīšanu. Šādā gadījumā lieta izskatāma triju pirmās instances tiesas tiesnešu sastāvā.

(2) Apelācijas un kasācijas instances tiesā administratīvo lietu izskata koleģiāli.

110.pants. Tiesvedības valoda

(1) Tiesvedība notiek valsts valodā.

(2) Dokumentus svešvalodā administratīvā procesa dalībnieki iesniedz, pievienojuši tiem noteiktā kārtībā apliecinātu tulkojumu valsts valodā.

(3) Tiesa var pieļaut atsevišķas procesuālās darbības arī citā valodā, ja to lūdz kāds no administratīvā procesa dalībniekiem un pārējie dalībnieki tam piekrīt. Tiesas sēdes protokolu un tiesas nolēmumu raksta valsts valodā.

(4) Administratīvā procesa dalībniekam, izņemot pārstāvi, kurš neprot tiesvedības valodu, tiesa nodrošina tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un piedalīties procesuālajās darbībās ar tulka palīdzību.

(5) Tiesa pēc sava ieskata var nodrošināt tulku arī administratīvā procesa dalībnieka pārstāvim.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

111.pants. Ierobežojumi tiesnesim tiesas spriešanā

(1) Tiesas sēde, kurā lietu izskata pēc būtības, noris nemainīgā tiesnešu sastāvā.

(2) Ja lietas iztiesāšanas procesā kādu no tiesnešiem aizstāj cits tiesnesis, lietas iztiesāšanu sāk no jauna.

(3) Neviens no tiesas sastāva tiesnešiem nav tiesīgs piedalīties citas lietas iztiesāšanā, iekams tiesas sēde nav pasludināta par slēgtu.

(4) Šā panta noteikumi neattiecas uz rakstveida procesu.

112.pants. Administratīvās lietas iztiesāšanas tiešums

(1) Pirmās instances un apelācijas instances tiesa pati pārbauda pierādījumus lietā.

(2) Tiesa, izspriežot lietu, pamatojas uz pierādījumiem, kurus pati pārbaudījusi.

112.[1] pants. Tiesvedības process

(1) Administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

(2) Ja tiesa uzskata, ka lietu, kura izskatāma rakstveida procesā, lietderīgāk izskatīt tiesas sēdē, tā pēc sava ieskata var noteikt šīs lietas izskatīšanu mutvārdu procesā.

(3) Ja lieta izskatāma rakstveida procesā, tiesa pēc sava ieskata atsevišķas procesuālās darbības veikšanai vai procesuālā jautājuma izlemšanai var noteikt tiesas sēdi.

(4) Tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs, trešā persona vai šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī atbildētājs — privātpersona lietās par publisko tiesību līgumiem.

(5) Izskatot lietu rakstveida procesā, tiesa iepazīstas ar lietas materiāliem, uzklausa dalībniekus un pieprasa rakstveidā iesniegt nepieciešamo informāciju un pierādījumus.

(6) Izskatot lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē, tiesa uzklausa uz tiesas sēdi uzaicināto un izsaukto personu mutvārdu liecības un paskaidrojumus. Pēc procesa dalībnieka lūguma vai savas iniciatīvas tiesa rakstveida pierādījumus pārbauda tiesas sēdē.
(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

112.[2] pants. Elektroniskās lietas pamatnoteikumi

(1) Administratīvajā procesā tiesā lietvedību kārto elektroniskajā lietā (turpmāk — e-lieta) tiesu informatīvajā sistēmā, un tajā sagatavo, augšupielādē un glabā ar administratīvo lietu saistītos dokumentus.

(2) Prasība pēc paraksta ir izpildīta, ja e-lietas portālā vai tiesu informatīvajā sistēmā izveidotais vai pievienotais

dokuments ir parakstīts ar elektronisko parakstu Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 23. jūlija regulas Nr. 910/2014 par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ direktīvu 1999/93/EK 3. panta 10. punkta izpratnē.

(3) Tiesas vai tiesneša nolēmumu, ko pieņem atsevišķa procesuāla dokumenta veidā, paraksta ar drošu elektronisko parakstu.

(4) Papīra formā sagatavotos dokumentus pārvērš elektroniskā formā un to atvasinājumus apliecina ar parakstu, ievērojot šādus noteikumus:

1) ir nodrošināts oriģinālā dokumenta satura attēlojums un atbilstība tam noteiktajā glabāšanas laikā;

2) ir nodrošināta dokumenta satura lasīšana elektroniski un, ja nepieciešams, atvasinājuma veidošana papīra formā;

3) pārvērstais dokuments ir aizsargāts pret papildinājumu un izmaiņu veikšanu, neatļautu piekļūšanu un iznīcināšanu.

(5) Dokumentam, kas šā panta ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā pārvērsts elektroniskā formā glabāšanai elektroniskā vidē, ir tāds pats juridiskais spēks kā oriģinālajam dokumentam.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021. Sk. pārejas noteikumu 26. punktu)

113.pants. Mutvārdu process

(Izslēgts ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

114.pants. Rakstveida process

(Izslēgts ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

114.[1] pants. Tiesas un procesa dalībnieku saziņa

(1) Tiesa, sazinoties ar iestādi, nosūtot tai dokumentus vai aicinot iestādes pārstāvi ierasties tiesā, var sūtīt attiecīgo informāciju uz iestādes oficiālo elektronisko adresi, neizmantojot drošu elektronisko parakstu un nenoslēdzot vienošanos ar iestādi.

(2) Procesa dalībniekam ir tiesības iesniegt tiesai dokumentus e-lietas portālā. Procesa dalībnieks var iesniegt dokumentus arī elektroniski, ja tie sagatavoti un nosūtīti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu apriti. Procesa dalībnieks var iesniegt dokumentus arī papīra formā. Ja dokumenti nav iesniegti atbilstoši šajā likumā noteiktajam, tiesa lemj par dokumentu pievienošanu lietai. Dokumentus, kas tiesā iesniegti elektroniski, iesniedzējam neatdod.

(2[1]) Ja procesa dalībnieks ir norādījis e-lietas portālu kā saziņas veidu, tiesas turpmāka saziņa ar procesa dalībnieku notiek e-lietas portālā.

(3) Ja zvērināts advokāts ir personas pārstāvis tiesā vai sniedz lietas dalībniekam juridisko palīdzību, tiesas saziņa ar zvērinātu advokātu notiek e-lietas portālā.

(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

114.[2] pants. Atkārtots procesuāls pieteikums vai lūgums

Tiesa atsakās pieņemt izskatīšanai procesuālu pieteikumu vai lūgumu, ja tas iesniegts atkārtoti un no tā neizriet, ka jautājuma izlemšanai būtiskie faktiskie vai tiesiskie apstākļi ir mainījušies.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

114.[3] pants. Klaji aizskarošs un izaicinošs procesuāls dokuments

Tiesa (tiesnesis) var nepievienot lietai un neizskatīt procesuālus dokumentus, ja to saturs ir klaji aizskarošs un

izaicinošs.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

11.nodaļa
Tiesas sastāvs

115.pants. Jautājumu izlemšana tiesā

Jautājumus, kas rodas, izskatot lietu koleģiālā sastāvā, tiesneši izlemj ar balsu vairākumu. Neviens no tiesnešiem nav tiesīgs atturēties no balsošanas.

116. pants. Aizliegums tiesnesim piedalīties lietas atkārtotā izskatīšanā

Tiesnesis, kas piedalījies lietas izskatīšanā pēc būtības, nedrīkst piedalīties šīs lietas izskatīšanā citas instances tiesā vai lietas jaunā izskatīšanā, ja nolēmums, kas sastādīts, viņam piedaloties, ir atcelts. Tas neattiecas uz gadījumu, kad lietu izskata Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kopsēdē.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

117.pants. Tiesneša atstatīšana vai noraidīšana

(1) Tiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš:

1) šīs lietas iepriekšējā izskatīšanā piedalījies procesā kā administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts, tulks vai tiesas sēdes sekretārs;

2) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no administratīvā procesa dalībniekiem;

3) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no tiesnešiem, kas ir tās tiesas sastāvā, kura izskata lietu;

4) personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā vai ir citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.

(2) Ja pastāv šā panta pirmajā daļā vai šā likuma 116.pantā minētie apstākļi, tiesnesis sevi atstata līdz lietas iztiesāšanas sākumam.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā minētos apstākļus tiesnesis atklāj lietas izskatīšanas gaitā, viņš sevi atstata, norādot šīs atstatīšanas motīvus. Šādā gadījumā tiesa lietas izskatīšanu atliek.

(4) Administratīvā procesa dalībnieks uz šajā pantā minētajiem pamatiem var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai visam tiesas sastāvam.

118.pants. Noraidījuma pieteikšana

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai visam tiesas sastāvam rakstveidā vai mutvārdos. Ja noraidījumu piesaka mutvārdos, to fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, par to izdara ierakstu tiesas sēdes protokolā.

(2) Noraidījums jāmotivē un jāpieteic, pirms lietu sāk izskatīt pēc būtības. Vēlāk noraidījumu var pieteikt tad, ja personai, kura noraidījumu piesaka, tā pamats kļuvis zināms lietas izskatīšanas gaitā.

(3) Rakstveida procesā tiesnesis nosaka saprātīgu termiņu, līdz kuram procesa dalībnieki rakstveidā var pieteikt noraidījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

119.pants. Pieteiktā noraidījuma izskatīšanas kārtība

(1) Ja pieteikts noraidījums, tiesa uzklausa citu administratīvā procesa dalībnieku viedokli un noklausās tiesnesi, kuram noraidījums pieteikts.

(2) Lēmumu par pieteikto noraidījumu tiesa pieņem atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(3) Lietā, kuru tiesnesis izskata vienpersoniski, lēmumu par pieteikto noraidījumu pieņem pats tiesnesis.

(4) Lietā, kuru izskata koleģiāli, lēmumu par pieteikto noraidījumu pieņem šādā kārtībā:

1) ja noraidījums pieteikts vienam tiesnesim, lēmumu pieņem pārējais tiesas sastāvs. Ja balsis dalās līdzīgi, tiesnesis ir noraidīts;

2) ja noraidījums pieteikts vairākiem tiesnešiem vai visam tiesas sastāvam, lēmumu pieņem tā pati tiesa pilnā sastāvā ar balsu vairākumu.

(5) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

120.pants. Noraidījuma sekas

(1) Ja noraidīts tiesnesis vai viss tiesas sastāvs, lietu izskata cits tiesnesis vai cits tiesas sastāvs.

(2) Ja cita tiesas sastāva izveidošana attiecīgajā tiesu namā nav iespējama, lietu nosūta citam tiesu namam.

(3) Ja noraidījums tiesnesim pieteikts lietas izskatīšanas gaitā, pieteiktā noraidījuma apmierināšanas gadījumā lietas izskatīšanu sāk no jauna.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

12.nodaļa
Administratīvās lietas pakļautība un piekritība

121.pants. Pakļautība

(1) Pārsūdzēto administratīvo aktu un faktisko rīcību kā administratīvo lietu izskata tiesā.

(2) Šajā likumā noteiktajos gadījumos tiesa izskata arī pieteikumus, kuriem nav administratīvi tiesiska strīda rakstura.

(3) Jautājumu par lietas pakļautību izšķir tiesa vai tiesnesis. Ja tiesa vai tiesnesis atzīst, ka lietas izskatīšana nav pakļauta tiesai, lēmumā norāda iestādi, kuras kompetencē ir šīs lietas izskatīšana.

(4) Ja jautājums par pieteikuma vai lietas pakļautību atzīstams par sevišķi sarežģītu, tiesa vai tiesnesis vēršas ar iesniegumu pie Augstākās tiesas priekšsēdētāja pakļautības jautājuma izšķiršanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

122.pants. Piekritība

Administratīvo lietu pirmajā instancē izskata tajā Administratīvās rajona tiesas tiesu namā, kurā atbilstoši šā likuma 189.panta pirmajai daļai iesniedzams pieteikums, ja likums nenosaka citādi. Ja lietu kā pirmās instances tiesa izskata Administratīvā rajona tiesa un tai ir nepieciešams pārbaudīt informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, šādu lietu izskata Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.
(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

123.pants. Tiesvedībā pieņemtās lietas nodošana citam tiesu namam vai citai tiesai

(1) Lietu, kuru tiesa pieņēmusi savā tiesvedībā, ievērojot pieteikuma iesniegšanas noteikumus, tā izskata pēc būtības attiecīgajā tiesu namā, kaut arī lietas izskatīšanas gaitā būtu mainījusies pieteicēja adrese.

(2) Tiesa vai tiesnesis var nodot lietu izskatīšanai citā tiesu namā, ja:

1) pirms uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības, atklājas, ka tā pieņemta, pārkāpjot pieteikuma iesniegšanas noteikumus;

2) pēc viena tiesneša vai vairāku tiesnešu atstatīšanas vai noraidīšanas viņu aizstāšana tai pašā tiesu namā nav iespējama;

3) tiesas vai tiesneša ieskatā šo lietu efektīvāk izskatīs cits tiesu nams, it īpaši lielākās pierādījumu daļas atrašanās vietā.

(3) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(4) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(5) Lietu, kas nosūtīta no viena tiesu nama citam tiesu namam, pieņem izskatīšanai tajā tiesu namā, kuram šī lieta nosūtīta.

(6) Šajā pantā noteiktā kārtība attiecināma arī uz gadījumu, kad lietas izskatīšanas gaitā mainījušies piekritības noteikumi vai lieta pieņemta izskatīšanai, pārkāpjot piekritības noteikumus.

(18.12.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

13.nodaļa
Maksājumi valsts budžetā

(Nodaļas nosaukums 01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

124. pants. Valsts nodeva un drošības nauda

(1) Par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā, kā arī par pretpieteikumu un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem pieteikumu maksā valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

(2) Par apelācijas sūdzību, kā arī par pretapelācijas sūdzību maksā valsts nodevu 60 *euro* apmērā.

(3) Par blakus sūdzību maksā drošības naudu 15 *euro* apmērā. Par blakus sūdzību, kas ietverta apelācijas vai kasācijas sūdzībā (292. panta $1.^1$ daļa un 307. panta $4.^1$ daļa), drošības naudu nemaksā.

(4) Par kasācijas sūdzību, kā arī par pretsūdzību maksā drošības naudu 70 *euro* apmērā.

(5) Par lūgumu par pagaidu aizsardzību (185. un 195. pants) maksā drošības naudu 15 *euro* apmērā.

(6) Par pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem maksā drošības naudu 15 *euro* apmērā.

(7) Valsts nodevu par pretpieteikumu un pretapelācijas sūdzību, kā arī drošības naudu par pretsūdzību atmaksā tādā kārtībā, kāda noteikta valsts nodevas (125. pants) un drošības naudas ($129.^1$ pants) atmaksāšanai.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017. Sk. pārejas noteikumu 21. punktu)

125. pants. Valsts nodevas atmaksāšana

(1) Valsts nodevu, kas samaksāta par pieteikumu, atmaksā pilnīgi, ja pieteikumu atsakās pieņemt vai to atstāj bez izskatīšanas, vai izbeidz tiesvedību lietā, pamatojoties uz to, ka:

1) pieteikumu iesniegusi persona, kurai tiesa noteikusi tādu rīcībspējas ierobežojumu, kas neļauj tai patstāvīgi īstenot administratīvi procesuālās tiesības un pienākumus;

2) pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību, jo ņēmis vērā iestādes kļūdainu norādi par pārsūdzības kārtību vai iestādes lēmumā nav bijusi norādīta apstrīdēšanas kārtība;

3) lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā vai pieteicējam nav subjektīvo tiesību iesniegt pieteikumu, taču pieteicējs pieteikumu iesniedzis, jo iestāde lēmumā kļūdaini norādījusi, ka pieteicējam ir tiesības pārsūdzēt lēmumu.

(2) Valsts nodevu, kas samaksāta par apelācijas sūdzību, atmaksā pilnīgi:

1) ja tiesnesis atsakās pieņemt apelācijas sūdzību vai tiesa izbeidz apelācijas tiesvedību, pamatojoties uz to, ka pieteicējs vai trešā persona ir iesniegusi apelācijas sūdzību par spriedumu, kas nav pārsūdzams, jo ņēmusi vērā tiesas kļūdainu norādi par sprieduma pārsūdzības kārtību;

2) ja apelācijas instances tiesa atceļ pirmās instances tiesas spriedumu šā likuma 303. pantā paredzētajā gadījumā;

3) atbildētājam vai trešajai personai, ja pieteicējs atsakās no pieteikuma.

(3) Pusi no valsts nodevas, kas tika samaksāta par lietas izskatīšanu attiecīgajā tiesas instancē, atmaksā, ja pieteicējs vai trešā persona atteikusies no pieteikuma vai apelācijas sūdzības, pirms pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.

(4) Visu valsts nodevu vai pārmaksāto daļu atmaksā uz personas iesnieguma pamata bez tiesas (tiesneša) nolēmuma normatīvajos aktos par valsts nodevas iemaksāšanu, atmaksāšanu un atlīdzināšanu noteiktajā kārtībā, ja:

1) samaksāta valsts nodeva par tādām darbībām, par kurām tā nav jāmaksā;

2) samaksāta lielāka valsts nodeva, nekā nosaka likums.

(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

126.pants. Valsts nodevas atlīdzināšana

(1) Ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts (tostarp šā likuma 191.[2] pantā paredzētajā kārtībā) vai tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282. panta 7. punktu, tiesa (tiesnesis) piespriež no atbildētāja (iespējamā atbildētāja) par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

(2) Ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.

(3) Valsts nodeva netiek atlīdzināta, ja pieteikuma priekšmets bija konkrētu publiski tiesisko attiecību pastāvēšanas, nepastāvēšanas vai to satura konstatācija.

(4) Ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa par sprieduma izpildi paziņo tiesu izpildītājam.

(5) Šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.). Ņemot vērā to tiesību un interešu nozīmīgumu, kuras pieteicējs bija vēlējies aizsargāt, izņēmuma kārtā tiesa (tiesnesis) arī citos gadījumos ar motivētu lēmumu var atbrīvot pieteicēju no pienākuma samaksāt valsts nodevu, ja pieteikums tiek noraidīts.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

127.pants. Valsts nodevas iemaksa un atmaksa

.

(Izslēgts no 01.03.2013. ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 17.punktu)

128.pants. Izņēmumi no vispārīgiem noteikumiem par valsts nodevu

(1) Papildus citiem likumā noteiktajiem gadījumiem no valsts nodevas samaksas ir atbrīvota fiziskā persona, kura iesniedz pieteikumu par juridiskās palīdzības administrācijas lēmumu, kā arī publisko tiesību subjekts, kas iesniedz tiesā pieteikumu kā šā likuma 29. pantā minētais tiesību subjekts.

(2) Ja šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts atsakās no pieteikuma, kas iesniegts personas labā, bet šī persona prasa lietas izskatīšanu pēc būtības, valsts nodevu maksā pēc vispārīgiem noteikumiem.

(3) Tiesa (tiesnesis) pēc fiziskās personas lūguma, ievērojot tās mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no valsts nodevas samaksas. Tiesa (tiesnesis), pieņemot lēmumu, ņem vērā to, vai šīs personas iesniegtos citus pieteikumus, sūdzības un lūgumus administratīvajai tiesai pēdējo triju gadu laikā vairākkārt atteikts pieņemt, atteikts izskatīt, tie atstāti bez izskatīšanas vai noraidīti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. 18.12.2008. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017. Sk. pārejas noteikumu 21. punktu)

129.pants. Lēmuma pārsūdzēšana valsts nodevas jautājumā

Par lēmumu, ar kuru ir atteikts samazināt valsts nodevas apmēru vai atbrīvot no valsts nodevas samaksas, privātpersona, uz kuru tas attiecas, var iesniegt blakus sūdzību.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

129.[1] pants. Drošības naudas atmaksāšana

(1) Drošības naudu atmaksā pilnīgi:

1) ja blakus sūdzību, kasācijas sūdzību vai lūgumu par pagaidu aizsardzību apmierina pilnībā vai daļā;

2) ja tiesa konstatē jaunatklātus apstākļus un nodod lietu vai tās daļu jaunai izskatīšanai;

3) atbildētājam vai trešajai personai, ja pieteicējs atsakās no pieteikuma;

4) ja blakus sūdzību, kasācijas sūdzību, lūgumu par pagaidu aizsardzību vai pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem atsaka pieņemt vai atstāj bez izskatīšanas, pamatojoties uz to, ka sūdzību, lūgumu vai pieteikumu iesniegusi persona, kurai tiesa noteikusi tādu rīcībspējas ierobežojumu, kas neļauj tai patstāvīgi īstenot administratīvi procesuālās tiesības un pienākumus;

5) ja blakus sūdzību uzskata par neiesniegtu, atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību vai izbeidz blakus sūdzības vai kasācijas tiesvedību, pamatojoties uz to, ka procesa dalībnieks ir iesniedzis blakus sūdzību vai kasācijas sūdzību par nolēmumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams, jo ņēmis vērā tiesas (tiesneša) kļūdainu norādi par nolēmuma pārsūdzības kārtību;

6) ja tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282. panta 7. punktu.

(2) Pusi no drošības naudas atmaksā, ja blakus sūdzību, kasācijas sūdzību, lūgumu par pagaidu aizsardzību vai pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem atsauc, iekams nav pabeigta to izskatīšana pēc būtības.

(3) Visu drošības naudu vai pārmaksāto daļu atmaksā uz personas iesnieguma pamata bez tiesas (tiesneša) nolēmuma normatīvajos aktos par drošības naudas iemaksāšanu un atmaksāšanu noteiktajā kārtībā, ja:

1) samaksāta drošības nauda par tādām darbībām, par kurām tā nav jāmaksā;

2) samaksāta lielāka drošības nauda, nekā nosaka likums.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

129.[2] pants. Izņēmumi no vispārīgiem noteikumiem par drošības naudu

(1) Drošības nauda nav jāmaksā personām, kuras saskaņā ar likumu ir atbrīvotas no valsts nodevas.

(2) Drošības nauda nav jāmaksā, iesniedzot blakus sūdzību par tiesas (tiesneša) lēmumu atteikt atbrīvot personu no valsts nodevas samaksas.

(3) Iesniedzot pieteikumu par pievienošanos kasācijas sūdzībai, drošības nauda nav jāmaksā.

(4) Tiesa (tiesnesis) pēc fiziskās personas lūguma, ievērojot tās mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no drošības naudas samaksas. Tiesa (tiesnesis), pieņemot lēmumu, ņem vērā to, vai šīs personas iesniegtos citus pieteikumus, sūdzības un lūgumus administratīvajai tiesai pēdējo triju gadu laikā vairākkārt atteikts pieņemt, atteikts izskatīt, tie atstāti bez izskatīšanas vai noraidīti.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

129.[3] pants. Valsts nodevas un drošības naudas iemaksāšanas un atmaksāšanas kārtība

Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu, kā arī iemaksā un atmaksā drošības naudu.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013. Pants stājas spēkā 01.03.2013. Sk. pārejas noteikumu 17.punktu)

14.nodaļa
Tiesas paziņojumi un izsaukumi

130.pants. Aicināšana un izsaukšana uz tiesu

(1) Administratīvā procesa dalībniekus aicina uz tiesu ar tiesas pavēsti.

(2) Lieciniekus, ekspertus un tulkus izsauc uz tiesu ar tiesas pavēsti.

(3) Aicinājumu un izsaukumu uz tiesu paziņo laikus.

131.pants. Tiesas pavēste

Tiesas pavēstē norāda:

1) aicināmās vai izsaucamās fiziskās personas vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu vai citu šīs personas norādītu adresi (juridiskajai personai — nosaukumu, juridisko adresi vai citu šīs juridiskās personas norādītu pilnvarota pārstāvja adresi);

2) tiesas nosaukumu un adresi;

3) ierašanās vietu un laiku;

4) tās lietas nosaukumu, kurā personu aicina vai izsauc;

5) kāpēc personu aicina vai izsauc;

5[1]) personas procesuālās tiesības un pienākumus procesa ietvaros;

6) ka personai, kura saņēmusi pavēsti sakarā ar aicināmās vai izsaucamās personas prombūtni, ir pienākums pēdējai to nodot;

7) neierašanās sekas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

132.pants. Tiesas paziņojuma un pavēstes paziņošana un nogādāšana

(1) Tiesas paziņojumu un pavēsti paziņo Paziņošanas likumā noteiktajā kārtībā, izņemot šā likuma 114.[1] panta pirmajā, 2.[1] un trešajā daļā noteiktos gadījumus. Tiesas paziņojumu un pavēsti var paziņot personai ārvalstī uz tiesai zināmo personas adresi, ja persona nav sasniedzama tās deklarētajā dzīvesvietas adresē vai deklarācijā norādītajā papildu adresē un tiesas rīcībā ir ziņas par personas sasniedzamību ārvalsts adresē. Ja tiesai nav zināma arī personas adrese ārvalstī, tiesa paziņojumu un pavēsti var nosūtīt uz tai zināmo, ar personu juridiski saistīto adresi (piemēram, uz personai piederošā nekustamā īpašuma adresi).

(2) Pieteicējam tiesas paziņojums un pavēste tiek nosūtīta e-lietas portālā, uz oficiālo elektronisko adresi vai izmantojot elektroniskās saziņas veidu, kuru pieteicējs norādījis, vai pa pastu uz pieteicēja norādīto adresi, ja pieteicējs to ir lūdzis.

(3) Administratīvā procesa dalībnieks ar tiesneša piekrišanu var saņemt tiesas pavēsti nogādāšanai citai šajā lietā aicinātai vai izsaucamai personai.

(4) Ja aicinātā vai izsaucamā persona norādījusi citu sakaru veidu vai gadījums ir īpaši steidzams, personu var aicināt vai izsaukt uz tiesas sēdi, izmantojot arī citus sakaru veidus.

(5) Ja persona nav sasniedzama, izmantojot šā panta ceturtajā daļā norādītos sakaru veidus, tiesas pavēsti nogādā uz aicinātās vai izsaucamās personas norādīto adresi.
(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

133.pants. Tiesas pavēstes izsniegšana
(Izslēgts ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

134.pants. Sekas, ko rada atteikšanās pieņemt tiesas pavēsti

(1) Uz tiesu aicinātās vai izsaucamās personas pienākums ir pieņemt tiesas pavēsti.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(3) Atteikšanās pieņemt tiesas pavēsti nav šķērslis lietas izskatīšanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

135.pants. Personas pienākums būt sasniedzamai

(1) Uz tiesu aicinātās vai izsaucamās personas pienākums ir būt sasniedzamai. Lietas dalībniekam ir pienākums paziņot tiesai par saziņas veida (adreses) maiņu tiesvedības laikā. Ja tāda paziņojuma nav, pavēsti nosūta, izmantojot pieteikumā norādīto saziņas veidu (adresi).

(2) Ja tiesas pavēste nogādāta šajā nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicinātajai vai izsaucamajai personai ir paziņots par lietas izskatīšanas vietu un laiku.
(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

15.nodaļa
Tiesas sēdes gaitas fiksēšana

(Nodaļas nosaukums 01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

135.[1] pants. Tiesas sēdes gaitas fiksēšana

(1) Tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot saīsināto tiesas sēdes protokolu. Tiesas sēdes gaitu pilnā apjomā fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Pēc tiesas vai tiesneša ieskata tiesas sēdes gaitu var fiksēt, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu.

(2) Procesa dalībnieki un citas tiesas sēdē klātesošās personas tiesas sēdes gaitu var fiksēt, ievērojot šā likuma 108.panta septītās daļas prasības.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

136.pants. Pienākums rakstīt protokolu

(1) Katrā tiesas sēdē raksta saīsināto tiesas sēdes protokolu.

(2) Šajā likumā paredzētajos gadījumos protokolu raksta arī par procesuālajām darbībām, kuras izpilda ārpus tiesas sēdes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

136.[1] pants. Tiesas sēdes gaitas fiksēšana, izmantojot tehniskos līdzekļus

(1) Tiesas sēdes gaitu pilnā apjomā fiksē, izmantojot skaņu ierakstu vai citus tehniskos līdzekļus, par ko izdara atzīmi tiesas sēdes protokolā.

(1[1]) Tiesas sēdes gaitu ar tehniskajiem līdzekļiem nefiksē, ja uz tiesas sēdi nav ieradies neviens administratīvā procesa dalībnieks.

(2) Skaņu ieraksta vai citu tehnisko līdzekļu izmantošanas rezultātā iegūto materiālu ievieto un uzglabā tiesu informatīvajā sistēmā.

(3) Pēc tiesas sēdes gaitas fiksēšanas, izmantojot skaņu ierakstu, personām, kurām ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, attiecīgais skaņu ieraksts pieejams nākamajā darba dienā pēc tiesas sēdes dienas. Pēc tā lietas dalībnieka rakstveida lūguma, kurš atrodas ieslodzījuma vietā, tiesa viņam nosūta attiecīgo skaņu ierakstu.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

137.pants. Protokola saturs

(1) Pilnajā tiesas sēdes protokolā norāda:

1) tiesas sēdes norises laiku (gadu, datumu, mēnesi) un vietu;

2) tās tiesas nosaukumu, kura izskata lietu, tiesas sastāvu un tiesas sēdes sekretāru;

2[1]) to, ka tiesas sēdes gaitu fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus;

3) tiesas sēdes atklāšanas laiku;

4) lietas nosaukumu;

5) ziņas par administratīvā procesa dalībnieku, liecinieku, ekspertu un tulku ierašanos;

6) ziņas par to, ka administratīvā procesa dalībniekiem izskaidrotas viņu procesuālās tiesības un pienākumi;

7) ziņas par to, ka tulki, liecinieki un eksperti brīdināti par krimināltatbildību saskaņā ar Krimināllikumu;

8) administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, liecinieku liecības, ekspertu mutvārdu paskaidrojumus par viņu atzinumiem, ziņas par lietisko un rakstveida pierādījumu pārbaudi;

9) administratīvā procesa dalībnieku pieteikumus un lūgumus;

10) tiesas rīkojumus un lēmumus, kas nav pieņemti atsevišķu procesuālu dokumentu veidā;

11) šā likuma 30.pantā minētās institūcijas atzinuma īsu saturu;

12) tiesas debašu īsu saturu;

13) ziņas par tiesas aiziešanu sprieduma taisīšanai vai lēmuma pieņemšanai;

14) ziņas par tiesas sprieduma vai atsevišķa procesuāla dokumenta veidā pieņemta tiesas lēmuma nolasīšanu;

15) ziņas par sprieduma (lēmuma) saturu, pārsūdzēšanas kārtības un termiņa izskaidrošanu;

16) ziņas par to, kad administratīvā procesa dalībnieki var iepazīties ar tiesas sēdes protokolu, skaņu ierakstu un pilnu sprieduma (lēmuma) tekstu;

17) tiesas sēdes slēgšanas laiku;

18) tiesas sēdes protokola parakstīšanas laiku.

(2) Tiesas sēdes protokolu paraksta tiesas sēdes priekšsēdētājs un sekretārs.

(2^1) Saīsinātajā tiesas sēdes protokolā norāda šā panta pirmās daļas 1., 2., $2.^1$, 3., 4., 5., 6., 7., 10., 13., 14., 15., 16., 17. un 18. punktā minēto informāciju.

(3) Ārpus tiesas sēdes izpildīto atsevišķo procesuālo darbību protokolam vai tādas tiesas sēdes protokolam, kas noteikta atsevišķas procesuālās darbības veikšanai vai procesuālā jautājuma izlemšanai, jāatbilst šajā pantā minētajām prasībām, ciktāl tās attiecas uz attiecīgo procesuālo darbību vai procesuālo jautājumu.

(4) *(Izslēgta ar 15.01.2004. likumu)*

(5) Ja tiesas sēdē tiek pārbaudīta valsts noslēpumu saturoša informācija, tiesas sēdes protokolā izdara atzīmi par laiku, kad tiesa uzsāka un pabeidza pārbaudīt valsts noslēpumu saturošo informāciju. Ja likumā nav noteikts citādi, protokolā nefiksē attiecīgās informācijas pārbaudi.

(6) Uz Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kā kasācijas instances tiesas sēdes protokolu neattiecas šā panta pirmās daļas 8., 11., 12. un 15.punkta nosacījumi.

(7) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

138.pants. Protokola rakstīšana

(1) Protokolu raksta tiesas sēdes sekretārs.

(2) Protokolu paraksta ne vēlāk kā septītajā dienā pēc tiesas sēdes pabeigšanas vai atsevišķo procesuālo darbību izpildīšanas.

(3) Protokolā nedrīkst dzēst vai aizkrāsot tekstu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

139.pants. Piezīmes pie protokola

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var iepazīties ar protokolu un piecu dienu laikā no tā parakstīšanas dienas iesniegt rakstveida piezīmes par protokolu, norādot tajā esošās nepilnības un nepareizības. Tiesības iesniegt rakstveida piezīmes pie protokola neattiecas uz gadījumiem, kad tiesas sēdes gaita pilnā apjomā fiksēta, izmantojot tehniskos līdzekļus.

(2) Iesniegtās piezīmes tiesa pievieno protokolam, pievienojot tam atzīmi, kurā norāda, vai tiesa piekrīt šīm piezīmēm.

(3) *(Izslēgta ar 26.10.2006. likumu)*

(4) *(Izslēgta ar 26.10.2006. likumu)*

(5) *(Izslēgta ar 26.10.2006. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

16.nodaļa
Procesuālie piespiedu līdzekļi

(Nodaļas nosaukums 26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.1006.)

140.pants. Procesuālo piespiedu līdzekļu veidi

Šajā likumā noteiktajos gadījumos tiesa var piemērot šādus procesuālos piespiedu līdzekļus:

1) brīdinājumu;

2) izraidīšanu no sēžu zāles;

3) piespiedu naudu;

4) piespiedu atvešanu uz tiesu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

141. pants. Brīdinājums

Personai, kura traucē kārtību lietas iztiesāšanas laikā, tiesas sēdes priekšsēdētājs izsaka brīdinājumu. To fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, par to izdara atzīmi tiesas sēdes protokolā.
(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

142. pants. Izraidīšana no sēžu zāles

Ja administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts vai tulks traucē kārtību (tostarp uzvedas klaji aizskaroši un izaicinoši) atkārtoti, viņu ar tiesas lēmumu var izraidīt no sēžu zāles. Citas klātesošās personas, kuras traucē kārtību (tostarp uzvedas klaji aizskaroši un izaicinoši), var izraidīt ar tiesas sēdes priekšsēdētāja rīkojumu arī bez iepriekšēja brīdinājuma.
(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

143.pants. Piespiedu nauda

(1) Tiesa uzliek piespiedu naudu šajā likumā noteiktajos apmēros.

(2) Tiesas lēmumu par piespiedu naudas uzlikšanu nekavējoties nosūta personai, kurai piespiedu nauda uzlikta. Personas pienākums ir samaksāt piespiedu naudu viena mēneša laikā no dienas, kad saņemts lēmums par piespiedu naudas uzlikšanu.

(3) Persona, kurai uzlikta piespiedu nauda, 14 dienu laikā pēc lēmuma saņemšanas var lūgt tiesu, kas uzlikusi piespiedu naudu, atbrīvot to no piespiedu naudas samaksas vai samazināt tās apmēru. Tiesa iesniegumu izskata rakstveida procesā.

(4) Amatpersonai uzlikto piespiedu naudu tā maksā no saviem personiskajiem līdzekļiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

144.pants. Piespiedu atvešana

(1) Tiesa var pieņemt lēmumu par liecinieka piespiedu atvešanu uz tiesu.

(2) Šo lēmumu izpilda tiesas norādītā policijas iestāde.

17.nodaļa
Administratīvā procesa dalībnieku tiesības un pienākumi tiesā

145.pants. Pieteicēja un atbildētāja procesuālās tiesības

(1) Pieteicējam un atbildētājam ir tiesības:

1) iepazīties ar lietas materiāliem (tai skaitā ar ierakstiem), izgatavot to atvasinājumus, kā arī lejupielādēt e-lietas portālā esošos lietas materiālus;

2) piedalīties tiesas sēdē;

3) pieteikt noraidījumus;

4) iesniegt pierādījumus;

5) piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā;

6) pieteikt lūgumus;

7) dot tiesai mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus;

8) izteikt savus argumentus un apsvērumus;

9) celt iebildumus pret cita administratīvā procesa dalībnieka lūgumiem, argumentiem un apsvērumiem;

10) pārsūdzēt tiesas spriedumu un lēmumu;

11) saņemt lietā esošo spriedumu un lēmumu, kā arī izmantot citas procesuālās tiesības, kuras viņiem piešķirtas ar šo likumu.

(2) Pieteicējam ir arī tiesības:

1) pilnīgi vai daļēji atteikties no pieteikumā ietvertā prasījuma;

2) kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, rakstveidā grozīt pieteikuma pamatu vai priekšmetu, kā arī prasījuma apmēru.

(3) Atbildētājam ir arī tiesības celt iebildumus pret pieteikumā ietverto prasījumu, atzīt to pilnībā vai kādā daļā.

(4) Lai neizpaustu personu privātās dzīves apstākļus, kā arī lai aizsargātu valsts, profesionālo, komerciālo, izmeklēšanas vai adopcijas noslēpumu un citu ierobežotas pieejamības informāciju, tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka lūguma var pieņemt motivētu lēmumu, ar kuru nosaka ierobežojumu pieteicējam vai atbildētājam iepazīties ar lietas materiālu attiecīgo daļu. Ja tiesa lēmumā noteic, ka minētais ierobežojums iepazīties ar lietas materiāliem ir spēkā arī pēc galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās, pieteicējam vai atbildētājam ir tādas pašas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, kādas likums nosaka ikvienai citai personai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

146.pants. Trešās personas tiesības un pienākumi

(1) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(2) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(3) Trešajai personai ar patstāvīgiem prasījumiem ir pieteicēja tiesības un pienākumi.

(4) Trešajai personai, kas nepiesaka patstāvīgus prasījumus, ir pieteicēja un atbildētāja procesuālās tiesības un pienākumi, izņemot tiesības grozīt pieteikuma pamatu vai priekšmetu, atteikties no prasījuma, atzīt prasījumu, kā arī prasīt tiesas sprieduma izpildi.

(5) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(6) Ja lietā kā trešās personas ar tādu pašu tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu ir pieaicinātas vairāk nekā 10 personas, tām ir pienākums savu interešu pārstāvībai noteikt vienu kopīgu pārstāvi. Ja tiesas (tiesneša) noteiktajā termiņā trešās personas neinformē tiesu (tiesnesi) par kopīga pārstāvja noteikšanu, tiesa (tiesnesis) nosaka pārstāvi no trešo personu vidus. Tiesas paziņojumi, kas nosūtīti kopīgajam pārstāvim, uzskatāmi par paziņotiem visām trešajām personām. Trešajām personām ir saistošas visas kopīgā pārstāvja veiktās procesuālās darbības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

147.pants. Pārstāvības noformēšana un pārstāvja pilnvaru apjoms

(1) Pārstāvību tiesā noformē atbilstoši šā likuma 38.panta noteikumiem. Uz pārstāvja pilnvaru apjomu attiecināmi šā likuma 39.panta noteikumi.

(2) Pārstāvim izdotā pilnvarā īpaši norādāmas tiesības iesniegt pieteikumu, pilnībā vai daļā atteikties no pieteikumā ietvertā prasījuma, grozīt pieteikuma priekšmetu, atzīt prasījumu pilnībā vai kādā daļā, pārsūdzēt tiesas nolēmumu apelācijas vai kasācijas kārtībā, iesniegt izpildei izpilddokumentu, saņemt piespriesto mantu vai naudu un izbeigt izpildu lietvedību.

148.pants. Administratīvā procesa dalībnieka pienākums

(1) Administratīvā procesa dalībniekam ir pienākums:

1) ierasties pēc aicinājuma tiesā;

2) laikus paziņot par iemesliem, kuru dēļ tas nevar ierasties uz tiesas sēdi;

3) izpildīt citus procesuālos pienākumus, kuri tam uzlikti saskaņā ar šo likumu.

(2) Administratīvā procesa dalībniekam savas tiesības jāizmanto un pienākumi jāpilda godprātīgi.

OTRĀ SADAĻA
PIERĀDĪJUMI

18.nodaļa
Vispārīgie noteikumi par pierādījumiem

149.pants. Pierādījumi

Pierādījumi administratīvajā lietā ir ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti administratīvā procesa dalībnieku prasījumi un iebildumi, kā arī ziņas par citiem faktiem, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.

150.pants. Pierādīšanas pienākums

(1) Iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu.

(2) Iestāde var atsaukties tikai uz tiem pamatojumiem, kuri minēti administratīvajā aktā.

(3) Pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā.

(4) Ja administratīvā procesa dalībnieku iesniegtie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc tos pēc savas iniciatīvas.

(5) Pierādījumus iesniedz tiesā ne vēlāk kā 14 dienas pirms tiesas sēdes, ja tiesnesis nav noteicis citu termiņu pierādījumu iesniegšanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

151.pants. Pierādījumu attiecināmība

Tiesa pieņem tikai tos pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā.

152.pants. Pierādījumu pieļaujamība

(1) Tiesa pieļauj tikai likumā noteiktos pierādīšanas līdzekļus.

(2) Faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar nodibināt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem.

(3) Tiesa var atteikties pieņemt pierādījumus, ja lietas dalībniekam bija iespējams tos iesniegt laikā, kad lieta tika izskatīta iestādē, bet lietas dalībnieks bez attaisnojoša iemesla nav izpildījis procesuālās līdzdarbības pienākumu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

153.pants. Pamats atbrīvošanai no pierādīšanas

(1) Ja tiesa atzīst faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda.

(2) Fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā rezolutīvajā daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu.

(3) Fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos spriedumu tā motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu, kurā piedalās tie paši procesa dalībnieki.

(4) Fakts, kuru likums uzskata par nodibinātu, nav jāpierāda, izskatot lietu.

154.pants. Pierādījumu novērtēšana

(1) Tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem.

(2) Nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

(3) Tiesa spriedumā norāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienu faktu par pierādītu, bet citu — par nepierādītu.

19.nodaļa
Pierādījumu nodrošināšana

155.pants. Pierādījumu nodrošināšanas pieļaujamība

(1) Ja personai ir pamats uzskatīt, ka tai nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta, tā var lūgt tiesu šos pierādījumus nodrošināt.

(2) Lūgumu par pierādījumu nodrošināšanu var iesniegt kā līdz lietas ierosināšanai tiesā, tā arī lietas izskatīšanas laikā.

(2^1) Tiesa, kuras izskatīšanā atrodas lieta, var pēc savas iniciatīvas pieņemt lēmumu par pierādījumu nodrošināšanu.

(3) Pierādījumus līdz lietas ierosināšanai tiesā nodrošina tas tiesu nams, kura darbības teritorijā atrodas nodrošināmā pierādījuma avots. Pierādījumus pēc lietas ierosināšanas tiesā nodrošina tiesa, kuras izskatīšanā atrodas lieta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

156.pants. Lūgums par pierādījumu nodrošināšanu

(1) Lūgumā par pierādījumu nodrošināšanu norāda:

1) pieteicēja vārdu, uzvārdu un adresi (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi), lietu, kuras izskatīšanai nepieciešams nodrošināt pierādījumus, un tās iespējamos dalībniekus;

2) pierādījumus, kurus nepieciešams nodrošināt;

3) faktus, kuru pierādīšanai šie pierādījumi nepieciešami;

4) iemeslus, kuru dēļ pieteicējs prasa nodrošināt pierādījumus.

(2) Ja lūgums neatbilst šā panta pirmās daļas prasībām, tiesnesis atstāj lūgumu bez virzības, piemērojot šā likuma 192.panta otrās daļas noteikumus.

(3) Ja lūgums neatbilst šā likuma 155.panta pirmās daļas prasībām, tiesnesis atsakās to pieņemt, piemērojot šā likuma 191.panta otrās un trešās daļas noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

157.pants. Kārtība, kādā izskatāms lūgums par pierādījumu nodrošināšanu pirms lietas ierosināšanas tiesā

(1) Lūgumu par pierādījumu nodrošināšanu izskata tiesas sēdē 14 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.

(2) Uz tiesas sēdi aicina pieteicēju un iespējamos administratīvā procesa dalībniekus. Šo personu neierašanās nav šķērslis lūguma izskatīšanai.

(3) Pierādījumus nodrošināt bez iespējamo administratīvā procesa dalībnieku uzaicināšanas var tikai neatliekamos gadījumos vai gadījumos, kad nav iespējams noteikt, kas būs administratīvā procesa dalībnieki.

(4) Liecinieka nopratināšanu, kā arī apskati uz vietas un ekspertīzi izdara saskaņā ar šā likuma normām.

(5) Tiesas sēdes protokolu un materiālus, kas savākti, nodrošinot pierādījumus, glabā, līdz tos pieprasa tiesa, kas izskata lietu.

(6) Par tiesas lēmumu pilnībā vai daļā noraidīt lūgumu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

158.pants. Kārtība, kādā izskatāms lūgums par pierādījumu nodrošināšanu pēc lietas ierosināšanas tiesā

(1) Lūgumu par pierādījumu nodrošināšanu tiesa izskata rakstveida procesā.

(2) Par tiesas lēmumu pilnībā vai daļā noraidīt lūgumu var iesniegt blakus sūdzību.

(18.12.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

159. pants. Tiesas uzdevumi

(1) Ja tiesai, kura izskata lietu, nav iespējams savākt pierādījumus, kas atrodas cita tiesu nama darbības teritorijā, tā uzdod izpildīt noteiktas procesuālās darbības tiesu namam, kura darbības teritorijā atrodas iegūstamie pierādījumi.

(2) Lēmumā par tiesas uzdevumu īsi izklāsta izskatāmās lietas būtību un norāda apstākļus, kuri jānoskaidro, un pierādījumus, kuri jāsavāc. Šis lēmums ir obligāts tiesu namam, kuram tas adresēts, un tiesu nams to izpilda viena mēneša laikā no tiesas uzdevuma saņemšanas dienas.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

160.pants. Tiesas uzdevumu izpildīšanas kārtība

(1) Tiesas uzdevumus izpilda tiesas sēdē šajā likumā noteiktajā kārtībā. Administratīvā procesa dalībniekiem paziņo sēdes laiku un vietu. Šo personu neierašanās nav šķērslis uzdevuma izpildīšanai.

(2) Protokolus un citus lietas materiālus, kas savākti, izpildot uzdevumu, triju dienu laikā nosūta tiesai, kas izskata lietu.

20.nodaļa
Pierādīšanas līdzekļi

161.pants. Paskaidrojumi

(1) Administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

(2) Ja viens administratīvā procesa dalībnieks atzīst faktu, uz kuru otrs administratīvā procesa dalībnieks pamato savus prasījumus vai iebildumus, tiesa var atzīt šādu faktu par pierādītu, ja tai nav šaubu, ka atzīšana nav notikusi viltus, vardarbības, draudu vai maldības ietekmē vai arī lai slēptu patiesību.

(3) Ja citu pierādīšanas līdzekļu nav vai arī tie nav pietiekami droši, pieteicējs — fiziskā persona ar zvērestu var apstiprināt savus paskaidrojumus. Par apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu tiesai pieteicēju var saukt pie krimināltatbildības saskaņā ar Krimināllikumu. Pieteicējs zvērestu var nodot tikai personiski, un pārstāvība nav pieļaujama.

(4) Zvērests kā pierādīšanas līdzeklis nav pieļaujams attiecībā uz tādiem apstākļiem, kuri nodibināti ar spēkā stājušos tiesas spriedumu, kā arī vispārzināmu faktu apstiprināšanai vai atspēkošanai.

162.pants. Liecinieku liecības

(1) Liecinieks ir persona, kuru tiesa izsaukusi uz tiesas sēdi, lai tā liecinātu par faktiem, kas attiecas uz lietu.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks, lūdzot nopratināt liecinieku, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus liecinieks var apstiprināt.

(3) Nevienam uz tiesu izsauktajam lieciniekam nav tiesību atteikties no liecības došanas, izņemot šā likuma 163. un 164.pantā noteiktos gadījumus.

(4) Liecinieku var nopratināt vienīgi par attiecīgajā lietā noskaidrojamiem faktiem.

(5) Nevar būt par pierādījumu liecinieka liecības, kas pamatotas uz ziņām, kuru avots nav zināms, vai uz citu personu sniegtajām ziņām, ja šīs personas nav nopratinātas.

163.pants. Personas, kuras nevar būt par lieciniekiem

Par liecinieku nevar izsaukt un nopratināt:

1) garīdznieku — par apstākļiem, kas viņam kļuvuši zināmi, uzklausot grēksūdzi vai pastorālās sarunas laikā;

2) personu, kurai pēc tās amata vai profesijas nav tiesību izpaust tai uzticētās ziņas, — par šīm ziņām;

3) nepilngadīgo — par apstākļiem, kas liecina pret viņa vecākiem, vecvecākiem, brāļiem un māsām;

4) personu, kas savu fizisko vai psihisko trūkumu dēļ nespēj pareizi uztvert apstākļus, kuriem ir nozīme lietā;

5) bērnu līdz septiņu gadu vecumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

164.pants. Personas, kuras var atteikties liecināt

No pienākuma liecināt var atteikties:

1) administratīvā procesa dalībnieka radinieks taisnā līnijā un sānu līniju pirmajā vai otrajā pakāpē, laulātais un pirmās pakāpes svainis, kā arī administratīvā procesa dalībnieka ģimenes loceklis;

2) administratīvā procesa dalībnieka aizbildnis vai aizgādnis, kā arī persona, kas atrodas attiecīgā administratīvā procesa dalībnieka aizbildnībā vai aizgādnībā;

3) persona, kura citā lietā tiesājas ar vienu no administratīvā procesa dalībniekiem;

4) persona, kuras liecības var vērsties pret pašu šo personu.

165.pants. Liecinieka pienākumi

(1) Par liecinieku izsauktajai personai jāierodas tiesā un jādod patiesa liecība par tai zināmiem apstākļiem.

(2) Lieciniekam jāatbild uz tiesas un administratīvā procesa dalībnieku jautājumiem.

(3) Ja liecinieks slimības, vecuma, invaliditātes vai citu attaisnojošu iemeslu dēļ nevar ierasties tiesā, tiesa liecinieku var nopratināt viņa atrašanās vietā.

166.pants. Liecinieka atbildība

(1) Par apzināti nepatiesu liecību un par atteikšanos liecināt tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, liecinieku var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.

(2) Ja liecinieks neierodas bez attaisnojoša iemesla pēc tiesas izsaukuma, tiesa viņam var uzlikt piespiedu naudu līdz 300 *euro* vai pieņemt lēmumu par piespiedu atvešanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 19.09.2013. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

167.pants. Rakstveida pierādījumi

Rakstveida pierādījumi ir ziņas par faktiem, kuriem ir nozīme lietā, un šīs ziņas ar burtu, ciparu un citu rakstveida zīmju vai tehnisku līdzekļu palīdzību ierakstītas dokumentos, citos rakstos, kā arī attiecīgās ierakstu sistēmās (audio, kompaktdiski, digitālie videodiski vai citi datu nesēji).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

168.pants. Rakstveida pierādījumu iesniegšanas kārtība

(1) Administratīvā procesa dalībnieks, kurš iesniedz rakstveida pierādījumu vai lūdz to pieprasīt, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus šis pierādījums var apstiprināt.

(2) Rakstveida pierādījumu iesniedz oriģinālā vai noteiktā kārtībā apliecināta atvasinājuma veidā. Atvasinājumu var apliecināt arī tiesnesis.

(3) Oriģināldokumenti jāiesniedz, ja likumā vai starptautiskajā līgumā paredzēts, ka konkrētos faktus var pierādīt tikai ar oriģināldokumentiem.

(4) Ja tiesā iesniegts rakstveida pierādījuma atvasinājums, tiesa pēc administratīvā procesa dalībnieka motivēta lūguma vai pēc savas iniciatīvas var pieprasīt iesniegt oriģinālu, ja tas nepieciešams lietas apstākļu noskaidrošanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

169.pants. Rakstveida pierādījumu pieprasīšanas kārtība

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka motivēta lūguma var pieprasīt rakstveida pierādījumus no iestādēm un personām.

(2) Administratīvā procesa dalībniekam, kurš lūdz tiesu pieprasīt rakstveida pierādījumu, jāapraksta šis pierādījums un jāmotivē, kāpēc viņš uzskata, ka tas atrodas pie viņa minētās personas vai attiecīgajā iestādē.

(3) Iestāde vai persona, kurai nav iespējams tiesai iesniegt pieprasītos rakstveida pierādījumus vai arī iesniegt tos tiesas noteiktajā termiņā, rakstveidā paziņo par to tiesai, norādot iemeslu.

(4) Ja administratīvā procesa dalībnieks atsakās iesniegt tiesai pieprasīto rakstveida pierādījumu, nenoliegdams, ka tas atrodas pie viņa, tiesa var atzīt par pierādītu to faktu, kura apstiprināšanai otrs administratīvā procesa dalībnieks atsaucies uz šo rakstveida pierādījumu.

170.pants. Lietā esošo rakstveida pierādījumu atdošana

Pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā iestādei vai personai, kura iesniegusi rakstveida pierādījumu oriģinālus, pēc tās motivēta rakstveida pieprasījuma tiesa šos pierādīšanas līdzekļus atdod. Ja uz šiem pierādījumiem ir atsauce tiesas nolēmumā, lietā atstāj tiesneša apliecinātus šo rakstveida pierādījumu atvasinājumus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

171.pants. Rakstveida pierādījumu apskate to glabāšanas vietā

Ja rakstveida pierādījumu iesniegšana tiesā ir neiespējama vai apgrūtināta to skaita, apjoma vai citu iemeslu dēļ, tiesa var pieprasīt iesniegt noteiktā kārtībā apliecinātus atvasinājumus no rakstveida pierādījumiem vai arī izdarīt rakstveida pierādījumu apskati un izpēti to glabāšanas vietā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

172.pants. Lietiskie pierādījumi

Lietiskie pierādījumi ir ķermeniskas lietas, kas ar savām īpašībām, īpatnībām vai pašu esamību var noderēt to faktu noskaidrošanai, kuriem ir nozīme lietā.

173.pants. Lietisko pierādījumu pieprasīšanas kārtība

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka motivēta lūguma var pieprasīt lietiskos pierādījumus no iestādēm un personām.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks, kurš iesniedz lietisko pierādījumu vai lūdz to pieprasīt, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus šis pierādījums var apstiprināt.

(3) Administratīvā procesa dalībnieks, kurš lūdz tiesu pieprasīt lietisko pierādījumu, apraksta šo pierādījumu un motivē, kāpēc viņš uzskata, ka tas atrodas pie viņa minētās personas vai attiecīgajā iestādē.

(4) Iestāde vai persona, kurai nav iespējams tiesai iesniegt pieprasītos lietiskos pierādījumus vai arī iesniegt tos

tiesas noteiktajā termiņā, paziņo par to tiesai, norādot iemeslu.

174.pants. Lietisko pierādījumu apskate to glabāšanas vietā

Ja lietisko pierādījumu iesniegšana tiesā ir neiespējama vai apgrūtināta to skaita, apjoma vai citu iemeslu dēļ, tiesa var izdarīt lietisko pierādījumu apskati un izpēti to glabāšanas vietā.

175.pants. Lietisko pierādījumu glabāšana

(1) Lietiskos pierādījumus pievieno lietai vai glabā tiesas lietisko pierādījumu glabātavā.

(2) Priekšmetus, kurus nevar nogādāt tiesā, glabā to atrašanās vietā. Tos apraksta un, ja nepieciešams, nofotografē vai nofilmē. Aprakstus un attēlus pievieno lietai.

(3) Ātri bojājošos lietiskos pierādījumus tiesa apskata nekavējoties, paziņojot par to administratīvā procesa dalībniekiem. Pēc apskates šos lietiskos pierādījumus atdod iestādei vai personai, no kuras tie saņemti.

176.pants. Lietisko pierādījumu atdošana

(1) Lietiskos pierādījumus pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā atdod iestādei vai personai, no kuras tie saņemti, vai nodod personai, kuras tiesības uz šīm lietām tiesa atzinusi.

(2) Lietiskos pierādījumus, ko saskaņā ar likumu vai tiesas spriedumu nedrīkst atdot administratīvā procesa dalībniekam vai personai, no kuras tie saņemti, tiesa nodod attiecīgajai valsts institūcijai.

(3) Atsevišķos gadījumos lietiskos pierādījumus var atdot pirms sprieduma stāšanās spēkā, ja tas nekaitē lietas izskatīšanai.

177.pants. Atbildība par pieprasītās informācijas, rakstveida vai lietisko pierādījumu neiesniegšanu

Ja tiesnesim nav paziņots, ka nav iespējams iesniegt pieprasīto informāciju, rakstveida vai lietiskos pierādījumus, vai tie nav iesniegti tādu iemeslu dēļ, kurus tiesnesis atzinis par neattaisnojošiem, viņš var uzlikt attiecīgajai personai piespiedu naudu līdz 300 *euro*. Piespiedu naudas samaksa neatbrīvo šo personu no pienākuma iesniegt tiesneša pieprasīto informāciju un pierādījumus.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.09.2013. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

178.pants. Ekspertīze

(1) Ekspertīzi lietā tiesa nosaka gadījumos, kad lietā nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē. Ja nepieciešams, tiesa nosaka vairākas ekspertīzes.

(2) Ekspertīzi izdara attiecīgas ekspertīzes iestādes eksperts vai cits lietpratējs. Tiesu ekspertīzes iestādi, lietpratēju vai tiesu ekspertu, kurš nestrādā tiesu ekspertīžu iestādē, izrauga tiesa, ņemot vērā administratīvā procesa dalībnieku viedokļus. Ja nepieciešams, var izraudzīt vairākus ekspertus.

(3) Administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības iesniegt tiesai jautājumus, par kuriem, pēc viņa domām, ekspertam jādod atzinums. Jautājumus, kuros nepieciešams eksperta atzinums, nosaka tiesa. Tiesa motivē administratīvā procesa dalībnieka uzdoto jautājumu noraidīšanu.

(4) Tiesa lēmumā par ekspertīzes noteikšanu norāda, par kādiem jautājumiem nepieciešams eksperta atzinums un kam uzdots izdarīt ekspertīzi (tiesu ekspertīzes iestādei, lietpratējam vai tiesu ekspertam, kurš nestrādā tiesu ekspertīžu iestādē).

(5) Ekspertīzi izdara tiesā vai arī ārpus tiesas, ja tās izdarīšana tiesā ir neiespējama vai apgrūtināta.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

179.pants. Eksperta pienākumi un tiesības

(1) Par ekspertu izraudzītajai personai jāierodas pēc tiesas izsaukuma.

(2) Ja izsauktais eksperts neierodas tiesas sēdē tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, viņu var sodīt ar piespiedu naudu līdz 300 *euro*.

(3) Ekspertam ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, uzdot jautājumus administratīvā procesa dalībniekiem un lieciniekiem, kā arī lūgt tiesu izprasīt papildu materiālus.

(4) Eksperts dod objektīvu atzinumu savā vārdā un ir personiski atbildīgs par to.

(5) Eksperts var atteikties no atzinuma došanas, ja viņam izsniegtie izpētāmie materiāli nav pietiekami vai ja uzdotie jautājumi pārsniedz viņa speciālo zināšanu ietvarus. Šādos gadījumos eksperts rakstveidā paziņo tiesai, ka atzinumu dot nav iespējams.

(6) Par atteikšanos bez attaisnojoša iemesla no savu pienākumu pildīšanas vai par apzināti nepatiesu atzinumu ekspertu var saukt pie krimināatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 19.09.2013. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

180.pants. Eksperta atstatīšana vai noraidīšana

(1) Eksperts nevar piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš šīs lietas iepriekšējā izskatīšanā piedalījies procesā kā tiesnesis, kā arī citos šā likuma 117.pantā noteiktajos gadījumos.

(2) Eksperts nevar piedalīties lietas izskatīšanā arī tad, ja:

1) viņš pēc dienesta stāvokļa vai citādi ir vai ir bijis atkarīgs no kāda administratīvā procesa dalībnieka;

2) kāds no administratīvā procesa dalībniekiem izskatāmajā lietā līdz lietas ierosināšanai tiesā ir bijis saistīts ar šā eksperta profesionālo pienākumu izpildi;

3) noskaidrojies, ka viņš nav kompetents attiecīgajā jautājumā.

(3) Ja pastāv šā panta pirmajā un otrajā daļā minētie apstākļi, eksperta pienākums ir sevi atstatīt līdz lietas iztiesāšanas sākumam.

(4) Administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības pieteikt ekspertam noraidījumu.

(5) Noraidījumu ekspertam piesaka un tiesa to izlemj šā likuma 118. un 119.pantā noteiktajā kārtībā.

181.pants. Eksperta atzinums

(1) Eksperta atzinumam jābūt motivētam un pamatotam.

(2) Eksperts atzinumu izsaka rakstveidā un iesniedz tiesai. Eksperta atzinumam jāsatur precīzs veikto pētījumu apraksts, to rezultātā izdarītie secinājumi un motivētas atbildes uz tiesas uzdotajiem jautājumiem. Ja eksperts, izdarot ekspertīzi, konstatē apstākļus, kuriem ir nozīme lietā un par kuriem viņam jautājumi nav uzdoti, viņš var savā atzinumā norādīt uz šiem apstākļiem.

(3) Ja izraudzīti vairāki eksperti, viņi var savā starpā apspriesties. Ja eksperti nonāk pie kopīga atzinuma, to paraksta visi eksperti. Ja ekspertu domas nesaskan, katrs eksperts raksta atsevišķu atzinumu.

182.pants. Eksperta atzinuma novērtēšana

(1) Eksperta atzinumu tiesa novērtē pēc šā likuma 154.panta noteikumiem.

(2) Ja eksperta atzinums nav pietiekami skaidrs vai ir nepilnīgs, tiesa var noteikt papildu ekspertīzi, uzdodot tās

izdarīšanu tam pašam ekspertam.

(3) Ja eksperta atzinums nav pamatots vai motivēts, kā arī tad, ja vairāku ekspertu atzinumi ir pretrunīgi, tiesa var noteikt atkārtotu ekspertīzi, uzdodot tās izdarīšanu citam ekspertam vai vairākiem ekspertiem.

183. pants. Pieaicinātās personas (*Amicus curiae*) viedoklis

Tiesas procesā viedokli par faktiem vai tiesību jautājumiem pēc tiesas lūguma vai ar tiesas atļauju var sniegt personu apvienība, kura uzskatāma par atzītu interešu pārstāvi attiecīgajā nozarē un no kuras var sagaidīt lietpratīgu viedokli, vai persona, kuras viedokļa uzklausīšana var sekmēt vispusīgu un objektīvu lietas izskatīšanu.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

TREŠĀ SADAĻA
TIESVEDĪBA PIRMĀS INSTANCES TIESĀ

21.nodaļa
Pieteikuma iesniegšana

184.pants. Pieteikuma priekšmets

(1) Pieteikumu var iesniegt par:

1) administratīvā akta izdošanu, atcelšanu (atcelšanu pilnībā vai daļā, arī grozīšanu), spēkā esamību (atzīšanu par spēkā neesošu, atzīšanu par spēku zaudējušu, arī administratīvā akta atzīšanu par spēkā esošu);

2) iestādes faktisko rīcību;

3) no ārējā normatīvā akta tieši izrietošu konkrētu publiski tiesisko attiecību pastāvēšanu, nepastāvēšanu vai to saturu, ja attiecīgās tiesiskās intereses nav iespējams realizēt ar šā panta 1. un 2.punktā minēto pieteikumu;

4) publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību, noslēgšanu vai izpildes pareizību.

(2) Pieteikumu var iesniegt arī par:

1) administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku, ja tiesas spriedums par administratīvā akta prettiesiskumu ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos;

2) administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta būtiska procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, ja procesuālais pārkāpums pats par sevi ir radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un tiesas spriedums ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

(3) Šā panta otrajā daļā minētos pieteikumus var iesniegt, ja attiecīgās intereses nav iespējams īstenot ar šā panta pirmajā daļā minētajiem pieteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 18.12.2008., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

185.pants. Pārsūdzēta administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšana vai atjaunošana

(1) Pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā.

(2) Ja pieteicējs nav administratīvā akta adresāts, tikmēr, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, administratīvā akta adresāts var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, pilnībā vai daļēji atjaunot administratīvā akta darbību, kas apturēta saskaņā ar šā panta pirmo daļu. Lūgumu iesniedz tās instances tiesai, kura izskata lietu. Tiesa lūgumu

izskata saprātīgā termiņā, ņemot vērā situācijas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no lietas ierosināšanas dienas, bet, ja lieta ir ierosināta, — no lūguma saņemšanas dienas.

(3) Par tiesas lēmumu, kas pieņemts saistībā ar šā panta otrajā daļā paredzēto administratīvā akta adresāta lūgumu, var iesniegt blakus sūdzību. Tiesa blakus sūdzību izskata saprātīgā termiņā, ņemot vērā situācijas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā.

(4) Šā panta pirmā daļa neattiecas uz šādiem gadījumiem:

1) administratīvais akts uzliek pienākumu samaksāt nodokli, nodevu vai veikt citu maksājumu valsts vai pašvaldības budžetā, izņemot sodoša rakstura maksājumus (naudas sodus un soda naudas);

2) tas paredzēts citos likumos;

3) iestāde, pamatodama administratīvā akta izpildes steidzamību konkrētajā lietā, īpaši noteikusi, ka ar pieteikuma iesniegšanu tiesā administratīvā akta darbība netiek apturēta;

4) policijas, robežsardzes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un citu likumā pilnvarotu amatpersonu administratīvie akti izdoti, lai nekavējoties novērstu tiešas briesmas valsts drošībai, sabiedriskajai kārtībai, videi, personu dzīvībai, veselībai un mantai;

5) pieteikumu iesniedzis labvēlīga administratīvā akta adresāts, lai panāktu vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu;

6) administratīvais akts nodibina, maina vai izbeidz iestādes amatpersonas tiesisko statusu;

7) tiek pārsūdzēta faktiskā rīcība;

8) ar administratīvo aktu tiek atteikts nodibināt tiesiskas attiecības;

9) iesniegts pieteikums par vispārīgo administratīvo aktu;

10) administratīvais akts atceļ, anulē vai aptur speciālo atļauju (licenci, sertifikātu, akreditāciju u.tml.);

11) pieteikums iesniegts par tādu administratīvo aktu, ar kuru saskaņā ar šā likuma 86.panta otrās daļas 3. vai 4.punktu atcelts adresātam labvēlīgs prettiesisks administratīvais akts.

(5) Šā panta ceturtajā daļā norādītajos gadījumos, izņemot tās 8.punktā minēto gadījumu vai citus likumā noteiktos gadījumus, pieteicējs, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, apturēt administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbību. Lūgumu iesniedz tās instances tiesai, kura izskata lietu. Tiesa lūgumu izskata saprātīgā termiņā, ņemot vērā situācijas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no lietas ierosināšanas dienas, bet, ja lieta ir ierosināta, — no lūguma saņemšanas dienas. Tiesas lēmums par administratīvā akta darbības apturēšanu stājas spēkā nekavējoties.

(6) Par tiesas lēmumu, kas pieņemts saistībā ar šā panta piektajā daļā minēto lūgumu, var iesniegt blakus sūdzību. Tiesa blakus sūdzību izskata saprātīgā termiņā, ņemot vērā situācijas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā.

(7) Ja tiesa noraida pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu, administratīvā akta darbība atjaunojas ar dienu, kad spriedums stājas spēkā.

(8) Izlemjot jautājumu par administratīvā akta darbības apturēšanu, tiesa vienlaicīgi var noteikt pasākumus administratīvā akta jau uzsāktās izpildes radīto seku novēršanai, ja tas ir nepieciešams un iespējams.

(18.12.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

185.[1] pants. Kārtība, kādā izlemjams lūgums par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai atjaunošanu

(1) Tiesa lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai administratīvā akta darbības atjaunošanu izskata rakstveida procesā.

(2) Tiesa, izlemjot lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai administratīvā akta darbības atjaunošanu, ņem vērā to, vai pārsūdzētā administratīvā akta darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, un to, vai pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks.

(3) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(4) Tiesa atsakās pieņemt izskatīšanai lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu, ja lūgums iesniegts par administratīvo aktu, kura darbība ir apturēta uz likuma pamata ar pieteikuma iesniegšanu tiesā. Par šo lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(5) Ja par lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai atjaunošanu nav samaksāta drošības nauda, kā arī tad, ja lūgums nav motivēts, parakstīts, tam nav pievienoti pilnvarojumu apliecinoši dokumenti vai tas neatbilst Valsts valodas likuma prasībām, tiesa (tiesnesis) atstāj lūgumu bez virzības saskaņā ar kārtību, kāda noteikta pieteikuma atstāšanai bez virzības (192.pants). Tiesai (tiesnesim) šā likuma 185.pantā noteiktie termiņi lūguma izskatīšanai skaitāmi no trūkumu novēršanas dienas.

(6) Tiesa izbeidz tiesvedību par administratīvā akta darbības apturēšanu, ja tā pieņēmusi izskatīšanai lūgumu par attiecīgā administratīvā akta darbības apturēšanu un šā akta darbība ir apturēta uz likuma pamata ar pieteikuma iesniegšanu tiesā. Par šo lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

186.pants. Pieteikuma forma un saturs

(1) Pieteikumu iesniedz rakstveidā. Ja pieteikumā ietvertais pamatojums ir apjomīgs, tiesnesis var lūgt pieteicējam iesniegt tā kopsavilkumu.

(2) Pieteikumā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai iesniedz pieteikumu;

2) pieteicēja, kā arī viņa pārstāvja, ja pieteikumu iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietas, kā arī citu adresi (ja tāda ir), kurā persona ir sasniedzama. Ja pieteicējs vai viņa pārstāvis ir juridiskā persona, norāda tās nosaukumu, reģistrācijas numuru (ja tāds ir) un juridisko adresi. Ja pieteicējs vai viņa pārstāvis piekrīt saziņai ar tiesu izmantot e-lietas portālu, ietver norādi par e-lietas portālu kā saziņas veidu;

3) pieteicēja (viņa pārstāvja) tālruņa numuru vai elektroniskā pasta adresi, ja viņš piekrīt saziņai ar tiesu izmantot attiecīgo saziņas līdzekli;

4) iestādes nosaukumu un adresi;

5) pieteikuma pamatu un pierādījumus, ja tādi ir viņa rīcībā;

6) prasījumu;

7) prasījuma summu, ja tajā ietverts prasījums atlīdzināt mantiskos zaudējumus vai nemantisko kaitējumu;

8) lūgumu izskatīt lietu mutvārdu procesā, ja pieteicējs vēlas, lai pirmās instances tiesā lietu izskata mutvārdu procesā;

9) lūgumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu, ja personai uz to ir tiesības;

10) citas ziņas, kas var būt svarīgas lietas izskatīšanai;

11) pieteikumam pievienoto dokumentu sarakstu;

12) pieteikuma sastādīšanas vietu un laiku.

(3) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(4) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu pieteicēja vārdā iesniedz pārstāvis, viņš pieteikumam pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu iesniegt pieteikumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

187.pants. Pieteikumam pievienojamie dokumenti

(1) Pieteikumam pievieno dokumentus, kas apstiprina:

1) *(izslēgts ar 01.11.2012. likumu)*;

2) lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtības ievērošanu, ja tāda noteikta likumā;

3) apstākļus, uz kuriem pamatots prasījums vai lūgums.

(2) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

188.pants. Pieteikuma iesniegšanas termiņš

(1) Pieteikumu par administratīvā akta izdošanu, atcelšanu, spēkā esamību, atzīšanu par prettiesisku vai par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu var iesniegt viena mēneša laikā no dienas, kad stājies spēkā augstākas iestādes lēmums par apstrīdēšanas iesniegumu.

(2) Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, pieteikumu var iesniegt viena mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas.

(3) Ja administratīvajā aktā nav norādīts, kur un kādā termiņā to var pārsūdzēt, tad pieteikumu šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajos gadījumos var iesniegt viena gada laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas.

(3^1) Ja administratīvais akts ierobežo privātpersonas tiesības vai tiesiskās intereses, bet privātpersonai tas nav paziņots, pieteikumu var iesniegt viena mēneša laikā no dienas, kad privātpersona par to uzzinājusi, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no šā administratīvā akta spēkā stāšanās dienas.

(4) Pieteikumu par iestādes faktisko rīcību var iesniegt mēneša laikā no dienas, kad spēkā stājies augstākas iestādes lēmums par apstrīdēto faktisko rīcību. Ja šajā lēmumā nav norādīta pārsūdzības kārtība un termiņi, pieteikumu var iesniegt gada laikā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas. Ja iestādei, kas veikusi attiecīgo faktisko rīcību, nav augstākas iestādes vai tā ir Ministru kabinets, pieteikumu par iestādes faktisko rīcību var iesniegt gada laikā no dienas, kad pieteicējam par to kļuvis zināms (91.panta ceturtā daļa).

(5) Ja iestāde vai augstāka iestāde nav pieteicējam paziņojusi savu lēmumu sakarā ar viņa iesniegumu, pieteikumu tiesā var iesniegt viena gada laikā no dienas, kad persona ar iesniegumu griezusies iestādē vai augstākā iestādē.

(6) Pieteikumu par publisko tiesību līgumu var iesniegt viena gada laikā no dienas, kad persona uzzināja vai tai bija jāuzzina par pamatu vērsties tiesā saistībā ar līgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

189.pants. Pieteikuma iesniegšana tiesā

(1) Pieteikumu Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā iesniedz pēc pieteicēja adreses [fiziskā persona — pēc deklarētās dzīvesvietas adreses, papildu adreses (Dzīvesvietas deklarēšanas likuma izpratnē) vai nekustamā īpašuma atrašanās vietas, juridiskā persona — pēc juridiskās adreses].

(2) Persona, kura atrodas ieslodzījuma vietā, pieteikumu tiesā iesniedz pēc ieslodzījuma vietas adreses.

(3) Pieteicējs, kuram nav adreses Latvijas Republikā, pieteikumu iesniedz Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

(4) Ja pieteikumu iesniedz vairāki pieteicēji, tas iesniedzams Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā pēc viena līdzpieteicēja adreses.

(5) Ja pieteikums iesniegts, pārkāpjot minēto pieteikuma iesniegšanas kārtību, tiesu nams, kas saņēmis pieteikumu, to pārsūta attiecīgajam tiesu namam. Ja pieteikums, kuru iesnieguši vairāki pieteicēji, iesniegts kļūdaini, tiesa piekritīgo tiesu namu nosaka pēc tā līdzpieteicēja adreses, kurš pieteikumā norādīts pirmais.

(6) Par pieteikuma iesniegšanas datumu šā panta piektajā daļā paredzētajā gadījumā uzskata sākotnējo datumu, kad pieteikums iesniegts tiesā.

(7) Ja likums noteic, ka administratīvo lietu kā pirmās instances tiesa izskata nevis Administratīvā rajona tiesa, bet gan Administratīvā apgabaltiesa vai Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, pieteikumu iesniedz attiecīgajai tiesai.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

190.pants. Lemšana par pieteikumu

(1) Pēc pieteikuma saņemšanas tiesā (attiecīgajā tiesu namā) tiesnesis pieņem lēmumu par:

1) pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu;

2) atteikšanos pieņemt pieteikumu;

3) pieteikuma atstāšanu bez virzības;

4) atteikšanos izskatīt pieteikumu (191.[1] pants);

5) pieteikuma apmierināšanu, neierosinot lietu.

(1[1]) Tiesnesis vienu no šā panta pirmajā daļā minētajiem lēmumiem pieņem septiņu dienu laikā. Ja pieteikums ir sarežģīts vai pastāv iespēja piemērot šā likuma 191.[1] un 191.[2] pantu, vai pieteikumā izteikts lūgums par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu, tiesnesis ar rezolūciju var pagarināt pieteikuma izlemšanu uz vienu mēnesi.

(2) Ja nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai tiesā, šā panta 1.[1] daļā noteiktais termiņš skaitāms no dienas, kad tiesnesis izlēmis jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu.

(3) Ja šā likuma 121.panta ceturtajā daļā paredzēto apstākļu dēļ tiesnesis nevar pieņemt vienu no šā panta pirmajā daļā minētajiem lēmumiem, viņš vēršas ar iesniegumu pie Augstākās tiesas priekšsēdētāja pakļautības jautājuma izšķiršanai.

(4) Izlemjot jautājumu par pieteikumu, tiesnesis, ja nepieciešams, var aicināt ierasties iespējamos procesa dalībniekus, lai iztaujātu viņus par tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem, kas ir būtiski, izlemjot jautājumu par lietas ierosināšanu. Tiesnesis aicinājumu ierasties var paziņot, izmantojot tālruni, elektronisko pastu vai citus sakaru līdzekļus.

(5) Ja par pieteikumu nav samaksāta valsts nodeva, tiesnesis saskaņā ar šā likuma 192.pantu atstāj pieteikumu bez virzības, nevērtējot tā atbilstību pārējām likuma prasībām (pieteikuma pieņemšanas kritērijiem).

(6) Šā panta pirmā, 1.[1] un otrā daļa piemērojama, tiesnesim lemjot par šajā likumā paredzēto sūdzību virzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

190.[1] pants. Procesuālā termiņa atjaunošana, iesniedzot pieteikumu

(1) Ja pieteicējs ir nokavējis procesuālo termiņu pieteikuma iesniegšanai tiesā, iesniedzot pieteikumu, viņš lūdz

tiesu atjaunot procesuālo termiņu. Tas, ka pieteicējs nav lūdzis atjaunot procesuālo termiņu, ir pamats pieteikuma atstāšanai bez virzības (192.panta pirmās daļas 3.punkts).

(2) Jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu tiesnesis izlemj rakstveida procesā.
(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

191.pants. Pieteikuma nepieņemšanas pamats

(1) Tiesnesis atsakās pieņemt pieteikumu, ja:

1) lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā;

2) tās pašas vai citas tiesas tiesvedībā ir lieta starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata;

3) lietā starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata ir spēkā stājies tiesas spriedums vai tiesas lēmums izbeigt tiesvedību vai tiesneša lēmums atteikties pieņemt pieteikumu sakarā ar pieteicēja atteikšanos no prasījuma;

4) *(izslēgts ar 01.11.2012. likumu)*;

5) pieteicējs nav ievērojis šai lietu kategorijai likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību;

6) pieteikumu iesniegusi persona, kurai tiesa noteikusi tādu rīcībspējas ierobežojumu, kas neļauj tai patstāvīgi īstenot administratīvi procesuālās tiesības un pienākumus;

7) pieteikumu pieteicēja vārdā iesniegusi persona, kura nav tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarota;

8) pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu;

9) pieteikums iesniegts vairāk nekā trīs gadus pēc administratīvā akta spēkā stāšanās dienas vai trīs gadus pēc dienas, kad pieteicējam kļuvis zināms vai vajadzēja uzzināt par iestādes konkrēto faktisko rīcību. Šajā punktā minētie termiņi nav atjaunojami;

10) tiesa nav atjaunojusi nokavēto procesuālo termiņu pieteikuma iesniegšanai;

11) tiesai atkārtoti iesniegts tāds pieteikums, kura pieņemšanu tiesnesis (tiesa) jau atteicis, pamatojoties uz šīs daļas 1., 2., 3., 8., 9. vai 10. punktu, vai kura izskatīšana atteikta, pamatojoties uz šā likuma 191.[1] pantu, vai par kuru izbeigta tiesvedība, pamatojoties uz šā likuma 282. panta 1., 2., 3., 8. vai 9. punktu;

12) *(izslēgts ar 11.11.2021. likumu)*;

13) pieteicējs atteicies no pieteikuma, pirms tiesnesis ir pieņēmis lēmumu par pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu.

(2) Par atteikšanos pieņemt pieteikumu tiesnesis pieņem motivētu lēmumu. Iesniegto pieteikumu pieteicējam izsniedz pēc lēmuma stāšanās spēkā.

(3) Par lēmumu atteikties pieņemt pieteikumu var iesniegt blakus sūdzību. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņu skaita no dienas, kad pieteicējs saņēmis šo lēmumu.

(4) Tiesneša atteikums pieņemt pieteikumu uz šā panta pirmās daļas 5.—7.punktā pamata nav šķērslis tāda paša pieteikuma iesniegšanai tiesā tad, kad būs novērsti esošie trūkumi.

(5) Ja lieta, par kuru iesniegts pieteikums, nav piekritīga šai tiesai, tā pieteikumu pārsūta piekritīgajai tiesai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

191.[1] pants. Pieteikuma izskatīšanas atteikšana

(1) Tiesnesis var atteikt pieteikuma izskatīšanu un atdot to atpakaļ pieteicējam, ja pieteikums ir acīmredzami nepamatots (acīmredzami noraidāms pēc būtības), acīmredzami nepieļaujams vai objektīvi nesaprotams, vai klaji aizskarošs un izaicinošs.

(2) Tiesnesis lēmumu par atteikšanos izskatīt pieteikumu noformē atsevišķa procesuālā dokumenta veidā un lēmuma motīvu daļā izvērtē šā panta pirmajā daļā minēto apstākļu pastāvēšanu.

(3) Par tiesneša lēmumu par atteikšanos izskatīt pieteikumu pieteicējs 14 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas var iesniegt blakus sūdzību. Augstākas instances tiesa, izskatot blakus sūdzību, pati izvērtē, vai saskaņā ar šā panta pirmajā daļā norādītajiem apstākļiem ir pamats atteikt pieteikuma izskatīšanu.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

191.[2] pants. Pieteikuma apmierināšana bez lietas tālākas iztiesāšanas

(1) Ja, izlemjot jautājumu par pieteikumu, tiesnesis pēc iepazīšanās ar šo pieteikumu un iespējamo procesa dalībnieku iztaujāšanas gūst pārliecību, ka pieteikums ir apmierināms, un ja pieteikumā nav skarts būtisks tiesību jautājums, viņš var apmierināt pieteikumu bez lietas tālākas iztiesāšanas.

(2) Tiesnesis lēmumu par pieteikuma apmierināšanu bez lietas tālākas iztiesāšanas noformē atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(3) Par tiesneša lēmumu par pieteikuma apmierināšanu bez lietas tālākas iztiesāšanas iespējamie procesa dalībnieki 14 dienu laikā no šā lēmuma saņemšanas dienas var iesniegt blakus sūdzību. Augstākas instances tiesa, izskatot blakus sūdzību, izvērtē, vai saskaņā ar šā panta pirmajā daļā norādītajiem apstākļiem ir pamats apmierināt pieteikumu bez lietas tālākas iztiesāšanas.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

192.pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

(1) Tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības, ja:

1) pieteikums neatbilst šā likuma 186.panta vai Valsts valodas likuma prasībām;

1[1]) par pieteikumu nav samaksāta valsts nodeva;

2) pieteikumam nav pievienoti visi šā likuma 187.panta pirmajā un otrajā daļā minētie dokumenti;

3) pieteikums ir iesniegts pēc pārsūdzēšanas termiņa beigām un tam nav pievienots lūgums par procesuālā termiņa atjaunošanu un motivēts paskaidrojums par procesuālā termiņa nokavējuma iemesliem vai pierādījumi, kas apliecina pārsūdzēšanas termiņa nokavējuma iemeslu.

(2) Par pieteikuma atstāšanu bez virzības tiesnesis pieņem motivētu lēmumu, ko paziņo pieteicējam, un nosaka termiņu trūkumu novēršanai. Šis termiņš nedrīkst būt īsāks par 20 dienām no lēmuma nosūtīšanas dienas.

(2[1]) Pieņemot lēmumu par pieteikuma atstāšanu bez virzības, tiesnesis trūkumu novēršanai noteiktā termiņa ietvaros var aicināt ierasties iespējamos procesa dalībniekus, lai iztaujātu viņus par iemesliem, kas saistīti ar pieteikuma atstāšanu bez virzības. Tiesnesis aicinājumu ierasties var paziņot, izmantojot tālruni, elektronisko pastu vai citus sakaru līdzekļus. Ja iespējamo procesa dalībnieku iztaujāšanas rezultātā tiesnesis iegūst informāciju, kuras nepilnība bija pamatā pieteikuma atstāšanai bez virzības, viņš var atzīt, ka trūkumi uzskatāmi par novērstiem. Šo tiesneša lēmumu ieraksta sēdes protokolā.

(3) Ja pieteicējs noteiktā termiņā trūkumus novērš, pieteikumu uzskata par iesniegtu dienā, kad tas pirmoreiz iesniegts tiesā.

(4) Ja pieteicējs trūkumus noteiktā termiņā nenovērš, pieteikumu ar motivētu lēmumu atzīst par neiesniegtu un atdod pieteicējam. Par šo lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(5) Pieteikuma atdošana pieteicējam nav šķērslis tā atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šajā likumā noteikto vispārējo pieteikuma iesniegšanas kārtību.

(6) Ja pieteikumam nav pievienoti šā likuma 187.panta pirmajā daļā minētie dokumenti un pieteicējam nav iespēju šos dokumentus iesniegt, tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības un pēc savas iniciatīvas pieprasa trūkstošos dokumentus no iestādēm un personām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

193.pants. Prasījumu un administratīvo lietu apvienošana

(1) Pieteicējs var apvienot vienā pieteikumā vairākus savstarpēji saistītus prasījumus.

(2) Ja tiesas tiesvedībā ir vairākas vienveidīgas lietas, kurās piedalās vieni un tie paši administratīvā procesa dalībnieki, vai arī lietas viena pieteicēja pieteikumos pret vairākiem atbildētājiem vai vairāku pieteicēju pieteikumos pret vienu un to pašu atbildētāju, tiesnesis var apvienot šīs lietas vienā tiesvedībā, ja šāda apvienošana sekmē administratīvo lietu ātrāku un pareizāku izskatīšanu.

(3) Lēmumu par lietu apvienošanu sastāda atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

194.pants. Prasījumu un administratīvo lietu sadalīšana

(1) Tiesa vai tiesnesis var uzdot pieteicējam izdalīt vienu vai vairākus no apvienotajiem prasījumiem atsevišķā pieteikumā, ja atzīst prasījumu atsevišķu izskatīšanu par lietderīgu.

(2) Tiesa, kas izskata lietu, ar lēmumu var izdalīt vienu vai vairākus no apvienotajiem prasījumiem atsevišķā lietā, ja to izskatīšana vienā tiesvedībā kļuvusi apgrūtināta vai neiespējama.

194.[1] pants. Lemšana par pieteikuma grozījumiem un papildinājumiem

Ja saņemti pieteikuma grozījumi vai papildinājumi, tiesa (tiesnesis) izvērtē to attiecināmību uz konkrēto lietu un pieņem lēmumu par pievienošanu lietai vai, ja tiesas (tiesneša) ieskatā iesniegtie grozījumi vai papildinājumi nav attiecināmi uz konkrēto lietu, bet pēc būtības ir jauns pieteikums, nodod tos tiesas kancelejai kā atsevišķu pieteikumu, kura pieņemšana izvērtējama vispārējā kārtībā. Ja tiesa (tiesnesis) konstatē, ka iesniegtie pieteikuma grozījumi vai papildinājumi attiecas uz izskatāmo lietu, bet pastāv citi šķēršļi to pieņemšanai un pievienošanai lietai (191.panta pirmā daļa), tiesa (tiesnesis) pats izlemj par iesniegto grozījumu vai papildinājumu pieņemšanu atbilstoši šā likuma 190.panta nosacījumiem.

(18.12.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

194.[2] pants. Pretpieteikuma iesniegšana un izskatīšana

(1) Lietā, kas ierosināta par publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību, noslēgšanu vai izpildes pareizību, atbildētājs līdz brīdim, kad lietas izskatīšana pēc būtības pabeigta pirmās instances tiesā, var iesniegt pretpieteikumu.

(2) Pretpieteikumu iesniedz atbilstoši pieteikuma iesniegšanas vispārīgajiem noteikumiem.

(3) Tiesa (tiesnesis) pieņem pretpieteikumu, ja:

1) starp pieteikumu un pretpieteikumu iespējams savstarpējs ieskaits;

2) pretpieteikuma apmierināšana pilnīgi vai daļēji izslēdz pieteikuma apmierināšanu;

3) pretpieteikumam un pieteikumam ir savstarpējs sakars un to kopīga izskatīšana sekmēs lietas ātrāku un pareizāku iztiesāšanu.

(4) Pretpieteikumu izskata kopā ar pieteikumu.

(5) Ja pieteikums atsaukts, pretpieteikumu izskata patstāvīgi.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

22.nodaļa
Pagaidu noregulējums

195.pants. Pagaidu noregulējuma pamats

(1) Ja ir pamats uzskatīt, ka pārsūdzētais administratīvais akts vai administratīvā akta neizdošanas sekas varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, un ja, izvērtējot tiesas rīcībā esošo informāciju, konstatējams, ka pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks, tiesa pēc pieteicēja motivēta lūguma var pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu.

(2) Ja pieteicējs nav administratīvā akta adresāts, lūgumu par pagaidu noregulējumu var iesniegt arī administratīvā akta adresāts. Lūgumā par pagaidu noregulējumu norāda pagaidu noregulējuma līdzekli.

(3) Lūgumu iesniedz tās instances tiesai, kura izskata lietu.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

196.pants. Pagaidu noregulējuma līdzekļi

Pagaidu noregulējuma līdzekļi var būt:

1) tiesas lēmums, kas līdz tiesas spriedumam aizstāj pieprasīto administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību;

2) tiesas lēmums, kas uzliek attiecīgajai iestādei par pienākumu noteiktā termiņā izdarīt noteiktu darbību vai aizliedz noteiktu darbību;

3) tiesas lēmums, ar kuru uzdots Zemesgrāmatai reģistrēt aizliegumu rīkoties ar personas nekustamo īpašumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

197.pants. Kārtība, kādā izlemjams lūgums par pagaidu noregulējumu

(1) Lūgumu par pagaidu noregulējumu izskata rakstveida procesā. Tiesa izskata lūgumu saprātīgā termiņā, ņemot vērā situācijas steidzamību, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no lietas ierosināšanas dienas, bet, ja lieta ir ierosināta, — no lūguma saņemšanas dienas.

(2) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(3) Ja par lūgumu par pagaidu noregulējumu nav samaksāta drošības nauda, kā arī tad, ja lūgums nav motivēts, parakstīts, tam nav pievienoti pilnvarojumu apliecinoši dokumenti vai tas neatbilst Valsts valodas likuma prasībām, tiesa (tiesnesis) atstāj lūgumu bez virzības saskaņā ar kārtību, kāda noteikta pieteikuma atstāšanai bez virzības (192.pants). Tiesai (tiesnesim) šā panta pirmajā daļā noteiktie termiņi lūguma izskatīšanai skaitāmi no trūkumu novēršanas dienas.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

198.pants. Pagaidu noregulējuma līdzekļu maiņa

Tiesa pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma var aizstāt noteikto pagaidu noregulējuma līdzekli ar citu noregulējuma līdzekli. Lūgumu par pagaidu noregulējuma līdzekļa maiņu izskata rakstveida procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

199. pants. Lēmuma par pagaidu noregulējumu izpilde

Lēmumu par pagaidu noregulējumu izpilda nekavējoties, ja tiesa to noteikusi lēmumā.
(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

200.pants. Pagaidu noregulējuma atcelšana

(1) Pagaidu noregulējumu var atcelt tiesa, kura izskata lietu, pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma.

(2) Lūgumu par pagaidu noregulējuma atcelšanu izskata rakstveida procesā.

(3) Lūgumu par pagaidu noregulējuma atcelšanu var izlemt arī lietas izskatīšanas gaitā.

(4) Ja pagaidu noregulējums izbeidzas, tiesai to atceļot vai taisot spriedumu, ar kuru pieteikums tiek noraidīts, vai lēmumu, ar kuru pieteikums tiek atstāts bez izskatīšanas, vai lēmumu, ar kuru tiesvedība lietā tiek izbeigta saskaņā ar šā likuma 282. panta 1., 2., 3., 4., 8. vai 9. punktu, tiesa pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma lemj par pagaidu noregulējuma izpildes seku novēršanu. Attiecīgu lūgumu administratīvā procesa dalībnieks var izteikt lietas izskatīšanas gaitā vai pēc sprieduma vai lēmuma taisīšanas, ierosinot taisīt papildspriedumu vai papildlēmumu. Ja pagaidu noregulējuma izpildes seku novēršana notiek, piedzenot naudas summas valsts budžetā, to izpilda šā likuma 377.[1] pantā noteiktajā kārtībā.

(5) Ja pagaidu noregulējuma izpildes seku novēršana nav iespējama vai radītu privātpersonai nesamērīgu tiesību ierobežojumu, tiesa var noraidīt lūgumu par izpildes seku novēršanu vai noteikt samērīgus izpildes seku novēršanas pasākumus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

201.pants. Pagaidu noregulējuma izbeigšanās

Ja lūgums par pagaidu noregulējuma atcelšanu noraidīts, pagaidu noregulējums saglabājas līdz dienai, kad stājas spēkā spriedums.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

202.pants. Lēmuma par pagaidu noregulējumu pārsūdzēšana

(1) Par lēmumu pagaidu noregulējuma jautājumā (izņemot lēmumu par atteikšanos pieņemt atkārtoti iesniegtu lūgumu par pagaidu noregulējumu) var iesniegt blakus sūdzību.

(2) *(Izslēgta ar 18.12.2008. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(4) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

23.nodaļa
Administratīvās lietas sagatavošana iztiesāšanai

203.pants. Pieteikuma nosūtīšana atbildētājam un atbildētāja paskaidrojums

(1) Pēc pieteikuma pieņemšanas izskatīšanai pieteikumu un tam pievienotos dokumentus nekavējoties nosūta atbildētājam un uzaicina viņu mēneša laikā no pieteikuma nosūtīšanas dienas sniegt rakstveida paskaidrojumus. Ja lieta tiek izskatīta ārpus kārtas vai ja tiek lemts par pagaidu aizsardzību, tiesnesis var noteikt īsāku termiņu paskaidrojumu iesniegšanai. Ja atbildētājs nokavē paskaidrojumu sniegšanas termiņu un šis nokavējums apgrūtina lietas savlaicīgu izskatīšanu, tiesa (tiesnesis) var uzlikt atbildētājam piespiedu naudu līdz 300 *euro*.

(2) Atbildētājs paskaidrojumā norāda iebildumus pret pieteikumu un pievieno pierādījumus, kuri tos apstiprina. Atbildētājs pieteicēja prasījumu var arī pilnīgi vai daļā atzīt. Ja paskaidrojumā ietvertais pamatojums ir apjomīgs, tiesnesis var lūgt atbildētājam iesniegt tā kopsavilkumu.

(3) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(4) Paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis lietas izskatīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 19.09.2013., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

204.pants. Tiesneša darbības, sagatavojot lietu iztiesāšanai

(1) Sagatavojot lietu iztiesāšanai, tiesnesis pilda šādas procesuālās darbības:

1) izlemj jautājumu par trešo personu pieaicināšanu lietā vai par nepieciešamību uzlikt trešajām personām pienākumu savu interešu pārstāvībai noteikt vienu kopīgu pārstāvi;

2) izlemj jautājumu par pierādījumu nodrošināšanu;

3) izlemj jautājumu par tiesas uzdevumu nosūtīšanu citām tiesām;

4) izlemj jautājumu par šā likuma 30.pantā minētās institūcijas pieaicināšanu;

5) izlemj jautājumu par liecinieku izsaukšanu uz tiesas sēdi;

6) izlemj jautājumu par ekspertīzes noteikšanu lietā;

7) pieprasa rakstveida un lietiskos pierādījumus šā likuma 169. un 173.panta noteiktajā kārtībā;

8) izlemj jautājumu, vai lieta ir izskatāma mutvārdu procesā;

9) nosaka atbildētāju vai izlemj jautājumu par tā aizstāšanu, ja pieteikumā atbildētājs nav norādīts vai norādīts nepareizi;

10) *(izslēgts ar 11.11.2021. likumu)*;

11) pilda citas nepieciešamās procesuālās darbības.

(2) Lietā, kas izskatāma rakstveida procesā, tiesnesis procesa dalībniekiem nosaka saprātīgu termiņu, līdz kuram iesniedzami papildu paskaidrojumi, cita rakstura iesniegumi vai lūgumi, kā arī pierādījumi.

(3) Ja nepieciešams, tiesnesis var aicināt vienlaikus ierasties administratīvā procesa dalībniekus un viņu pārstāvjus, lai iztaujātu viņus par lietas būtību, iebildumiem pret pieteikumu, izskaidrotu viņu procesuālās tiesības un pienākumus, kā arī izlemtu citus ar lietas sagatavošanu saistītus jautājumus.

(4) Tiesnesis var uzdot administratīvā procesa dalībniekiem rakstveidā atbildēt uz jautājumiem par lietas faktiskajiem apstākļiem un juridisko būtību.

(5) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(6) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(7) Tiesa (tiesnesis) var noteikt, ka procesuālās darbības tiesas sēdē tiek veiktas, izmantojot videokonferenci, ja procesa dalībnieks, liecinieks vai eksperts tiesas sēdes laikā atrodas citā vietā un nevar ierasties tiesas sēdes norises vietā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

205. pants. Paskaidrojuma nosūtīšana

Pēc atbildētāja paskaidrojuma saņemšanas tiesa nekavējoties nosūta to pieteicējam un trešajai personai.
(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

206.pants. Lietas izskatīšanas noteikšana

(1) Pirmās instances tiesa administratīvo lietu pēc būtības izskata rakstveida procesā.

(2) Administratīvās lietas izskatīšanu pēc būtības tiesa nosaka mutvārdu procesā, ja to lūdz pieteicējs, trešā persona vai šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī atbildētājs — privātpersona lietās par publisko tiesību līgumiem.

(3) Ja lieta izskatāma rakstveida procesā, pēc paskaidrojuma saņemšanas vai pēc tā iesniegšanai noteiktā termiņa izbeigšanās tiesnesis nosaka dienu, līdz kurai procesa dalībnieki var iesniegt papildu paskaidrojumus, cita rakstura iesniegumus vai lūgumus, kā arī pierādījumus.

(4) Ja lietas izskatīšana noteikta mutvārdu procesā, pēc paskaidrojuma saņemšanas vai pēc tā iesniegšanai noteiktā termiņa izbeigšanās tiesnesis nosaka tiesas sēdes dienu, laiku un uz tiesu aicinātās un izsaucamās personas.
(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

24.nodaļa
Tiesas sēde

207.pants. Ierobežojumi klātesamībai sēžu zālē

Sēžu zālē ielaižamo personu skaitu nosaka tiesa atbilstoši sēžu zālē esošo vietu skaitam. Pieteicēja radiniekiem vai citām viņa uzaicinātām personām un plašsaziņas līdzekļu darbiniekiem ir priekšrocības tiesības būt klāt lietas iztiesāšanā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

208.pants. Kārtība tiesas sēdē

(1) Administratīvā procesa dalībniekiem, lieciniekiem, ekspertiem un tulkiem un citām klātesošām personām tiesas sēdē jāievēro šajā likumā noteiktā kārtība un bez ierunām jāpakļaujas tiesas sēdes priekšsēdētāja norādījumiem un tiesas lēmumiem.

(2) Tiesas sēžu zālē klātesošajām personām jāuzvedas tā, lai netraucētu tiesas sēdes gaitu.

(3) Tiesai ienākot sēžu zālē un aizejot no tās, tiesas sēžu zālē klātesošās personas pieceļas.

(4) Administratīvā procesa dalībnieki, liecinieki, eksperti un tulki sniedz tiesai paskaidrojumus un liecības, stāvot kājās.

(5) Tiesas spriedumu sēžu zālē klātesošie noklausās, stāvot kājās.

(6) Atkāpties no šā panta trešās, ceturtās un piektās daļas noteikuma var tikai ar tiesas sēdes priekšsēdētāja atļauju.

209.pants. Kārtības nodrošināšana tiesas sēdē

(1) Personai, kura traucē kārtību lietas iztiesāšanas laikā, tiesa izsaka brīdinājumu.

(2) Ja persona, kura nav procesa dalībnieks, atkārtoti traucē kārtību, tiesa to izraida no sēžu zāles. Par necieņu pret tiesu šo personu var saukt arī pie atbildības likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Ja administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts vai tulks atkārtoti traucē kārtību, tiesa var šīm personām uzlikt piespiedu naudu līdz 300 *euro* vai izraidīt no sēžu zāles.

(4) Ja izraidītais pieteicējs, atbildētājs vai trešā persona no jauna tiek pielaista tajā pašā sēdē, tiesas sēdes priekšsēdētājs iepazīstina šo personu ar procesuālajām darbībām, kas izpildītas tās prombūtnes laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 19.09.2013. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

210.pants. Videokonference

Videokonferences gadījumā procesuālās darbības tiesas sēdē tiek veiktas, izmantojot tehnisko līdzekli — attēlu un skaņas pārraidi reālajā laikā. Procesuālo darbību veikšana, izmantojot videokonferenci, notiek šajā likumā administratīvo lietu iztiesāšanai noteiktajā kārtībā.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

25.nodaļa
Administratīvās lietas iztiesāšana

211.pants. Tiesas sēdes vadīšana

(1) Tiesas sēdi vada viens no tiesnešiem, kas piedalās lietas izskatīšanā (turpmāk — tiesas sēdes priekšsēdētājs).

(2) Tiesas sēdes priekšsēdētājs vada lietas izskatīšanu tā, lai nodrošinātu visiem administratīvā procesa dalībniekiem vienādas iespējas piedalīties lietas apstākļu izmeklēšanā un objektīvu lietas iztiesāšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

212.pants. Tiesas sēdes uzsākšana

Lietas iztiesāšanai noteiktā laikā tiesa ienāk sēžu zālē, atklāj tiesas sēdi, paziņo, kāda lieta tiks izskatīta, nosauc tiesas sastāvu un tulku, ja tas piedalās lietā.

213.pants. Aicināto un izsaukto personu ierašanās pārbaude

(1) Tiesas sēdes sekretārs ziņo tiesai, kuras šai lietā uzaicinātās un izsauktās personas ieradušās, vai ir paziņots par tiesas sēdi personām, kuras nav ieradušās, un kādas ziņas saņemtas par to neierašanās iemesliem.

(2) Tiesa pārbauda ieradušos personu identitāti, kā arī amatpersonu un pārstāvju pilnvaras.

214.pants. Administratīvā procesa dalībnieka, liecinieka, eksperta vai tulka neierašanās sekas

(1) Ja uz tiesas sēdi nav ieradies kāds no administratīvā procesa dalībniekiem, liecinieks, eksperts vai tulks, tiesa sāk lietas izskatīšanu, ja vien saskaņā ar šā likuma 268. vai 269.pantu nav pamats to atlikt.

(1^1) Iestāde var lūgt izskatīt lietu bez tās pārstāvja klātbūtnes. Šāds iestādes lūgums jāiesniedz tiesā ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms tiesas sēdes.

(2) Ja administratīvā procesa dalībnieks, kas nav ieradies uz tiesas sēdi, nav laikus paziņojis tiesai savas neierašanās iemeslu, tiesa var uzlikt šai personai piespiedu naudu līdz 300 *euro*.

(3) Ja kāds no administratīvā procesa dalībniekiem neierodas uz tiesas sēdi tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzīst par neattaisnojošiem, tiesa var uzlikt šai personai piespiedu naudu līdz 300 *euro*.

(4) Lieciniekiem un ekspertiem, kuri nav ieradušies uz tiesas sēdi, piemērojamas šā likuma 166. un 179.pantā noteiktās procesuālās sankcijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 19.09.2013. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

215.pants. Tulka piedalīšanās tiesas sēdē

(1) Tiesa izskaidro tulkam viņa pienākumu tulkot to personu paskaidrojumus, jautājumus, liecības, pieteikumus un lūgumus, kuras neprot valodu, kādā notiek tiesvedība, bet šīm personām — citu administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, jautājumus, liecības, pieteikumus, lūgumus, nolasīto dokumentu saturu, tiesas rīkojumus un tiesas nolēmumus.

(2) Tiesa brīdina tulku, ka par atteikšanos tulkot vai par apzināti nepareizu tulkošanu viņu var saukt pie krimināltatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.

(3) Tulkam var pieteikt noraidījumu, ja noskaidrojas, ka viņš nenodrošina pienācīgu tulkojumu.

216.pants. Liecinieku izraidīšana no tiesas sēžu zāles

Liecinieki līdz viņu nopratināšanas sākumam tiek izraidīti no tiesas sēžu zāles. Sēdes priekšsēdētājs gādā, lai tiesas nopratinātie liecinieki nesazinātos ar nenopratinātajiem lieciniekiem.

217.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana administratīvā procesa dalībniekiem

Tiesa lietas izskatīšanas gaitā izskaidro administratīvā procesa dalībniekiem viņu procesuālās tiesības un pienākumus.
(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

218.pants. Noraidījumu izlemšana

(1) Tiesa noskaidro, vai administratīvā procesa dalībniekiem ir noraidījumi tiesnesim, ekspertam vai tulkam.

(2) Pieteiktos noraidījumus tiesa izlemj šā likuma 119.pantā noteiktajā kārtībā.

219.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana ekspertam

Ja par ekspertu izraudzītā persona nav Tiesu ekspertu likumā noteiktajā kārtībā sertificēts tiesu eksperts, tiesa izskaidro ekspertam viņa tiesības un pienākumus un brīdina, ka par atteikšanos no atzinuma došanas vai par apzināti nepatiesa atzinuma došanu ekspertu var saukt pie krimināltatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

220.pants. Administratīvā procesa dalībnieku pieteikto lūgumu izlemšana

Tiesa noskaidro, vai administratīvā procesa dalībniekiem ir lūgumi, kas saistīti ar lietas iztiesāšanu, un izlemj tos pēc pārējo administratīvā procesa dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

221.pants. Sākums lietas izskatīšanai pēc būtības

(1) Lietas izskatīšana pēc būtības sākas ar tiesneša ziņojumu par lietas apstākļiem.

(2) Pēc ziņojuma tiesa noskaidro, vai pieteicējs uztur pieteikumā ietverto prasījumu un vai atbildētājs to atzīst.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

222.pants. Atteikšanās no prasījuma un prasījuma atzīšana

(1) Tiesas sēdē mutvārdos izteiktu atteikšanos no prasījuma fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas

sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, atteikšanos no prasījuma ieraksta tiesas sēdes protokolā. Atteikšanos no prasījuma, kas iesniegta tiesai rakstveidā, pievieno lietai.

(2) Prasījuma atzīšanu tiesas sēdē fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, prasījuma atzīšanu ieraksta tiesas sēdes protokolā. Prasījuma atzīšanu, kas iesniegta tiesai rakstveidā, pievieno lietai.

(3) Atteikties no prasījuma un atzīt prasījumu var, iekams nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.

(4) Par pieteicēja atteikšanos no prasījuma tiesa pieņem lēmumu, ar kuru vienlaikus izbeidz tiesvedību lietā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

223.pants. Administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumi

(1) Administratīvā procesa dalībnieki dod paskaidrojumus tiesas sēdē šādā secībā: pieteicējs, trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, atbildētājs.

(2) Ja lietā piedalās trešā persona, kurai nav patstāvīgu prasījumu, tā dod paskaidrojumus pēc pieteicēja vai atbildētāja atkarībā no tā, kura pusē attiecīgā persona lietā piedalās.

(3) Tiesību subjekts, kurš ar pieteikumu griezies tiesā, lai aizstāvētu personas tiesības un tiesiskās intereses, sniedz paskaidrojumus tiesas sēdē pirmais.

(4) Administratīvā procesa dalībnieku pārstāvji dod paskaidrojumus savu pārstāvamo vārdā.

(5) Administratīvā procesa dalībnieki paskaidrojumos norāda apstākļus, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi. Ja pieteicējs un atbildētājs ir atzinis juridisku faktu, to fiksē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, juridiskā fakta atzīšanu ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(6) Ja administratīvā procesa dalībnieki norāda uz pierādījumiem un tiesa atzīst, ka tie nepieciešami, tiesa var uzdot tos iesniegt.

(7) Administratīvā procesa dalībnieki ir tiesīgi savus paskaidrojumus iesniegt tiesai rakstveidā.

(8) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(9) Tiesa var ierobežot paskaidrojumu sniegšanas ilgumu, nodrošinot pusēm vienādas tiesības izteikties.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

224.pants. Pieteicēja zvērests

(1) Ja citu pierādījumu nav vai arī tie nav pietiekami droši, pieteicējs — fiziskā persona var pēc tiesas uzaicinājuma apstiprināt ar zvērestu savus paskaidrojumus, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi.

(2) Pirms paskaidrojuma sniegšanas pieteicējs dod mutvārdos šāda satura apliecinājumu:

"Es, (vārds, uzvārds), ar zvērestu apstiprinu, ka pēc labākās sirdsapziņas teikšu patiesību un tikai patiesību un neko nenoklusēšu. Man ir izskaidrots, ka par apzinātu tiesas maldināšanu mani var saukt pie krimināltatbildības saskaņā ar Krimināllikumu."

(3) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

225.pants. Jautājumu uzdošanas kārtība

(1) Ar tiesas atļauju administratīvā procesa dalībnieki var uzdot viens otram jautājumus. Tiesa noraida jautājumus, kuri neattiecas uz lietu.

(2) Tiesa var uzdot jautājumus administratīvā procesa dalībniekiem jebkurā lietas iztiesāšanas brīdī.

226.pants. Pierādījumu pārbaudes kārtības noteikšana

Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka lūguma var noteikt citādu pierādījumu pārbaudes secību, nekā noteikts šajā likumā.

227.pants. Liecinieka brīdināšana

(1) Pirms liecinieka nopratināšanas tiesa noskaidro viņa personas identitāti, izskaidro tiesības atteikties no liecināšanas un brīdina, ka par apzināti nepatiesu liecību vai par nepamatotu atteikšanos no liecināšanas viņu var saukt pie krimināltatbildības.

(2) Pirms nopratināšanas liecinieks dod mutvārdos šāda satura apliecinājumu:

"Es, (vārds, uzvārds), apņemos liecināt tiesai par visu, kas man zināms lietā, kurā esmu aicināts kā liecinieks. Man ir izskaidrots, ka par apzināti nepatiesu liecību vai par nepamatotu atteikšanos liecināt mani var saukt pie krimināltatbildības saskaņā ar Krimināllikumu."

(3) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(4) Lieciniekam, kurš nav sasniedzis 14 gadu vecumu, tiesa izskaidro viņa pienākumu patiesi liecināt, izstāstīt visu viņam šai lietā zināmo, bet nebrīdina šo liecinieku par sekām sakarā ar nepamatotu atteikšanos liecināt vai par apzināti nepatiesu liecību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

228.pants. Liecinieka nopratināšana

(1) Katru liecinieku nopratina atsevišķi.

(2) Liecinieks dod savas liecības un atbild uz jautājumiem mutvārdos.

(3) Tiesa noskaidro liecinieka attiecības ar administratīvā procesa dalībniekiem un aicina viņu izstāstīt tiesai visu, kas lieciniekam personiski zināms lietā, izvairoties no tādu ziņu sniegšanas, kuru avotu viņš nevar uzrādīt, kā arī no savu pieņēmumu un secinājumu izteikšanas. Tiesa pārtrauc liecinieka stāstījumu, ja viņš runā par apstākļiem, kas neattiecas uz lietu.

(4) Ar tiesas atļauju administratīvā procesa dalībnieki var lieciniekam uzdot jautājumus. Pirmais jautājumus uzdod administratīvā procesa dalībnieks, pēc kura lūguma liecinieks izsaukts, pēc tam — citi administratīvā procesa dalībnieki. Pēc tiesas iniciatīvas uzaicinātajam lieciniekam pirmais jautājumus uzdod pieteicējs, pēc tam — citi administratīvā procesa dalībnieki. Tiesa noraida jautājumus, kuri neattiecas uz lietu.

(5) Tiesa var uzdot lieciniekam jautājumus jebkurā viņa nopratināšanas brīdī.

(6) Ja nepieciešams, tiesa var nopratināt liecinieku otrreiz tai pašā vai nākamajā sēdē, kā arī izdarīt liecinieku konfrontēšanu.

(7) Ja apstākļi, kuru noskaidrošanai liecinieki izsaukti, ir noskaidroti, tiesa ar administratīvā procesa dalībnieku piekrišanu var nenopratināt ieradušos lieciniekus, pieņemot par to attiecīgu lēmumu.

229.pants. Liecinieka tiesības lietot rakstveida piezīmes

Liecināšanas laikā liecinieks var lietot rakstveida piezīmes, ja viņa liecības ir saistītas ar aprēķiniem vai citiem datiem, ko grūti atcerēties. Šīs piezīmes uzrādāmas tiesai un administratīvā procesa dalībniekiem, un tās pēc tiesas lēmuma var pievienot lietai.

230.pants. Nepilngadīga liecinieka nopratināšana

(1) Nepilngadīga liecinieka nopratināšana pēc tiesas ieskata izdarāma likumiskā pārstāvja, bērnu tiesību speciālista, psihologa vai pedagoga klātbūtnē. Arī šīs personas var uzdot jautājumus nepilngadīgajam lieciniekam.

(2) Ja tas nepieciešams patiesības noskaidrošanai, nepilngadīgā liecinieka nopratināšanas laikā pēc tiesas lēmuma var izraidīt no tiesas sēžu zāles jebkuru administratīvā procesa dalībnieku un tiesas sēžu zālē klātesošu personu. Pēc administratīvā procesa dalībnieka atgriešanās tiesas sēžu zālē viņu iepazīstina ar nepilngadīgā liecinieka liecībām un dod viņam iespēju uzdot šim lieciniekam jautājumus.

231. pants. Liecinieka liecības pārbaude

Liecinieka liecību, kas iegūta pierādījumu nodrošināšanas vai tiesas uzdevuma kārtībā, pēc procesa dalībnieka lūguma vai tiesas iniciatīvas pārbauda tiesas sēdē.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

232.pants. Nopratinātā liecinieka pienākums

Nopratinātajam lieciniekam jāpaliek tiesas sēžu zālē līdz lietas iztiesāšanas beigām. Viņš var atstāt tiesas sēžu zāli pirms lietas iztiesāšanas beigām saskaņā ar tiesas lēmumu, kas pieņemts pēc administratīvā procesa dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

233.pants. Eksperta atzinuma pārbaude un eksperta nopratināšana

(1) Eksperta atzinumu pārbauda tiesas sēdē.

(2) Tiesa un administratīvā procesa dalībnieki var uzdot ekspertam jautājumus tādā pašā secībā un kārtībā kā lieciniekiem.

(3) Šā likuma 182.pantā minētajos gadījumos tiesa var noteikt papildu vai atkārtotu ekspertīzi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

234.pants. Rakstveida pierādījuma pārbaude

(1) Lietā esošo rakstveida pierādījumu vai tā apskates protokolu uzrāda administratīvā procesa dalībniekiem, bet, ja nepieciešams, — arī ekspertiem un lieciniekiem.

(2) Jautājumu par rakstveida pierādījuma pievienošanu lietai izlemj tiesa pēc tam, kad tā iepazīstinājusi administratīvā procesa dalībniekus ar šā pierādījuma saturu un uzklausījusi viņu viedokli.

(3) Personisko korespondenci var pārbaudīt atklātā tiesas sēdē tikai ar to personu piekrišanu, starp kurām notikusi sarakstīšanās. Ja šādas piekrišanas nav vai attiecīgās personas mirušas, minētos pierādījumus pārbauda slēgtā tiesas sēdē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

235.pants. Rakstveida pierādījuma apstrīdēšana

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var apstrīdēt rakstveida pierādījuma patiesīgumu.

(2) Pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kura pati to parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šādu pierādījumu, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē.

(3) Apstrīdētā rakstveida pierādījuma iesniedzējs dod tajā pašā tiesas sēdē paskaidrojumu par to, vai viņš vēlas izmantot šo rakstveida pierādījumu vai arī lūdz to izslēgt no pierādījumiem.

(4) Ja administratīvā procesa dalībnieks vēlas izmantot apstrīdēto pierādījumu, tiesa, salīdzinājusi to ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem, lemj par tā izmantošanas pieļaujamību.

(5) Zemesgrāmatu, notariālo un citu likumā noteiktajā kārtībā apliecināto aktu patiesīgumu nevar apšaubīt. Tos var

apstrīdēt, ceļot atsevišķu prasību.

236.pants. Iesniegums par rakstveida pierādījuma viltojumu

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt motivētu iesniegumu par rakstveida pierādījuma viltojumu.

(2) Persona, kura iesniegusi šo pierādījumu, var lūgt tiesu izslēgt to no pierādījumiem.

(3) Lai pārbaudītu iesniegumu par rakstveida pierādījuma viltojumu, tiesa var noteikt ekspertīzi vai pieprasīt citus pierādījumus.

(4) Ja tiesa atzīst, ka rakstveida pierādījums viltots, tā izslēdz to no pierādījumiem un par viltojuma faktu paziņo prokuratūrai.

(5) Ja tiesa atzīst, ka administratīvā procesa dalībnieks apzināti nepamatoti ierosinājis strīdu par rakstveida pierādījuma viltojumu, tā var šim administratīvā procesa dalībniekam uzlikt piespiedu naudu līdz 300 *euro*.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012., 19.09.2013. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

237.pants. Lietiskā pierādījuma pārbaude

(1) Lietisko pierādījumu apskata tiesas sēdē un uzrāda administratīvā procesa dalībniekiem, bet, ja nepieciešams, — arī ekspertiem un lieciniekiem.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks par lietisko pierādījumu var sniegt paskaidrojumus un izteikt savu viedokli un lūgumus.

(3) Lietiskā pierādījuma apskates protokolu, kas sastādīts pierādījuma nodrošināšanas vai tiesas uzdevuma kārtībā, pārbauda tiesas sēdē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

238.pants. Pierādījumu apskate un pārbaude uz vietas

(1) Ja rakstveida vai lietiskos pierādījumus nevar nogādāt tiesā, tiesa pieņem lēmumu par apskati un pārbaudi to atrašanās vietā.

(2) Par pierādījumu apskati uz vietas tiesa paziņo administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis apskates izdarīšanai.

(3) Uz apskati pierādījuma atrašanās vietā tiesa var izsaukt ekspertus un lieciniekus.

(4) Apskates norisi fiksē tiesas sēdes protokolā, kuram pievieno apskatē sastādīto un pārbaudīto lietisko pierādījumu plānus, rasējumus un attēlus.

239.pants. Institūcijas atzinuma noklausīšanās

(1) Pēc pierādījumu pārbaudes tiesa noklausās tās šā likuma 30.pantā minētās institūcijas atzinumu, kura piedalās procesā saskaņā ar likumu.

(2) Tiesnesis un administratīvā procesa dalībnieki var uzdot šīs institūcijas pārstāvim jautājumus sakarā ar atzinumu.

240.pants. Lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšana

(1) Pēc tam, kad pārbaudīti pieteiktie pierādījumi, tiesa noskaidro administratīvā procesa dalībnieku viedokli par iespēju pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības.

(2) Ja nav nepieciešams pārbaudīt papildu pierādījumus, tiesa noskaidro, vai pieteicējs uztur pieteikumā ietverto prasījumu.

(3) Ja pieteicējs neatsakās no prasījuma, tiesa pasludina lietas izskatīšanu pēc būtības par pabeigtu un pāriet pie tiesas debatēm.

(4) Ja lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, tiesnesis saskaņā ar šā likuma 206.panta trešo daļu nosaka dienu, līdz kurai procesa dalībnieki var iesniegt papildu paskaidrojumus, cita rakstura iesniegumus vai lūgumus, kā arī pierādījumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

241.pants. Tiesas debates

(1) Tiesas debatēs pirmais runā pieteicējs vai viņa pārstāvis, pēc tam — atbildētājs vai viņa pārstāvis. Tiesību subjekts, kurš griezies tiesā, lai aizstāvētu personas tiesības un tiesiskās intereses, runā tiesas debatēs pirmais.

(2) Ja lietā piedalās trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, šī persona vai tās pārstāvis runā pēc pieteicēja un atbildētāja.

(3) Trešā persona, kurai nav patstāvīgu prasījumu, vai tās pārstāvis runā pēc pieteicēja vai atbildētāja atkarībā no tā, kura pusē šī trešā persona lietā piedalās.

(4) Tiesas debašu dalībnieks nav tiesīgs savās runās atsaukties uz apstākļiem un pierādījumiem, kuri nav pārbaudīti tiesas sēdē.

(5) Tiesa pārtrauc debašu dalībnieku, ja viņš runā par apstākļiem, kuri neattiecas uz lietu.

(6) Tiesa var ierobežot tiesas debašu ilgumu, nodrošinot pusēm vienādas tiesības izteikties.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

242.pants. Replikas

(1) Pēc tam, kad administratīvā procesa dalībnieki runājuši debatēs, viņiem ir tiesības katram uz vienu repliku.

(2) Pēdējam tiesības uz repliku ir atbildētājam vai viņa pārstāvim.

(3) Tiesa var ierobežot replikas ilgumu.

243.pants. Paziņojums par sprieduma taisīšanu

(1) Pēc tiesas debatēm un replikām, ja tādas ir, tiesa aiziet taisīt spriedumu, par to paziņojot tiesas sēžu zālē esošajiem, kā arī nosakot laiku, kad spriedums būs sastādīts un pasludināts, un izskaidrojot nolēmuma pārsūdzēšanas kārtību.

(2) Tiesa spriedumu sastāda ne vēlāk kā 21 dienas laikā. Ja tiesa sprieduma sastādīšanas laikā konstatē, ka sprieduma sastādīšanai nepieciešams ilgāks termiņš, tā nosaka citu sprieduma sastādīšanas datumu tuvāko divu mēnešu laikā.

(3) Ja lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, par sprieduma sastādīšanu tiesa paziņo saskaņā ar šā likuma 259.pantu.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

244.pants. Lietas iztiesāšanas atsākšana

(1) Ja tiesas apspriedes laikā tiesa atzīst par nepieciešamu noskaidrot jaunus apstākļus, kuriem ir nozīme lietā, vai papildus pārbaudīt esošos vai jaunus pierādījumus, tā atsāk lietas izskatīšanu pēc būtības.

(2) Šādā gadījumā tiesas sēde turpinās šajā nodaļā noteiktajā kārtībā.

(3) Ja, izskatot lietu rakstveida procesā, tiesa atzīst par nepieciešamu noskaidrot jaunus apstākļus, kuriem ir nozīme lietā, vai papildus pārbaudīt pierādījumus, tā var noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā vai pieprasīt, lai procesa dalībnieki iesniedz papildu pierādījumus vai sniedz papildu paskaidrojumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

245.pants. Administratīvās lietas iztiesāšana rakstveida procesā

Tiesa, iztiesājot administratīvo lietu rakstveida procesā, ievēro administratīvās lietas tiesvedības principus un procesa dalībnieku procesuālās tiesības, ciktāl to pieļauj rakstveida procesa būtība.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

26.nodaļa
Spriedums

246.pants. Vispārīgie noteikumi

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru lietu izspriež pēc būtības, taisa tiesas sprieduma veidā un pasludina Latvijas tautas vārdā.

(2) Spriedumu taisa un pasludina pēc lietas izskatīšanas.

(3) Spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam.

(4) Nav pieļaujama nekāda tieša vai netieša iejaukšanās sprieduma taisīšanā vai tiesas iespaidošana.

247.pants. Sprieduma tiesiskums un pamatotība

(1) Taisot spriedumu, tiesa pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

(2) Tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kuri nodibināti ar pierādījumiem lietā vai kurus saskaņā ar šā likuma 153.pantu nav nepieciešams pierādīt.

(3) Tiesa spriedumu drīkst pamatot tikai ar tādiem apstākļiem, par kuriem administratīvā procesa dalībniekiem ir bijusi iespēja mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu viedokli.

248.pants. Sprieduma taisīšanas kārtība

(1) Ja spriedumu taisa koleģiāli, tiesnesis, kurš gatavojis ziņojumu par lietu, (referents) izsaka savu viedokli pēdējais.

(2) Tiesa, taisot spriedumu, visus nolēmumus pieņem ar balsu vairākumu. Spriedumu paraksta visi tiesneši.

(3) Lietā, kuru tiesnesis izskata vienpersoniski, spriedumu paraksta šis tiesnesis.

(4) Pēc sprieduma parakstīšanas to grozīt vai mainīt nav atļauts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

249.pants. Prasījuma robežas ievērošana

Tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

250.pants. Pārbaudes apjoms un iebildumu robežas

(1) Tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai:

1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus;

2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām;

3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības.

(2) Tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā. Minētais ierobežojums neattiecas uz lietām, kurās prasījums ir labvēlīga administratīvā akta izdošana.

(3) Tiesa taisa spriedumu par iestādes faktisko rīcību, pārbaudījusi, vai faktiskā rīcība veikta, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, un vai tā atbilst materiālo tiesību normām.

(4) Tiesa taisa spriedumu par publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību, noslēgšanu vai izpildes pareizību, pārbaudījusi, vai publisko tiesību līgums noslēgts atbilstoši materiālo un procesuālo normu prasībām un vai līguma nosacījumi un izpilde atbilst šo normu prasībām.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

251.pants. Sprieduma forma un saturs

(1) Spriedumu sastāda rakstveidā.

(2) Spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas.

(3) Ievaddaļā norāda, ka spriedums taisīts Latvijas tautas vārdā, kā arī sprieduma taisīšanas vietu un laiku, tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu, tiesas sastāvu, administratīvā procesa dalībniekus un pieteikuma priekšmetu, kā arī to, kādā procesā (rakstveida vai mutvārdu) lieta izskatīta.

(4) Aprakstošajā daļā norāda pārsūdzētā administratīvā akta, faktiskās rīcības vai publisko tiesību līguma būtību un pieteicēja prasījumus, kā arī administratīvā procesa dalībnieku sniegto paskaidrojumu būtību.

(5) Motīvu daļā norāda argumentus, kāpēc tiesa pieteikumu uzskatījusi par pamatotu vai nepamatotu (proti, piemēroto tiesību normu, konstatēto lietas tiesisko un faktisko apstākļu un pierādījumu, kā arī procesa dalībnieku argumentu analīzi). Ja atbildētājs pilnībā atzinis prasījumu, sprieduma motīvu daļā iekļauj tikai norādi uz piemērotajām tiesību normām.

(6) Rezolutīvajā daļā norāda tiesas spriedumu par pieteikuma apmierināšanu pilnībā vai daļā vai par tā noraidīšanu pilnībā vai daļā un sprieduma būtību. Turklāt norāda, kam jāmaksā valsts nodeva (fiziskajai personai norāda vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi), šā likuma 253., 254. un 255.pantā minētos termiņus, kā arī sprieduma pārsūdzēšanas termiņu un kārtību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

252.pants. Saīsinātais spriedums

(1) Lietā, kurā tiesa noteikusi, ka spriedums izpildāms nekavējoties (265.pants), tiesa var sastādīt saīsinātas formas spriedumu, kas sastāv no ievaddaļas un rezolutīvās daļas.

(2) Šādā gadījumā pilnu spriedumu tiesa sastāda 21 dienas laikā, norādot tā parakstīšanas datumu.
(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

253.pants. Spriedums par administratīvā akta atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu

(1) Ja pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu tiesa atzīst par pamatotu, tā attiecīgo administratīvo aktu atceļ pilnībā vai kādā tā daļā vai atzīst to par spēkā neesošu. Administratīvā akta atcelšanas gadījumā tiesa nosaka, ar kuru dienu administratīvais akts uzskatāms par atceltu.

(2) Ja nepieciešams, it īpaši ja pirms administratīvā akta atcelšanas vai atzīšanas par spēkā neesošu uzsākta tā izpilde, tiesa spriedumā norāda, kādā veidā iestādei jānovērš uzsāktās izpildes sekas, un uzdod iestādei šajā nolūkā noteiktā termiņā veikt konkrētas darbības.

(3) Likumā paredzētajos gadījumos tiesa var grozīt administratīvo aktu un noteikt konkrētu tā saturu.

(4) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kurā prasīts konstatēt spēku zaudējuša administratīvā akta prettiesiskumu, tā spriedumā konstatē, ka spēku zaudējušais administratīvais akts ir bijis prettiesisks.

(5) Ja tiesa atzīst pieteicēja tiesības uz atlīdzinājumu, tā spriedumā uzdod izmaksāt pieteicējam atlīdzinājumu un nosaka tā apmēru.

(6) Ja nepieciešams, tiesa uzdod iestādei atceltā vai par spēkā neesošu atzītā administratīvā akta vietā izdot jaunu administratīvo aktu. Lemjot par jauna administratīvā akta izdošanu, iestāde ņem vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

(7) Ja saskaņā ar šā likuma 185.panta otro daļu tiesa atjaunojusi pārsūdzētā administratīvā akta darbību, taču ar spriedumu attiecīgo administratīvo aktu atcēlusi vai atzinusi par spēkā neesošu, tā izvērtē, vai piemēroto pagaidu aizsardzības līdzekli nepieciešams atcelt un noteikt, ka līdz brīdim, kad tiesas spriedums stājas spēkā, administratīvā akta darbība uzskatāma par apturētu. Šādā gadījumā tiesas lēmums par pārsūdzētā administratīvā akta darbības apturēšanu stājas spēkā nekavējoties. Augstākas instances tiesa, izskatot lietu, atkārtoti var lemt par administratīvā akta darbības atjaunošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

254.pants. Spriedums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu

(1) Ja pieteikumu par administratīvā akta izdošanu tiesa atzīst par pamatotu, tā uzdod iestādei izdot attiecīgu administratīvo aktu.

(2) Tiesa spriedumā nosaka administratīvā akta saturu un izdošanas termiņu, ja iestādei vairs nav jāizdara lietderības apsvērumi. Iestādei vairs nav jāizdara lietderības apsvērumi, ja tas ir:

1) obligātais administratīvais akts (65.panta pirmā daļa);

2) satura izvēles administratīvais akts (65.panta trešā daļa), bet tiesa jau ir izdarījusi visus nepieciešamos apsvērumus un nonākusi pie secinājuma, ka pareizs var būt tikai viena konkrēta satura administratīvais akts.

(3) Ja iestādei vēl ir jāizdara lietderības apsvērumi, tiesa spriedumā nosaka, ka iestādei noteiktā termiņā jāizdod administratīvais akts. Izdodot administratīvo aktu, iestādei ir obligāti spriedumā konstatētie fakti un to juridiskais vērtējums.

(4) Šā panta otrajā daļā norādītajā gadījumā tiesas spriedums aizstāj administratīvo aktu, līdz iestāde to izdod.

255.pants. Spriedums par iestādes faktisko rīcību

(1) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kas prasa no iestādes faktisku rīcību, tā taisa spriedumu par iestādes pienākumu izpildīt konkrētas darbības un nosaka to izpildes termiņu.

(2) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kas prasa aizliegt iestādei veikt noteiktu faktisko rīcību, tiesa taisa spriedumu, kurā aizliedz iestādei veikt noteiktu faktisko rīcību.

(3) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kurā prasīts konstatēt iestādes faktiskās rīcības prettiesiskumu, tā spriedumā konstatē, ka iestādes faktiskā rīcība ir bijusi prettiesiska.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

256.pants. Spriedums par publiski tiesisku attiecību pastāvēšanas, nepastāvēšanas vai to satura konstatāciju

Ja pieteikuma priekšmets ir konkrētu publiski tiesisko attiecību pastāvēšanas, nepastāvēšanas vai to satura konstatācija, tiesa taisa spriedumu, kurā tiek konstatēts, ka konkrētas publiski tiesiskās attiecības pastāv vai nepastāv vai tiek noteikts to saturs (no tām izrietošās tiesības un pienākumi).

256.[1] pants. Spriedums par publisko tiesību līgumu

(1) Ja pieteikumu par publisko tiesību līguma atcelšanu tiesa atzīst par pamatotu, tā attiecīgo publisko tiesību līgumu atceļ pilnībā vai kādā tā daļā. Tiesa nosaka, ar kuru brīdi līgums uzskatāms par atceltu.

(2) Ja pieteikumu, kas prasa no iestādes publisko tiesību līguma noslēgšanu, tiesa atzīst par pamatotu, tā taisa spriedumu par iestādes pienākumu noslēgt publisko tiesību līgumu un nosaka izpildes termiņu. Spriedumā konstatētie fakti un to juridiskais vērtējums iestādei ir obligāti.

(3) Ja pieteikuma priekšmets ir konkrēta publisko tiesību līguma spēkā esamība, tiesa taisa spriedumu, kurā tiek konstatēts, ka konkrētais publisko tiesību līgums ir spēkā vai nav spēkā.

(4) Ja pieteikuma priekšmets ir publisko tiesību līguma izpildes pareizība, tiesa taisa spriedumu, kurā tiek konstatēts, vai publisko tiesību līgums ir izpildīts pareizi vai kā tas būtu pareizi jāizpilda.

(5) Ja tiesa atzīst pieteicēja tiesības uz atlīdzinājumu, tā spriedumā uzdod izmaksāt pieteicējam atlīdzinājumu un nosaka tā apmēru.
(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

256.[2] pants. Spriedums par procesuālā pārkāpuma konstatēšanu

(1) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, tā taisa spriedumu, kurā tiek atzīts, ka administratīvā akta izdošanas procesā ir pieļauts attiecīgs procesuālais pārkāpums vai pārkāpumi, kas radījuši būtisku personas konkrētu tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu.

(2) Ja līdz ar pieteikumu par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu likumā noteiktajā kārtībā prasīta zaudējumu vai kaitējumu atlīdzināšana un tiesa to atzīst par pamatotu, tā taisa spriedumu arī par atlīdzinājuma apmēru.
(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

257.pants. Spriedums vairāku pieteicēju labā vai pret vairākiem atbildētājiem

(1) Spriedumā vairāku pieteicēju labā norāda, kura sprieduma daļa attiecas uz katru no viņiem.

(2) Spriedumā pret vairākiem atbildētājiem norāda, kura sprieduma daļa jāizpilda katram no viņiem vai arī to, ka viņu atbildība ir solidāra.

258. pants. Sprieduma pasludināšana

Spriedumu pasludina, ievietojot to e-lietas portālā.
(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

259. pants. Sprieduma sastādīšanas laiks rakstveida procesā izskatītajās lietās

Lietā, kas izskatīta rakstveida procesā, tiesa spriedumu sastāda ne vēlāk kā 21 dienas laikā pēc tam, kad pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības. Procesa dalībniekiem laikus paziņo datumu, kad spriedums tiks pasludināts.
(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

260.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka lūguma var izlabot nolēmumā pārrakstīšanās

vai matemātiskā aprēķina kļūdas. Jautājumu par kļūdas labošanu izlemj rakstveida procesā, pirms tam paziņojot par to administratīvā procesa dalībniekiem un nosakot termiņu iebildumu iesniegšanai. Lēmumu par kļūdas labošanu nekavējoties nosūta administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas spriedumā izlabo ar tiesas lēmumu.

(3) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

261.pants. Papildspriedums

(1) Tiesa, kas taisījusi lietā spriedumu, var pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma taisīt papildspriedumu, ja:

1) nav taisīts spriedums par kādu no prasījumiem, par kuru bija iesniegti pierādījumi un par kuru, ja lieta izskatīta mutvārdu procesā, administratīvā procesa dalībnieki ir devuši paskaidrojumus;

2) tiesa nav noteikusi darbības, kas jāveic iestādei, piespriestās summas apmēru, mantu, kas jānodod, vai valsts nodevas atlīdzināšanu pieteicējam vai valstij.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks lūgumu par papildsprieduma taisīšanu var iesniegt viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

(3) Tiesa jautājumu par papildsprieduma taisīšanu izskata rakstveida procesā.

(4) Par tiesas lēmumu atteikt papildsprieduma taisīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

262.pants. Sprieduma izskaidrošana

(1) Ja ir radušās grūtības ar sprieduma izpildi, tiesa, kura taisījusi spriedumu, var pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma ar savu lēmumu to izskaidrot, negrozot sprieduma saturu.

(2) Sprieduma izskaidrošana pieļaujama, ja tas vēl nav izpildīts un nav beidzies termiņš tā izpildei piespiedu kārtā. Tiesa atsaka pieņemt lūgumu par sprieduma izskaidrošanu, ja lūgums iesniegts par spriedumu, kas neatbilst šajā pantā noteiktajiem kritērijiem.

(3) Jautājumu par sprieduma izskaidrošanu tiesa izskata rakstveida procesā.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

263.pants. Sprieduma stāšanās spēkā

(1) Tiesas spriedums stājas spēkā pēc tam, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai apelācijas kārtībā un sūdzība nav iesniegta. Ja likumā paredzēts, ka pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzams, šāds spriedums stājas spēkā tā pasludināšanas dienā. Ja likumā paredzēts, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pārsūdzams, iesniedzot kasācijas sūdzību, šāds tiesas spriedums stājas spēkā pēc tam, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā. Ja apelācijas sūdzība vai — likumā noteiktajos gadījumos — kasācijas sūdzība iesniegta, bet attiecīgi Administratīvā apgabaltiesa vai Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments atteicis tiesvedības ierosināšanu, ierosināto tiesvedību izbeidzis vai atstājis sūdzību bez izskatīšanas, spriedums stājas spēkā ar attiecīgā lēmuma spēkā stāšanos.

(2) Ja spriedums pārsūdzēts kādā daļā, nepārsūdzētajā daļā tas stājas spēkā, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai.

(3) Administratīvā procesa dalībniekam, kā arī viņa tiesību pārņēmējam pēc sprieduma stāšanās spēkā nav tiesību no jauna iesniegt tiesā pieteikumu par to pašu priekšmetu uz tā paša pamata, kā arī citā procesā apstrīdēt tiesas nodibinātos faktus.

(4) Spēkā stājies spriedums ir obligāti izpildāms, un to var atcelt tikai likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(5) Pēc pieteicēja lūguma tiesa izsniedz viņam sprieduma atvasinājumu ar uzrakstu par tā stāšanos spēkā.

(6) Ja tiesas spriedums nav pārsūdzams, tas stājas spēkā tā pasludināšanas dienā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

264.pants. Sprieduma izpildīšana

Spriedumu izpilda pēc tā stāšanās spēkā, izņemot gadījumus, kad tiesa noteikusi, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

265.pants. Nekavējoties izpildāmi spriedumi

(1) Pamatojoties uz pieteicēja lūgumu, tiesa var noteikt, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties, ja sevišķu apstākļu dēļ sprieduma izpildes novilcināšana var radīt ievērojamus zaudējumus pieteicējam vai arī sprieduma izpilde var kļūt neiespējama.

(2) Ja tas paredzēts likumā, tiesa pati nosaka, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties.

(3) Ja lietā, kurā tiesa noteikusi, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties, tiesa taisa jaunu spriedumu, ar kuru pieteikumu noraida, vai lēmumu, ar kuru pieteikumu atstāj bez izskatīšanas, vai lēmumu, ar kuru tiesvedību lietā izbeidz saskaņā ar šā likuma 282. panta 1., 2., 3., 4., 8. vai 9. punktu, tiesa pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma lemj par sprieduma nekavējošās izpildes seku novēršanu. Attiecīgu lūgumu administratīvā procesa dalībnieks izsaka lietas izskatīšanas gaitā vai pēc sprieduma vai lēmuma taisīšanas, ierosinot taisīt papildspriedumu vai papildlēmumu. Ja tiesas nolēmums paredz naudas summu piedziņu valsts budžetā, to izpilda šā likuma 377.^{1} pantā noteiktajā kārtībā.

(4) Ja sprieduma nekavējošās izpildes seku novēršana nav iespējama vai radītu privātpersonai nesamērīgu tiesību ierobežojumu, tiesa var noraidīt lūgumu par izpildes seku novēršanu vai noteikt samērīgus izpildes seku novēršanas pasākumus.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

266.pants. Sprieduma izpildes sadalīšana termiņos, tā izpildes veida vai kārtības grozīšana

(1) Tiesa, kas taisījusi spriedumu lietā, pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma, ievērojot konkrētos apstākļus, var sadalīt sprieduma izpildi termiņos, kā arī grozīt sprieduma izpildes veidu un kārtību.

(2) Lūgumu izskata rakstveida procesā.

(3) Par tiesas lēmumu sadalīt sprieduma izpildi termiņos, kā arī par sprieduma izpildes veida un kārtības grozīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

267. pants. Sprieduma nosūtīšana

Tiesa spriedumu triju dienu laikā pēc tā sastādīšanas nosūta procesa dalībniekiem, izņemot gadījumu, kad sprieduma atvasinājums procesa dalībniekam izsniegts personīgi.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

27.nodaļa
Administratīvās lietas izskatīšanas atlikšana

268.pants. Tiesas pienākums atlikt lietas izskatīšanu

Tiesa atliek lietas izskatīšanu, ja:

1) atbildētājs nav saņēmis pieteikumu un tam pievienotos dokumentus un tāpēc lūdz atlikt lietas izskatīšanu;

2) nepieciešams pieaicināt par administratīvā procesa dalībnieku personu, kuras tiesības vai tiesiskās intereses var tikt aizskartas ar tiesas spriedumu;

3) uz tiesas sēdi neierodas kāds no administratīvā procesa dalībniekiem un viņam nav paziņots par tiesas sēdes norises laiku un vietu;

4) saskaņā ar tiesas (tiesneša) lēmumu lietas iztiesāšanā vai konkrētas procesuālās darbības veikšanā izmantojama videokonference, bet tehnisku iemeslu dēļ tas nav iespējams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

269.pants. Tiesas tiesības atlikt lietas izskatīšanu

(1) Tiesa var atlikt lietas izskatīšanu, ja tā atzīst, ka:

1) nav iespējams izskatīt lietu tāpēc, ka nav ieradies kāds administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts vai tulks vai pastāv citi svarīgi iemesli;

2) vēl nepieciešams vākt pierādījumus.

(2) Tiesa var atlikt lietas izskatīšanu arī tad, ja procesa dalībnieki tiesu informējuši par to, ka gatavojas izbeigt tiesisko strīdu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

270.pants. Lēmums par lietas izskatīšanas atlikšanu

(1) Lēmumu par lietas izskatīšanas atlikšanu pieņem atsevišķa procesuālā dokumenta vai rezolūcijas veidā vai fiksē tiesas sēdē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, lēmumu par lietas izskatīšanas atlikšanu ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(2) Lēmumā par lietas izskatīšanas atlikšanu norāda procesuālās darbības, kuras jāizpilda līdz lietas izskatīšanas atsākšanai, kā arī nosaka nākamās tiesas sēdes laiku (vai dienu, kad tiks pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības rakstveida procesā).

(3) Rakstveida procesā izskatāmā lietā tiesa nosūta procesa dalībniekiem lēmumu par lietas izskatīšanas atlikšanu. Mutvārdu procesā izskatāmā lietā nākamās tiesas sēdes dienu un laiku tiesa paziņo personām, kuras ieradušās uz tiesas sēdi. Klātneesošās personas no jauna uzaicina vai izsauc uz tiesas sēdi.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

271.pants. Liecinieku nopratināšana, atliekot lietas izskatīšanu

(1) Tiesa, atliekot lietas izskatīšanu, var nopratināt ieradušos lieciniekus.

(2) Nopratinātos lieciniekus, ja nepieciešams, var izsaukt uz nākamo tiesas sēdi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

272.pants. Lietas izskatīšanas atsākšana

(1) Tiesa, atsākot iztiesāšanu pēc lietas atlikšanas, iepriekš veiktās procesuālās darbības neatkārto.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

28.nodaļa
Tiesvedības apturēšana administratīvajā lietā

273.pants. Tiesas pienākums apturēt tiesvedību

Tiesa aptur tiesvedību, ja:

1) mirusi fiziskā persona vai beigusi pastāvēt juridiskā persona, kas lietā ir pieteicējs vai trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, un ja apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu;

2) pieteicējam vai trešajai personai tiesa noteikusi tādu rīcībspējas ierobežojumu, kas neļauj tai patstāvīgi īstenot administratīvi procesuālās tiesības un pienākumus;

3) lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav izlemta cita lieta tiesā vai iestādē;

4) tā pieņem lēmumu iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normas atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam) vai arī Satversmes tiesa ir ierosinājusi lietu sakarā ar pieteicēja konstitucionālo sūdzību;

5) tā pieņem lēmumu uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumu par Eiropas Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

274.pants. Tiesas tiesības apturēt tiesvedību

(1) Tiesa var apturēt tiesvedību, ja:

1) tā nosaka ekspertīzi;

2) pieteicējs vai trešā persona slimības, vecuma, invaliditātes vai citu būtisku iemeslu dēļ nespēj piedalīties lietas izskatīšanā;

3) par iestādes piemērotās vai administratīvajā tiesas procesā piemērojamās tiesību normas atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām Satversmes tiesā ir ierosināta lieta.

(2) Ja tiesa aptur tiesvedību lietā saskaņā ar šā panta pirmās daļas 3.punktu, tā nekavējoties informē Satversmes tiesu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

275.pants. Tiesvedības apturēšanas termiņi

Tiesvedību aptur:

1) šā likuma 273.panta 1.punktā paredzētajos gadījumos — līdz tiesību pārņēmēja noteikšanai vai likumiskā pārstāvja iecelšanai;

2) šā likuma 273.panta 2.punktā paredzētajos gadījumos — līdz likumiskā pārstāvja iecelšanai;

3) šā likuma 273.panta 3.punktā paredzētajos gadījumos — līdz spēkā stājas spriedums vai lēmums attiecīgajā lietā;

4) šā likuma 274.panta pirmās daļas 1.punktā paredzētajā gadījumā — līdz brīdim, kad saņemts eksperta atzinums;

5) šā likuma 274.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētajā gadījumā — līdz tiesas noteiktajam termiņam pārstāvības noformēšanai;

6) šā likuma 273.panta 4.punktā un 274.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētajā gadījumā — līdz Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās dienai;

7) šā likuma 273.panta 5.punktā paredzētajā gadījumā — līdz Eiropas Savienības Tiesas prejudiciālā nolēmuma spēkā stāšanās dienai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

276.pants. Lēmums par tiesvedības apturēšanu

(1) Par tiesvedības apturēšanu tiesa pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(2) Lēmumā norāda apstākļus, līdz kuru iestāšanās vai izbeigšanās brīdim tiesvedība apturēta, vai termiņu, līdz kuram tiesvedība apturēta.

(3) Par tiesas lēmumu apturēt tiesvedību uz šā likuma 273.panta 3.punkta pamata var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

277.pants. Tiesvedības atjaunošana

Tiesa atjauno tiesvedību pēc savas iniciatīvas vai pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

29.nodaļa
Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas

278.pants. Tiesas pienākums atstāt pieteikumu bez izskatīšanas

(1) Tiesa (tiesnesis) atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, ja:

1) pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību;

2) pieteikumu iesniegusi persona, kurai tiesa noteikusi tādu rīcībspējas ierobežojumu, kas neļauj tai patstāvīgi īstenot administratīvi procesuālās tiesības un pienākumus;

3) pieteikumu pieteicēja vārdā iesniegusi persona, kura nav tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarota;

4) tās pašas vai citas tiesas izskatīšanā atrodas administratīvā lieta starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata;

5) šā likuma 128. panta otrajā daļā minētajā gadījumā persona tiesas (tiesneša) noteiktajā termiņā nesamaksā valsts nodevu;

6) pieteicējs, kuram paziņots par tiesas sēdes norises laiku un vietu, atkārtoti neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla un nav lūdzis izskatīt lietu viņa prombūtnē;

7) pieteicējs lietā, kas izskatāma rakstveida procesā, atkārtoti neatbild uz tiesas pieprasījumiem.

(2) Pirms jautājuma izlemšanas tiesa (tiesnesis) uzaicina administratīvā procesa dalībniekus sniegt viedokli par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas, izņemot, gadījumus, kad pieteikums tiek atstāts bez izskatīšanas šā panta pirmās daļa 5., 6. un 7. punktā minētajos gadījumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

279.pants. Tiesas tiesības atstāt pieteikumu bez izskatīšanas

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

280.pants. Lēmums par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas

(1) Par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas tiesa pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(2) Par tiesas lēmumu atstāt pieteikumu bez izskatīšanas var iesniegt blakus sūdzību.

281.pants. Sekas pieteikuma atstāšanai bez izskatīšanas

Ja pieteikums atstāts bez izskatīšanas, pieteicējs var no jauna iesniegt pieteikumu tiesā, ievērojot likumā noteikto kārtību.

30.nodaļa
Tiesvedības izbeigšana administratīvajā lietā

282.pants. Tiesvedības izbeigšanas pamats

Tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja:

1) lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā;

2) pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu;

3) spēkā stājies tiesas spriedums, kas taisīts lietā starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata;

4) pieteicējs atteicies no pieteikuma;

5) apstrīdētā tiesiskā attiecība nepieļauj tiesību pārņemšanu pēc tās fiziskās personas nāves, kura lietā ir pieteicējs vai arī pēc būtības apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu, bet gada laikā no pieteicēja nāves dienas neviens tiesību pārņēmējs nav izrādījis interesi turpināt attiecīgā pieteikuma uzturēšanu;

6) beigusi pastāvēt juridiskā persona, kura lietā ir pieteicējs, un nav tās tiesību pārņēmēja;

7) tiesiskais strīds, kas bija par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā, izbeidzies, piemēram, noslēdzot administratīvo līgumu, iestādei atceļot pārsūdzēto administratīvo aktu vai atzīstot pārsūdzēto administratīvo aktu par prettiesisku, spēkā neesošu vai spēku zaudējušu;

8) nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai un tiesa to nav atjaunojusi;

9) pieteikums iesniegts vairāk nekā trīs gadus pēc administratīvā akta spēkā stāšanās dienas vai trīs gadus pēc dienas, kad pieteicējam kļuvis zināms vai vajadzēja uzzināt par iestādes konkrēto faktisko rīcību. Šajā punktā minētie termiņi nav atjaunojami;

10) *(izslēgts ar 11.11.2021. likumu)*.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

283. pants. Lēmums par tiesvedības izbeigšanu

(1) Par tiesvedības izbeigšanu tiesa (tiesnesis) pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā. Pirms jautājuma izlemšanas tiesa (tiesnesis) uzaicina administratīvā procesa dalībniekus izteikt viedokli par tiesvedības izbeigšanu, izņemot gadījumu, kad pieteicējs atteicies no pieteikuma.

(2) Par tiesas lēmumu izbeigt tiesvedību var iesniegt blakus sūdzību.

(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

284.pants. Tiesvedības izbeigšanas sekas

Ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā pret to pašu atbildētāju par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

31.nodaļa
Tiesas lēmums

285.pants. Lēmuma pieņemšana

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru lieta netiek izspriesta pēc būtības, pieņem lēmuma veidā.

(2) Lēmumu sastāda atsevišķa procesuālā dokumenta veidā, rezolūcijas veidā vai fiksē tiesas sēdē, izmantojot tehniskos līdzekļus. Ja tiesas sēdes gaitu fiksē, rakstot pilnu tiesas sēdes protokolu, lēmumu ieraksta tiesas sēdes protokolā. Lēmumu, kas tiek pieņemts lietas izskatīšanas laikā, var ietvert arī spriedumā

(3) Par tiesneša procesuālo darbību, kas izpildīta ārpus tiesas sēdes, pieņem lēmumu, ko noformē atsevišķa procesuālā dokumenta vai rezolūcijas veidā.

(4) Lēmumu var noformēt rezolūcijas veidā, ja tas nav pārsūdzams.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

286.pants. Lēmuma saturs un pieņemšanas termiņi

(1) Lēmumā tiesa norāda:

1) lēmuma pieņemšanas vietu un laiku;

2) tiesas nosaukumu un sastāvu;

3) administratīvā procesa dalībniekus un pieteikuma priekšmetu;

4) jautājumus, par kuriem pieņemts lēmums;

5) lēmuma motīvus;

6) tiesas vai tiesneša nolēmumu;

7) lēmuma pārsūdzēšanas kārtību un termiņu.

(2) Izņēmuma gadījumā tiesa var sastādīt lēmumu bez tā motīvu daļas (saīsināts lēmums). Pilnu lēmumu tiesa sastāda 14 dienu laikā.

(3) Gadījumā, kad tiesa, izskatot blakus sūdzību, atzīst, ka zemākās instances tiesas lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tiesa par blakus sūdzību pieņemtā lēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

(4) Izņēmuma gadījumā, ja tiesa atzīst, ka konkrētajā tiesas sēdē (vai dienā, kad jautājums izskatāms rakstveida procesa kārtībā) nav iespējams taisīt lēmuma rezolutīvo daļu, tā procesa dalībniekiem paziņo datumu tuvāko 14 dienu laikā, kad lēmums būs sastādīts un pieejams e-lietas portālā.

(5) Ja izskatāma blakus sūdzība par tiesas (tiesneša) lēmumu atteikt pieteikuma pieņemšanu vai tiesvedības izbeigšanu, pamatojoties uz to, ka lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā vai pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav šādu tiesību, un ja tiesa, kura izskata blakus sūdzību un kuras lēmums konkrētajā jautājumā ir

galīgs, konstatē, ka šā jautājuma sarežģītības dēļ lēmuma sastādīšanai nepieciešams ilgāks termiņš, nekā paredzēts šā panta ceturtajā daļā, tā nosaka citu lēmuma sastādīšanas datumu tuvāko 14 dienu laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

287.pants. Lēmuma paziņošana

(1) Tiesas lēmumu paziņo administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) Lēmumu, kas pieņemts atsevišķa procesuāla dokumenta veidā, triju dienu laikā nosūta administratīvā procesa dalībniekam, ja viņš nav piedalījies tiesas sēdē, kā arī personai, uz kuru tas attiecas.

(3) Par lēmumu, kas pieņemts ārpus tiesas sēdes, administratīvā procesa dalībniekam triju dienu laikā nosūta attiecīgu paziņojumu.

288.pants. Tiesas blakus lēmums

(1) Ja, izskatot lietu, konstatēti apstākļi, kas liecina par iespējamu tiesību normu pārkāpumu, kā arī citos gadījumos tiesa var pieņemt blakus lēmumu. Blakus lēmumu nosūta attiecīgajai institūcijai.

(2) Tiesa blakus lēmumā var noteikt konkrētu uzdevumu izpildes laiku, kā arī to, kurai institūcijai un kādā termiņā jāsniedz atbilde. Amatpersonai, kura neizpilda blakus lēmumu vai laikā nesniedz atbildi, tiesa var uzlikt piespiedu naudu līdz 300 *euro*.

(3) Ja tiesa, izskatot lietu, atklāj noziedzīga nodarījuma pazīmes, tā blakus lēmumu nosūta prokuratūrai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 19.09.2013. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

288.[1] pants. Papildlēmums, kļūdu labošana lēmumā un lēmuma izskaidrošana

(1) Ja nepieciešams taisīt papildlēmumu vai labot lēmumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas, piemērojamas tiesību normas, kas nosaka papildsprieduma taisīšanu vai pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdu labošanu spriedumā.

(2) Procesa dalībnieks var lūgt, lai tiek izskaidrots tāds tiesas lēmums, kuru iespējams izpildīt piespiedu kārtā. Šāda lēmuma izskaidrošana notiek tādā kārtībā, kāda noteikta spriedumu izskaidrošanai.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

CETURTĀ SADAĻA
TIESVEDĪBA APELĀCIJAS INSTANCES TIESĀ

32.nodaļa
Apelācijas sūdzības iesniegšana

289.pants. Tiesības iesniegt apelācijas sūdzību

Par pirmās instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt apelācijas sūdzību, izņemot gadījumu, kad likumā paredzēts, ka spriedums nav pārsūdzams vai ir pārsūdzams, iesniedzot kasācijas sūdzību.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

290.pants. Apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Administratīvās rajona tiesas spriedumu, kas nav stājies spēkā, var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā.

(2) Administratīvajai apgabaltiesai adresētā apelācijas sūdzība iesniedzama tiesai, kas taisījusi spriedumu.

(3) Ja apelācijas sūdzību noteiktā termiņā iesniedz tieši Administratīvajā apgabaltiesā, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

(4) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(5) Par apelācijas sūdzības pieļaujamību, virzību un nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu lemj Administratīvās rajona tiesas tiesnesis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

291.pants. Apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš

(1) Apelācijas sūdzību var iesniegt viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

(2) Ja spriedums sastādīts pēc noteiktā termiņa, pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma sastādīšanas dienas.

(3) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

292.pants. Apelācijas sūdzības saturs

(1) Apelācijas sūdzībā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība;

2) sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa pilnvarota pārstāvja, ja apelācijas sūdzību iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietas vai citu adresi, kurā persona ir sasniedzama (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi). Ja sūdzības iesniedzējs vai viņa pilnvarotais pārstāvis piekrīt saziņai ar tiesu izmantot e-lietas portālu, ietver norādi par e-lietas portālu kā saziņas veidu;

2^1) sūdzības iesniedzēja (viņa pārstāvja) tālruņa numuru vai elektroniskā pasta adresi, ja viņš piekrīt saziņai ar tiesu izmantot attiecīgo saziņas līdzekli;

3) *(izslēgts ar 02.02.2017. likumu)*;

4) spriedumu, par kuru iesniedz sūdzību;

5) kādā apjomā spriedumu pārsūdz;

6) kā izpaužas sprieduma nepareizība;

7) vai piesaka lūgumu par pierādījumu vākšanu (par kādiem apstākļiem un kādēļ šie pierādījumi nebija iesniegti pirmās instances tiesā);

8) sūdzības iesniedzēja prasījumu;

9) *(izslēgts ar 01.11.2012. likumu)*;

10) sūdzībai pievienoto dokumentu sarakstu;

11) sūdzības sastādīšanas vietu un laiku.

(1^1) Ja spriedumā ietverts lēmums, par kuru var iesniegt blakus sūdzību apelācijas instances tiesai, un procesa dalībnieks vēlas to pārsūdzēt, iebildumus pret šo lēmumu ietver apelācijas sūdzībā, izņemot gadījumu, kad procesa

dalībnieks pārsūdz tikai spriedumā ietverto lēmumu.

(2) Apelācijas sūdzību paraksta iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis.

(3) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(4) Ja apelācijas sūdzībā ietvertais pamatojums ir apjomīgs, Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis var lūgt sūdzības iesniedzējam iesniegt tās kopsavilkumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

293.pants. Apelācijas sūdzības noraksti

(Izslēgts ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

294.pants. Apelācijas sūdzības robežas

(1) Apelācijas sūdzībā nedrīkst grozīt pieteikuma priekšmetu vai pamatu, ietvert jaunus prasījumus, kas nav pieteikti pirmās instances tiesā.

(2) Par jaunu prasījumu neuzskata:

1) prasījuma precizēšanu;

2) acīmredzamu kļūdu izlabošanu pieteikumā;

3) prasību atlīdzināt mantas vērtību sakarā ar prasītās mantas atsavināšanu, zaudēšanu vai izmaiņām tās sastāvā;

4) prasījumu kopējās summas robežās grozīt šīs summas sastāvdaļas;

5) prasījuma atzīt tiesības grozīšanu uz prasījumu atjaunot aizskartās tiesības lietas gaitā mainījušos apstākļu dēļ.

295.pants. Pievienošanās apelācijas sūdzībai

(1) Līdzpieteicējs un trešā persona, kas piedalās procesā tā administratīvā procesa dalībnieka pusē, kurš iesniedzis apelācijas sūdzību, var pievienoties iesniegtajai sūdzībai.

(2) Par pievienošanos sūdzībai paziņo rakstveidā Administratīvajai apgabaltiesai ne vēlāk kā 10 dienas pirms lietas izskatīšanas.

(3) Par iesniegumu par pievienošanos apelācijas sūdzībai valsts nodevu nemaksā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

296.pants. Apelācijas sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez virzības, ja:

1) apelācijas sūdzība neatbilst šā likuma 292. panta pirmās vai otrās daļas vai Valsts valodas likuma prasībām;

2) *(izslēgts ar 11.11.2021. likumu)*;

3) par apelācijas sūdzību nav samaksāta valsts nodeva.

(2) Lēmumā nosaka iesniedzējam termiņu trūkumu novēršanai.

(3) Ja noteiktā termiņā trūkumi novērsti, apelācijas sūdzību uzskata par iesniegtu tajā dienā, kad tā tiesā iesniegta pirmoreiz. Pretējā gadījumā sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod iesniedzējam. Par tiesneša lēmumu uzskatīt apelācijas sūdzību par neiesniegtu var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Apelācijas sūdzības atdošana iesniedzējam nav šķērslis tās atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šā likuma noteikumus par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

(5) Ja šā panta pirmajā daļā norādītie trūkumi konstatēti Administratīvajā apgabaltiesā, lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez virzības pieņem Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

297. pants. Atteikums pieņemt apelācijas sūdzību

(1) Tiesnesis atsakās pieņemt apelācijas sūdzību un atdod to iesniedzējam, ja:

1) apelācijas sūdzība iesniegta par spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams;

2) pārkāpts apelācijas sūdzības iesniegšanai noteiktais termiņš;

3) apelācijas sūdzību iesniegusi persona, kura nav tam pilnvarota.

(2) Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt apelācijas sūdzību var iesniegt blakus sūdzību.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

298.pants. Rīcība pēc apelācijas sūdzības pieņemšanas

(1) Pēc apelācijas sūdzības pieņemšanas tiesa triju dienu laikā paziņo par to pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem un nosūta tiem sūdzību un tai pievienotos dokumentus, norādot termiņu rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(3) Pēc apelācijas sūdzības pieņemšanas vai apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa izbeigšanās, ja lietā ir iespējamas arī citas apelācijas sūdzības, lietu nekavējoties nosūta Administratīvajai apgabaltiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

299.pants. Administratīvā procesa dalībnieku rakstveida paskaidrojumi

(1) Administratīvā procesa dalībnieks rakstveida paskaidrojumu par apelācijas sūdzību iesniedz Administratīvajai apgabaltiesai viena mēneša laikā no dienas, kad nosūtīta apelācijas sūdzība.

(2) Paskaidrojumu nosūta pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

300.pants. Pretapelācijas sūdzība

(1) Par apelācijas sūdzību administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt pretapelācijas sūdzību.

(2) Pretapelācijas sūdzībai jāatbilst šā likuma 289., 292. un 294.panta noteikumiem.

(3) Pretapelācijas sūdzību iesniedz apelācijas instances tiesai termiņā, kas paredzēts šā likuma 299.pantā.

(4) Pēc pretapelācijas sūdzības saņemšanas Administratīvā apgabaltiesa nosūta administratīvā procesa dalībniekiem pretapelācijas sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

33.nodaļa
Administratīvās lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā

301.pants. Apelācijas tiesvedības ierosināšana

(1) Tiesnesis referents pēc paskaidrojuma saņemšanas vai pēc tā iesniegšanai noteiktā termiņa izbeigšanās pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu.

(2) Ja tiesnesis referents konstatējis, ka apelācijas sūdzība apelācijas instances tiesai nosūtīta, neievērojot šā likuma 297. panta pirmajā daļā noteikto, tiesnesis referents pieņem lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību un sūdzību kopā ar lietu nosūta pirmās instances tiesai, kas sūdzību atdod iesniedzējam.

(3) Ja tiesa šā likuma 297. panta pirmajā daļā minētos apstākļus konstatējusi, skatot apelācijas sūdzību, tā pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par apelācijas tiesvedības izbeigšanu — ja apelācijas tiesvedība ierosināta par spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams;

2) par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas — ja konstatēti citi šā likuma 297. panta pirmajā daļā minētie apstākļi.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

301.[1] pants. Tiesības atteikties ierosināt apelācijas tiesvedību

(1) Apelācijas tiesvedību var atteikties ierosināt, ja jautājumā par apelācijas sūdzībā norādīto konkrēto materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumiem attiecībā uz šo tiesību normu piemērošanu un interpretāciju citās līdzīgās lietās ir izveidojusies judikatūra un pārsūdzētais spriedums tai atbilst vai apelācijas sūdzība ir klaji aizskaroša un izaicinoša.

(2) Ja pastāv iespēja saskaņā ar šā panta pirmo daļu atteikt apelācijas tiesvedības ierosināšanu, attiecīgo jautājumu izlemj koleģiāli triju tiesnešu sastāvā.

(3) Ja tiesa koleģiāli vienbalsīgi atzīst, ka pastāv iespēja piemērot šā panta pirmo daļu, tā var pieņemt lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Šādu lēmumu tiesa noformē atsevišķa procesuālā dokumenta veidā un lēmuma motīvu daļā izvērtē šā panta pirmajā daļā minēto apstākļu pastāvēšanu. Par šādu lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Ja tiesnešu viedoklis par to, vai ir pamats atteikt apelācijas tiesvedības ierosināšanu, atšķiras, tiesa pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

302.pants. Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instancē

(1) Apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

(2) Apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā.

(2[1]) Ja apelācijas instances tiesa atzīst par pamatotu apelācijas sūdzību par tiesas spriedumu daļā, ar kuru tiesvedība lietā izbeigta vai pieteikums atstāts bez izskatīšanas, kā arī tad, ja apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa nav izspriedusi kādu prasījumu, tā var pati izlemt attiecīgos jautājumus pēc būtības, ja tam nav objektīvu šķēršļu.

(2[2]) Ja apelācijas instances tiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa nav izspriedusi kādu prasījumu, apelācijas instances tiesa var nosūtīt lietu pirmās instances tiesai papildsprieduma taisīšanai. Lietas izskatīšanu apelācijas instances tiesā turpina pēc tam, kad pirmās instances tiesa lietā ir taisījusi papildspriedumu un ir beidzies likumā noteiktais termiņš apelācijas sūdzības (procesa dalībniekam, kurš lietā jau iesniedzis apelācijas sūdzību, — tās papildinājumu) iesniegšanai par papildspriedumu.

(3) Par jauniem prasījumiem nav uzskatāmi šā likuma 294.pantā minētie gadījumi.

(4) Apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, izņemot šā likuma 303.pantā minētos gadījumus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

303.pants. Izņēmuma gadījumi, kad pirmās instances tiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai

(1) Apelācijas instances tiesa neatkarīgi no apelācijas sūdzības motīviem ar lēmumu atceļ pirmās instances tiesas spriedumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai šādos gadījumos:

1) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;

2) tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka, ka jāpaziņo administratīvā procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu, vai izskatījusi lietu rakstveida procesā, kaut arī atbilstoši šā likuma 206.panta otrajai daļai bija nepieciešams lietas izskatīšanu noteikt mutvārdu procesā;

3) izskatot lietu, pārkāptas procesuālo tiesību normas par tiesvedības valodu;

4) tiesas spriedums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav pieaicinātas lietā kā administratīvā procesa dalībnieki;

5) lietā nav pilna tiesas sprieduma;

6) mutvārdu procesā izskatītā lietā tiesas sēdes protokolā vai tiesas sēdes ierakstā nav fiksētas būtiskas procesuālās darbības, lēmumi, paskaidrojumi vai liecības.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

304.pants. Iztiesāšanas kārtība apelācijas instances tiesā

(1) Apelācijas instances tiesa lietu izskata koleģiāli triju tiesnešu sastāvā. Apelācijas instances tiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā. Tiesa, izvērtējot procesa dalībnieka motivētu lūgumu, var noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā.

(2) Administratīvā procesa dalībniekus aicina un citas personas izsauc uz tiesu saskaņā ar šā likuma 14.nodaļas noteikumiem.

(3) Ja lietas izskatīšana noteikta mutvārdu procesā, tiesas sēde notiek saskaņā ar šā likuma 24. un 25.nodaļas noteikumiem, ievērojot, ka paskaidrojumus pirmais sniedz apelācijas sūdzības iesniedzējs, bet, ja sūdzību iesnieguši gan pieteicējs, gan atbildētājs, — pieteicējs.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

305.pants. Pierādījumu pārbaude apelācijas instances tiesā

(1) Apelācijas instances tiesa pierādījumus pārbauda un vērtē pēc šā likuma 18., 19. un 20.nodaļas noteikumiem.

(2) Ja nepieciešams, tiesa uzdod administratīvā procesa dalībniekiem iesniegt papildu pierādījumus vai izprasa tos pati.

(3) Faktu, kurš konstatēts pirmās instances tiesā un netiek apstrīdēts, apelācijas instances tiesa var nepārbaudīt.

306.pants. Apelācijas (pretapelācijas) sūdzības atsaukšana

(1) Apelācijas (pretapelācijas) sūdzības iesniedzējs var to atsaukt, iekams nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.

(2) Ja apelācijas sūdzību atsauc, tiesa rakstveida procesā pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības izbeigšanu, izņemot gadījumus, kad apelācijas (pretapelācijas) sūdzību iesniedzis cits administratīvā procesa dalībnieks.

(3) *(Izslēgta ar 18.12.2008. likumu.)*
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

34.nodaļa
Apelācijas instances tiesas nolēmums

307.pants. Apelācijas instances tiesas spriedums

(1) Spriedumu apelācijas instances tiesā taisa šā likuma 243., 246.- 257.pantā paredzētajā kārtībā, ja šajā pantā nav noteikts citādi.

(2) Sprieduma ievaddaļā norāda šā likuma 251.panta trešajā daļā noteiktos apstākļus, kā arī min apelācijas sūdzības iesniedzēju un tiesas spriedumu, par kuru iesniegta sūdzība.

(3) Sprieduma aprakstošajā daļā norāda pārsūdzētā administratīvā akta, faktiskās rīcības vai publisko tiesību līguma būtību, pieteicēja prasījumus, pirmās instances sprieduma motīvus, iekļauj apelācijas (pretapelācijas) sūdzības īsu atstāstījumu un administratīvā procesa dalībnieku apelācijas instancē sniegto paskaidrojumu būtību.

(4) Sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

(4^1) Ja kopā ar pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzēts arī tajā ietvertais lēmums, par kuru var iesniegt blakus sūdzību apelācijas instances tiesai, spriedumā ietver arī par blakus sūdzību pieņemto lēmumu.

(5) Apelācijas instances tiesa pasludina spriedumu šā likuma 258. un 259.pantā noteiktajā kārtībā. Spriedumu administratīvā procesa dalībniekiem nosūta šā likuma 267.pantā noteiktajā kārtībā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

308.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma pasludināšana
(Izslēgts ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

309.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma spēks

(1) Apelācijas instances tiesas spriedums stājas spēkā pēc tam, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā un kasācijas sūdzība nav iesniegta.

(2) Ja kasācijas sūdzība ir iesniegta, apelācijas instances tiesas spriedums stājas spēkā vienlaikus ar:

1) Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta rīcības sēdes lēmumu, ja ir atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību, kasācijas tiesvedība izbeigta vai kasācijas sūdzības atstātas bez izskatīšanas;

2) Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta spriedumu, ja apelācijas instances tiesas spriedums nav atcelts.

(3) Uz apelācijas instances tiesas spriedumu attiecināmi šā likuma 263.panta noteikumi.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

310.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana apelācijas instances tiesas spriedumā

(1) Apelācijas instances tiesa šā likuma 260.pantā noteiktajā kārtībā var labot spriedumā pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdas.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

311. pants. Apelācijas instances tiesas papildspriedums

Apelācijas instances tiesa papildspriedumu taisa šā likuma 261. pantā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

312.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma izskaidrošana

(1) Apelācijas instances tiesa šā likuma 262.pantā noteiktajā kārtībā var izskaidrot savu spriedumu.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13.punktu)

313.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma izpildīšana

(1) Apelācijas instances tiesas spriedumu izpilda pēc tā stāšanās spēkā, izņemot gadījumus, kad tiesa noteikusi, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

(2) Pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma apelācijas instances tiesa šā likuma 265. u n 266.pantā noteiktajā kārtībā lemj par sprieduma izpildi nekavējoties, izpildes sadalīšanu termiņos vai izpildes veida un kārtības grozīšanu.

(3) Par tiesas lēmumu sadalīt sprieduma izpildi termiņos, kā arī par sprieduma izpildes veida un kārtības grozīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

314.pants. Tiesvedības apturēšana administratīvajā lietā, pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas, tiesvedības izbeigšana administratīvajā lietā apelācijas instances tiesā

Tiesvedību aptur, pieteikumu atstāj bez izskatīšanas un tiesvedību izbeidz saskaņā ar šā likuma 28., 29. un 30.nodaļas noteikumiem.

PIEKTĀ SADAĻA
PIRMĀS INSTANCES TIESAS UN APELĀCIJAS INSTANCES TIESAS LĒMUMA PĀRSŪDZĒŠANA

35.nodaļa
Tiesas lēmuma pārsūdzēšana

315.pants. Tiesības pārsūdzēt lēmumu

(1) Šajā likumā noteiktajos gadījumos pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt atsevišķi no tiesas sprieduma, iesniedzot blakus sūdzību.

(2) Par citiem pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumiem iebildumus var izteikt apelācijas vai kasācijas sūdzībā.

(3) Administratīvā akta vai tiesas nolēmuma izpildes ietvaros pieņemtie tiesas lēmumi, izņemot likumā noteiktos gadījumus, nav pārsūdzami.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

316.pants. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņš

(1) Blakus sūdzību var iesniegt 14 dienu laikā no dienas, kad tiesa pieņēmusi lēmumu, izņemot šajā likumā paredzētos gadījumus. Ja tiesa pieņēmusi saīsināto lēmumu, pārsūdzēšanas termiņu skaita no pilna lēmuma sastādīšanas dienas. Ja lēmums ietverts spriedumā un procesa dalībnieks izsaka iebildumus tikai pret lēmumu (292. panta 1.1 daļa), blakus sūdzību iesniedz sprieduma pārsūdzēšanas termiņā.

(1^1) Ja par lēmuma pieņemšanas datumu lietas dalībniekiem nebija paziņots, tad šāda lēmuma pārsūdzēšanas termiņu skaita no tā saņemšanas dienas.

(2) Blakus sūdzību, kas iesniegta pēc minētā termiņa izbeigšanās, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam.

(3) Ja tiesas lēmums pārsūdzams no tā saņemšanas dienas, lēmums uzskatāms par paziņotu (saņemtu), ievērojot šā likuma 70.pantā noteikto par administratīvā akta paziņošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

317.pants. Blakus sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Blakus sūdzību iesniedz tiesai, kas pieņēmusi lēmumu. Blakus sūdzību adresē:

1) Administratīvajai apgabaltiesai — par pirmās instances tiesas lēmumiem;

2) Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam:

a) par apelācijas instances tiesas lēmumiem,

b) par lēmumiem atteikties pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz šā likuma 191. panta pirmās daļas 1. vai 8. punktu,

c) par lēmumiem izbeigt tiesvedību, pamatojoties uz šā likuma 282. panta 1. vai 2. punktu,

d) par vairākiem viena nolēmuma ietvaros pieņemtiem lēmumiem, kuriem ir atšķirīga pārsūdzības kārtība.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(3) Ja blakus sūdzību noteiktā termiņā iesniedz tieši tiesai, kurai tā jāizskata, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

(4) Ja tiesas spriedumam likumā noteikta īpaša pārsūdzības kārtība, kas atšķiras no šajā likumā noteiktās kārtības, tad blakus sūdzību par tiesas pieņemto procesuālo lēmumu adresē tai tiesai, kas izskatītu sūdzību par tiesas spriedumu. Ja nav pārsūdzams spriedums lietā, nav pārsūdzami arī tiesas pieņemtie lēmumi.

(5) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(6) Par blakus sūdzības pieļaujamību, virzību un nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu lemj tiesa, kura ir pieņēmusi pārsūdzēto lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 18.12.2008., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

318.pants. Blakus sūdzības saturs

(1) Blakus sūdzībā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība;

2) sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa pilnvarota pārstāvja, ja blakus sūdzību iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietas vai citu adresi, kurā persona ir sasniedzama (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi). Ja sūdzības iesniedzējs vai viņa pilnvarotais pārstāvis piekrīt saziņai ar tiesu izmantot e-lietas portālu, ietver norādi par e-lietas portālu kā saziņas veidu;

2^1) sūdzības iesniedzēja (viņa pārstāvja) tālruņa numuru vai elektroniskā pasta adresi, ja viņš piekrīt saziņai ar tiesu izmantot attiecīgo saziņas līdzekli;

3) *(izslēgts ar 02.02.2017. likumu)*;

4) lēmumu, par kuru iesniedz sūdzību;

5) kādā apjomā lēmumu pārsūdz;

6) kā izpaužas lēmuma nepareizība;

7) sūdzības iesniedzēja lūgumu;

8) sūdzībai pievienoto dokumentu sarakstu;

9) sūdzības sastādīšanas vietu un laiku.

(2) Blakus sūdzību paraksta iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis.

(3) Ja blakus sūdzībā ietvertais pamatojums ir apjomīgs, tiesa (tiesnesis) var lūgt sūdzības iesniedzējam iesniegt tās kopsavilkumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

319.pants. Blakus sūdzības noraksti

(Izslēgts ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

320.pants. Blakus sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Ja blakus sūdzība neatbilst šā likuma 318. panta pirmās vai otrās daļas vai Valsts valodas likuma prasībām, ja tai nav pievienoti pilnvarojumu apliecinoši dokumenti vai ja par to nav samaksāta drošības nauda, tiesnesis pieņem lēmumu par blakus sūdzības atstāšanu bez virzības un nosaka termiņu trūkumu novēršanai.

(2) Ja iesniedzējs novērš trūkumus noteiktajā termiņā, blakus sūdzību uzskata par iesniegtu tajā dienā, kad tā tiesā iesniegta pirmoreiz. Ja iesniedzējs noteiktajā termiņā nenovērš trūkumus, blakus sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod iesniedzējam.

(3) Blakus sūdzības atdošana iesniedzējam nav šķērslis tās atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šā likuma noteikumus par blakus sūdzības iesniegšanu.

(4) Ja šā panta pirmajā daļā norādītie trūkumi konstatēti tajā tiesā, kurā blakus sūdzība ir izskatāma, lēmumu par blakus sūdzības atstāšanu bez virzības pieņem šīs tiesas tiesnesis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

320.^{1} pants. Blakus sūdzības izskatīšanas atteikšana

Apelācijas instances tiesa vai Augstākās tiesas tiesnešu kolēģija var pieņemt vienbalsīgu lēmumu par atteikšanos izskatīt blakus sūdzību, ja tā ir acīmredzami nepamatota vai klaji aizskaroša un izaicinoša.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

321.pants. Tiesas rīcība pēc blakus sūdzības pieņemšanas

(1) Pēc blakus sūdzības pieņemšanas tiesnesis sūdzību un tai pievienotos dokumentus triju dienu laikā nosūta administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(3) Ja tiesa (tiesnesis), par kuras lēmumu iesniegta blakus sūdzība, to atzīst par pamatotu, tā var atcelt pārsūdzēto lēmumu pilnībā vai daļā un izlemt jautājumu pēc būtības. Par šādu lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Pēc blakus sūdzības pieņemšanas vai šīs sūdzības iesniegšanas termiņa izbeigšanās, ja lietā ir iespējamas arī citas blakus sūdzības, lietu nekavējoties nosūta tai tiesai, kurā blakus sūdzība ir izskatāma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

322.pants. Blakus sūdzības izskatīšanas kārtība

(1) Blakus sūdzību izskata tādā kārtībā, kāda šajā likumā noteikta lietu izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

(2) Blakus sūdzību izskata rakstveida procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

323.pants. Administratīvās apgabaltiesas un Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kompetence

(1) Administratīvai apgabaltiesai un Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam, izskatot blakus sūdzību, ir tiesības:

1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;

2) atcelt lēmumu pilnībā vai daļā un nodot jautājumu jaunai izskatīšanai tajā tiesā, kas lēmumu pieņēmusi;

3) atcelt lēmumu pilnībā vai daļā un ar savu lēmumu izlemt jautājumu pēc būtības;

4) grozīt lēmumu.

(2) Ja nav objektīvu šķēršļu jautājuma izlemšanai pēc būtības, Administratīvajai apgabaltiesai un Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam, izskatot blakus sūdzību, ir pienākums ar savu lēmumu izlemt jautājumu pēc būtības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

324.pants. Par blakus sūdzību pieņemtā lēmuma spēks

(1) Par blakus sūdzību pieņemtais lēmums stājas spēkā no tā pieņemšanas brīža.

(2) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(4) Ja blakus sūdzība iesniegta par augstākas instances tiesas lēmumu, kas pieņemts par blakus sūdzību (323.pants) un nav pārsūdzams saskaņā ar šā panta pirmo daļu, vai par lēmumu, kas saskaņā ar šo likumu nav pārsūdzams, šo blakus sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod atpakaļ iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006., 18.12.2008. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013. Sk. pārejas noteikumu 13. un 15.punktu)

SESTĀ SADAĻA
TIESVEDĪBA KASĀCIJAS INSTANCES TIESĀ

36.nodaļa
Kasācijas sūdzības iesniegšana

325.pants. Tiesības iesniegt kasācijas sūdzību

Apelācijas instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt kasācijas kārtībā, ja tiesa pārkāpusi materiālo vai procesuālo tiesību normas vai, izskatot lietu, pārsniegusi savas kompetences robežas un šis pārkāpums novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

326.pants. Materiālo tiesību normas pārkāpums

Materiālo tiesību norma atzīstama par pārkāptu, ja tiesa:

1) nav piemērojusi to materiālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot;

2) piemērojusi materiālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot;

3) nepareizi interpretējusi materiālo tiesību normu.

327.pants. Procesuālo tiesību normas pārkāpums

(1) Procesuālo tiesību norma uzskatāma par pārkāptu, ja tiesa:

1) nav piemērojusi to procesuālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot;

2) piemērojusi procesuālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot;

3) nepareizi interpretējusi procesuālo tiesību normu;

4) izskatījusi lietu rakstveida procesā, kaut arī atbilstoši šā likuma 206.panta otrajai daļai bija nepieciešams lietas izskatīšanu noteikt mutvārdu procesā.

(2) Procesuālo tiesību normas pārkāpums var būt pamats sprieduma pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā, ja šis pārkāpums novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

(3) Par procesuālo tiesību normas pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, uzskatāms tas, ka:

1) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;

2) tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka, ka jāpaziņo administratīvā procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu;

3) izskatot lietu, pārkāptas procesuālo tiesību normas par tiesvedības valodu;

4) tiesas spriedums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav pieaicinātas lietā kā administratīvā procesa dalībnieki;

5) lietā nav pilna tiesas sprieduma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

328.pants. Kasācijas sūdzības saturs

(1) Kasācijas sūdzībā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība;

2) sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa pilnvarota pārstāvja, ja kasācijas sūdzību iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietas vai citu adresi, kurā persona ir sasniedzama (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi). Ja sūdzības iesniedzējs vai viņa pilnvarotais pārstāvis piekrīt saziņai ar tiesu izmantot e-lietas portālu, ietver norādi par e-lietas portālu kā saziņas veidu;

3) sūdzības iesniedzēja (viņa pārstāvja) tālruņa numuru vai elektroniskā pasta adresi, ja viņš piekrīt saziņai ar tiesu izmantot attiecīgo saziņas līdzekli;

4) spriedumu, par kuru iesniedz sūdzību;

5) kādā apjomā spriedumu pārsūdz;

6) kādu materiālo vai procesuālo tiesību normu tiesa pārkāpusi un pamatojumu, kā izpaužas šis pārkāpums;

7) pamatojumu, ja sūdzības iesniedzējs uzskata, ka kasācijas sūdzības izskatīšanai kasācijas tiesvedības kārtībā ir būtiska nozīme judikatūras veidošanā;

8) tiesai izteikto lūgumu;

9) sūdzības sastādīšanas laiku un vietu.

(1^1) Ja spriedumā ietverts lēmums, par kuru var iesniegt blakus sūdzību kasācijas instances tiesai, iebildumus pret šo lēmumu ietver kasācijas sūdzībā, izņemot gadījumu, kad procesa dalībnieks pārsūdz tikai spriedumā ietverto lēmumu.

(2) Kasācijas sūdzību paraksta tās iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis. Ja kasācijas sūdzību iesniedzēja vārdā iesniedz pārstāvis, viņš sūdzībai pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu dokumentu, no kura izriet pārstāvja tiesības iesniegt sūdzību.

(3) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(4) Ja kasācijas sūdzībā ietvertais pamatojums ir apjomīgs, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta tiesnesis var lūgt sūdzības iesniedzēju iesniegt tās kopsavilkumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

329.pants. Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš

(1) Kasācijas sūdzību var iesniegt viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

(2) Ja spriedums sastādīts pēc noteiktā termiņa, pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma sastādīšanas dienas.

(3) Sūdzību, kas iesniegta pēc šā termiņa beigām, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam. Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt kasācijas sūdzību var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

330.pants. Tiesneša lēmuma pārsūdzēšana

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

331. pants. Kasācijas sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Kasācijas sūdzību iesniedz tiesai, kas taisījusi spriedumu.

(2) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*

(3) Ja kasācijas sūdzību noteiktā termiņā iesniedz tieši Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

(4) Par kasācijas sūdzības pieļaujamību, virzību un nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu lemj tiesa, kura ir pieņēmusi spriedumu.

(5) *(Izslēgta ar 11.11.2021. likumu)*
(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

332.pants. Kasācijas sūdzības noraksti
(Izslēgts ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

333.pants. Kasācijas sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Tiesnesis pieņem lēmumu par kasācijas sūdzības atstāšanu bez virzības, nosakot termiņu trūkumu novēršanai, ja:

1) kasācijas sūdzība neatbilst šā likuma 328. panta pirmās daļas 1., 2., 4., 5. un 8. punktam vai otrajai daļai;

2) kasācijas sūdzība neatbilst Valsts valodas likuma prasībām;

3) *(izslēgts ar 11.11.2021. likumu)*;

4) par kasācijas sūdzību nav samaksāta drošības nauda.

(2) Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs trūkumus noteiktā termiņā novērsis, sūdzība uzskatāma par iesniegtu tajā dienā, kad tā iesniegta pirmoreiz.

(3) Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs trūkumus noteiktā termiņā nav novērsis, sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod iesniedzējam. Par tiesneša lēmumu uzskatīt kasācijas sūdzību par neiesniegtu var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Kasācijas sūdzības atdošana iesniedzējam nav šķērslis tās atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šā likuma noteikumus par kasācijas sūdzības iesniegšanu.

(5) *(Izslēgta ar 01.11.2012. likumu)*

(6) Ja šā panta pirmajā daļā norādītie trūkumi konstatēti Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, lēmumu par kasācijas sūdzības atstāšanu bez virzības pieņem Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta tiesnesis.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

334. pants. Rīcība pēc kasācijas sūdzības pieņemšanas

(1) Tiesa nosūta administratīvā procesa dalībniekam kasācijas sūdzību un informē viņu par tiesībām viena mēneša laikā no šīs sūdzības nosūtīšanas dienas iesniegt paskaidrojumus saistībā ar kasācijas sūdzību.

(2) Pēc kasācijas sūdzības pieņemšanas vai kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa izbeigšanās, ja lietā iespējamas arī citas kasācijas sūdzības, lietu nekavējoties nosūta Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam.
(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

335.pants. Pievienošanās kasācijas sūdzībai

(1) Līdzpieteicējs un trešā persona, kas piedalās procesā tā administratīvā procesa dalībnieka pusē, kurš iesniedzis kasācijas sūdzību, var pievienoties iesniegtajai sūdzībai.

(2) Par pievienošanos kasācijas sūdzībai mēneša laikā no kasācijas sūdzības nosūtīšanas dienas rakstveidā paziņo Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

336.pants. Kasācijas sūdzības atsaukšana un kasācijas tiesvedības izbeigšana

(1) Iesniedzējs var atsaukt kasācijas sūdzību, iekams nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.

(2) Ja kasācijas sūdzību atsauc līdz rīcības sēdei, tiesnešu kolēģija atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību. Ja kasācijas sūdzību atsauc pēc rīcības sēdes, kasācijas tiesvedību izbeidz.

(3) Ja Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments konstatē, ka kasācijas tiesvedība ierosināta par tādu zemākas instances tiesas spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams, kasācijas tiesvedību izbeidz.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

337.pants. Pretsūdzības iesniegšana

(1) Administratīvā procesa dalībnieks viena mēneša laikā no kasācijas sūdzības nosūtīšanas dienas var iesniegt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam savu pretsūdzību.

(2) Iesniedzot pretsūdzību, ievēro šā likuma 325., 326., 327. un 328. panta noteikumus.

(3) Ja kasācijas sūdzība atsaukta, pretsūdzību izskata patstāvīgi.

(4) Pretsūdzību, kas iesniegta pēc šā panta pirmajā daļā norādītā termiņa beigām, nepieņem un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

37.nodaļa
Administratīvās lietas izskatīšana kasācijas instances tiesā

338. pants. Rīcības sēde

(1) Par kasācijas tiesvedības ierosināšanu rīcības sēdē lemj tiesnešu kolēģija triju tiesnešu sastāvā. Kolēģijas sastāvs tiek noteikts atbilstoši lietu sadales plānam.

(2) Ja tiesnešu kolēģija vienbalsīgi atzīst, ka kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma, tā atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību. Par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību tiek pieņemts rīcības sēdes lēmums.

(3) Ja tiesnešu viedoklis par kasācijas tiesvedības ierosināšanu atšķiras vai arī visi tiesneši uzskata, ka lieta izskatāma kasācijas kārtībā, tiesnešu kolēģija ar lēmumu ierosina kasācijas tiesvedību.

(4) Tiesnešu kolēģija lietu var nodot izskatīšanai kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kopsēdē.

(5) Šā panta otrajā daļā minēto lēmumu, kas pieņemts, pamatojoties uz šā likuma 338.[1] panta pirmo daļu, kā arī šā panta trešajā un ceturtajā daļā minēto lēmumu, var sastādīt rezolūcijas veidā.

(6) Kasācijas tiesvedības ierosināšanas gadījumā pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma ar rīcības sēdes lēmumu var apturēt sprieduma izpildi.

(7) Ja tiesnešu kolēģija konstatē kādu no šā likuma 273. pantā minētajiem gadījumiem, tā var apturēt tiesvedību.

(8) Tiesnešu kolēģija var izlemt arī jautājumu par atteikumu pieņemt iesniegto blakus sūdzību un citus procesuālos jautājumus, kā arī pieņemt lēmumu uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumu prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai vai iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normu atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam).

(9) Tiesnešu kolēģija var pieņemt lēmumu nosūtīt lietu papildsprieduma taisīšanai tiesai, kuras spriedums pārsūdzēts, ja attiecīgā tiesa nav izspriedusi kādu prasījumu. Lietas izskatīšana kasācijas kārtībā tiek turpināta pēc tam, kad attiecīgā tiesa lietā ir taisījusi papildspriedumu un ir beidzies likumā noteiktais termiņš kasācijas sūdzības (procesa dalībniekam, kurš lietā jau iesniedzis kasācijas sūdzību, — tās papildinājumu) iesniegšanai par papildspriedumu.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

338.[1] pants. Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību

(1) Tiesnešu kolēģija atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība neatbilst šā likuma 325., 326., 327., 328. un 329.pantā minētajām prasībām vai kasācijas sūdzību iesniegusi persona, kura nav tam pilnvarota, vai ja kasācijas sūdzība iesniegta par tiesas spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams.

(2) Tiesnešu kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību šādos gadījumos:

1) kasācijas sūdzībā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un pārsūdzētais spriedums tai atbilst;

2) izvērtējot kasācijas sūdzībā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā;

3) kasācijas sūdzība ir klaji aizskaroša un izaicinoša.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

339. pants. Lietas izskatīšana kasācijas instancē

(1) Lietu kasācijas instancē izskata rakstveida procesā. Tiesas sastāvu un tiesnesi referentu nosaka atbilstoši lietu sadales plānam.

(2) Par lietas izskatīšanas laiku tiesa informē procesa dalībniekus. Ja lietas izskatīšana noteikta mutvārdu procesā, procesa dalībniekiem paziņo par lietas izskatīšanas vietu un laiku šā likuma 14. nodaļā noteiktajā kārtībā.

(3) Kasācijas instancē lietu izskata trīs tiesneši, bet šajā likumā noteiktajos gadījumos — Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kopsēdē.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

340.pants. Tiesas sēdes sākums

(1) Sēdes priekšsēdētājs atklāj tiesas sēdi un paziņo, kādu lietu izskata.

(2) Sekretārs ziņo tiesai, kuras šajā lietā uzaicinātās un izsauktās personas ieradušās, vai ir paziņots par tiesas sēdi personām, kuras nav ieradušās, un kādas ziņas saņemtas par šo personu neierašanās iemesliem.

(3) Sēdes priekšsēdētājs paziņo tiesas sastāvu, kā arī nosauc tulku, ja viņš piedalās tiesas sēdē.

(4) Noraidījuma pamatu un noraidījuma izskatīšanas kārtību nosaka šā likuma 117., 118. un 119.pants.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

341.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana administratīvā procesa dalībniekiem

Izskatot lietu rakstveida procesā, tiesa rakstveidā informē procesa dalībniekus par tiesas sastāvu un izskaidro viņu tiesības pieteikt noraidījumus, kā arī citas procesuālās tiesības un pienākumus.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

342.pants. Sekas, kas rodas, ja tiesas sēdē neierodas administratīvā procesa dalībnieks

Administratīvā procesa dalībnieka neierašanās, ja viņam pienācīgi paziņots par kasācijas instances tiesas sēdes laiku un vietu, nav šķērslis lietas izskatīšanai.

343.pants. Administratīvā procesa dalībnieku lūgumu izlemšana

Administratīvā procesa dalībnieka lūgumu, kas saistīts ar lietas izskatīšanu, izlemj pēc citu administratīvā procesa dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

344.pants. Ziņojums par lietu

Lietas izskatīšana pēc būtības sākas ar referenta ziņojumu par lietu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

345.pants. Administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumi

(1) Pēc tiesneša referenta ziņojuma tiesa iepazīstas (rakstveida procesā) vai noklausās (mutvārdu procesā) administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus. Tiesa var iepriekš noteikt, cik ilgs laiks atvēlams paskaidrojumiem, taču administratīvā procesa dalībniekiem piešķirtā laika ilgumam jābūt vienādam.

(2) Tiesas sēdē pirmais runā administratīvā procesa dalībnieks, kas iesniedzis kasācijas sūdzību. Ja spriedumu pārsūdzējis gan pieteicējs, gan atbildētājs, pirmais runā pieteicējs.

(3) Tiesneši var uzdot administratīvā procesa dalībniekiem jautājumus.

(4) Katram administratīvā procesa dalībniekam tiesas sēdē ir tiesības uz vienu repliku.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

346.pants. Sprieduma taisīšana

(1) Pēc lietas izskatīšanas pabeigšanas tiesa nosaka laiku, kad spriedums būs sastādīts un pasludināts e-lietas portālā. Tiesa spriedumu sastāda mēneša laikā. Ja tiesa sprieduma sastādīšanas laikā konstatē, ka sprieduma sastādīšanai nepieciešams ilgāks termiņš, tā nosaka citu sprieduma pasludināšanas datumu tuvāko divu mēnešu laikā.

(2) Ja tiesa nenonāk pie vienota viedokļa vai visi tiesneši uzskata, ka lieta izskatāma Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kopsēdē, tiesa pieņem lēmumu par lietas nodošanu izskatīšanai Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kopsēdē.

(3) Kopsēde, sagatavojot spriedumu, visus nolēmumus pieņem ar balsu vairākumu. Spriedumu paraksta visi tiesneši.

(4) Tiesnesis, kuram, lietu izskatot Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta kopsēdē, bijis atšķirīgs viedoklis par tiesību normas tulkojumu vai piemērošanu, 15 dienu laikā pēc sprieduma pilna teksta sastādīšanas var rakstveidā izteikt savas atsevišķās domas, kas pievienojamas lietai. Šīs daļas noteikumi attiecināmi arī uz gadījumiem, kad kopsēdē izskatīta blakus sūdzība.

(26.10.2006. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

346.[1] pants. Tiesvedības apturēšana, pieteikuma vai kasācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas, tiesvedības izbeigšana

(1) Kasācijas instances tiesa tiesvedību aptur, pieteikumu atstāj bez izskatīšanas un tiesvedību izbeidz, attiecīgi piemērojot šā likuma 28., 29. un 30.nodaļas tiesību normas.

(2) Ja, ierosinot kasācijas tiesvedību, nav ievēroti šā likuma 328.panta otrajā daļā vai 329.pantā minētie noteikumi,

kasācijas instances tiesa var atstāt kasācijas sūdzību bez izskatīšanas.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

38.nodaļa
Kasācijas instances tiesas nolēmums

347.pants. Lietas izskatīšanas robežas

(1) Tiesa, izskatot lietu kasācijas kārtībā, pārbauda lietā esošā sprieduma tiesiskumu pārsūdzētajā daļā attiecībā uz administratīvā procesa dalībnieku, kas spriedumu pārsūdzējis vai kasācijas sūdzībai pievienojies, un argumentus, kuri minēti kasācijas sūdzībā.

(2) Ja tiesa konstatē tādus tiesību normu pārkāpumus, kas noveduši pie visas lietas nepareizas izspriešanas, tā var atcelt spriedumu pilnībā, kaut arī pārsūdzēta tikai tā daļa.

348.pants. Kasācijas instances tiesas spriedums

(1) Tiesa, izskatījusi lietu, var taisīt vienu no šādiem spriedumiem:

1) atstāt spriedumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;

2) atcelt spriedumu pilnībā vai daļā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances vai pirmās instances tiesai;

3) atcelt spriedumu pilnībā vai daļā un izbeigt tiesvedību vai arī atstāt pieteikumu bez izskatīšanas, ja apelācijas instances tiesa nav ievērojusi šā likuma 278. vai 282.panta noteikumus.

(2) Kasācijas instances tiesa šā likuma 261. pantā noteiktajā kārtībā taisa papildspriedumu, ja:

1) nav taisīts spriedums par zemākas instances tiesas spriedumu pārsūdzētajā daļā;

2) nav noteikta drošības naudas atmaksāšana vai valsts nodevas atmaksāšana vai atlīdzināšana.

(3) Ja kopā ar zemākas instances tiesas spriedumu pārsūdzēts arī tajā ietvertais lēmums, par kuru var iesniegt blakus sūdzību kasācijas instances tiesai, spriedumā ietver arī par blakus sūdzību pieņemto lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

349.pants. Kasācijas instances tiesas sprieduma saturs

(1) Kasācijas instances tiesas spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas.

(2) Ievaddaļā norāda:

1) tiesas nosaukumu un sastāvu;

2) sprieduma taisīšanas laiku;

3) administratīvā procesa dalībniekus un pieteikuma priekšmetu;

4) administratīvā procesa dalībnieku, kas iesniedzis kasācijas sūdzību (pretsūdzību) vai tai pievienojies;

5) procesa veidu, kādā lieta izskatīta.

(3) Aprakstošajā daļā norāda:

1) īsu lietas apstākļu izklāstījumu;

2) apelācijas instances tiesas sprieduma būtību;

3) kasācijas sūdzības motīvus;

4) pretsūdzības motīvus vai paskaidrojumu būtību;

5) *(izslēgts ar 01.11.2012. likumu)*.

(4) Motīvu daļā norāda:

1) noraidot kasācijas sūdzību — argumentus, kuru dēļ sūdzība noraidīta;

2) apmierinot kasācijas sūdzību — argumentus par tiesas pieļautajiem tiesību normu pārkāpumiem, tiesību normu nepareizu piemērošanu vai tiesas kompetences robežu pārkāpumu.

Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

(5) Rezolutīvajā daļā norāda nolēmumu saskaņā ar šā likuma 348.panta attiecīgo punktu.

(6) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētajā spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka atzīst attiecīgo pamatojumu par pareizu. Šādā gadījumā šā panta ceturtās daļas 1. punktā noteiktos argumentus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

(7) Ja tiesa atzīst, ka pārsūdzētais spriedums neatbilst Augstākās tiesas judikatūrai citās līdzīgās lietās un pārsūdzētajā spriedumā nav argumentēti norādīts, kādēļ ir notikusi atkāpšanās no judikatūras, tiesa var taisīt spriedumu, tā motīvu daļā norādot judikatūru, kura nav ievērota vai kuras neievērošana nav pamatota. Šādā gadījumā spriedumā aprakstošo daļu var neiekļaut un šā panta ceturtās daļas 2. punktā noteiktos argumentus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

350.pants. Tiesību normu interpretācijas obligātums

(1) Tiesību normu interpretācija (tulkojums), kas izteikta kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna.

(2) Kasācijas instances tiesa nenorāda savā spriedumā, kāds spriedums jātaisa, izskatot lietu no jauna.

351.pants. Kasācijas instances tiesas sprieduma spēks

Kasācijas instances tiesas spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas dienā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

352.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana

(1) Kasācijas instances tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka lūguma var izlabot nolēmumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas. Jautājumu par kļūdu labošanu izlemj rakstveida procesā, pirms tam paziņojot par to administratīvā procesa dalībniekiem un nosakot termiņu iebildumu iesniegšanai. Lēmumu par kļūdu labošanu nekavējoties nosūta administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas spriedumā izlabo ar tiesas lēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

SEPTĪTĀ SADAĻA

LIETAS JAUNA IZSKATĪŠANA PĒC SPRIEDUMA VAI LĒMUMA STĀŠANĀS SPĒKĀ

39.nodaļa
Lietas jauna izskatīšana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

353.pants. Jaunatklātie apstākļi

Par jaunatklātiem apstākļiem atzīstami:

1) būtiski lietas apstākļi, kas pastāvēja lietas izskatīšanas laikā, bet nebija zināmi tiesai;

2) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā konstatētas apzināti nepatiesas liecinieku liecības, apzināti nepatiess eksperta atzinums, apzināti nepatiess tulkojums, viltoti rakstveida vai lietiskie pierādījumi, kuru dēļ taisīts prettiesisks vai nepamatots spriedums;

3) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā konstatētas darbības, kuru dēļ taisīts prettiesisks spriedums vai lēmums;

4) tiesas sprieduma vai iestādes lēmuma atcelšana, kas bija par pamatu, lai tiesa šajā administratīvajā lietā taisītu attiecīgu spriedumu vai pieņemtu attiecīgu lēmumu;

5) lietas izspriešanā piemērotās tiesību normas atzīšana par neatbilstošu augstāka juridiska spēka normai;

6) Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmums šajā lietā, no kura izriet, ka administratīvais process ir jāuzsāk no jauna. Šādā gadījumā tiesai, pieņemot lēmumu atsāktajā lietā, jābalstās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmumā konstatētajiem faktiem un to juridisko vērtējumu.

354.pants. Pieteikuma iesniegšana

(1) Lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem ierosina pēc lietas dalībnieka pieteikuma. Pieteikumu izskata tā pati tiesa, ar kuras spriedumu vai lēmumu pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.

(2) Pieteikumu var iesniegt triju mēnešu laikā no dienas, kad konstatēti apstākļi, kas ir par pamatu lietas jaunai izskatīšanai.

(3) Pieteikumu nevar iesniegt, ja kopš sprieduma vai lēmuma spēkā stāšanās pagājuši vairāk nekā trīs gadi. Šis nosacījums neattiecas uz gadījumiem, kad jaunatklātie apstākļi ir Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmums (353.panta 6.punkts).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004., 26.10.2006. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

355.pants. Pieteikuma iesniegšanas termiņa aprēķināšana

Pieteikuma iesniegšanas termiņu aprēķina:

1) sakarā ar šā likuma 353.panta 1.punktā norādītajiem apstākļiem — no šo apstākļu atklāšanas dienas;

2) šā likuma 353.panta 2. un 3.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā spriedums krimināllietā;

3) šā likuma 353.panta 4.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā tiesas nolēmums, ar kuru atcelts spriedums administratīvajā lietā, civillietā vai krimināllietā, vai arī no dienas, kad atcelts iestādes lēmums, uz kuru pamatots spriedums vai lēmums, ko lūdz atcelt sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem;

4) šā likuma 353.panta 5.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā Satversmes tiesas spriedums, sakarā ar kuru piemērotā tiesību norma zaudē spēku kā neatbilstoša augstāka juridiska spēka

tiesību normai;

5) šā likuma 353.panta 6.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmums, no kura izriet, ka administratīvais process šajā lietā ir jāuzsāk no jauna.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

356. pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Pieteikuma pieņemšana izskatīšanai atsakāma, ja tiek konstatēti procesuāli šķēršļi pieteikuma pieļaujamībai. Pieteikuma izskatīšanu var atteikt, ja tas ir klaji aizskarošs un izaicinošs. Par šādu pirmās instances tiesas vai apelācijas instances tiesas tiesneša lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(2) Tiesa pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem izskata rakstveida procesā.

(3) Ja tiesa procesuālus šķēršļus pieteikuma pieļaujamībai konstatē pieteikuma izskatīšanas gaitā, tā tiesvedību izbeidz. Par šādu pirmās instances tiesas vai apelācijas instances tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Ja par pieteikumu nav samaksāta drošības nauda, kā arī tad, ja lūgums nav motivēts, nav parakstīts, tam nav pievienoti pilnvarojumu apliecinoši dokumenti vai tas neatbilst Valsts valodas likuma prasībām, tiesa (tiesnesis) atstāj lūgumu bez virzības saskaņā ar kārtību, kāda noteikta pieteikuma atstāšanai bez virzības (192. pants).

(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

357.pants. Tiesas lēmums

(1) Tiesa, izskatījusi pieteikumu, pārbauda, vai apstākļi, uz kuriem norāda pieteicējs, atzīstami par jaunatklātiem apstākļiem saskaņā ar šā likuma 353.pantu.

(2) Ja tiesa konstatē jaunatklātus apstākļus, tā atceļ apstrīdēto nolēmumu pilnībā vai daļā un nodod lietu jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai vai zemākas instances tiesai.

(3) Ja tiesa atzīst, ka pieteikumā norādītie apstākļi nav uzskatāmi par jaunatklātiem, tā pieteikumu noraida. Par pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

D DAĻA
ADMINISTRATĪVĀ AKTA UN TIESAS NOLĒMUMA IZPILDE

ASTOTĀ SADAĻA
ADMINISTRATĪVĀ AKTA IZPILDE

40.nodaļa
Izpildes vispārējie noteikumi

(Nodaļas nosaukums 15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

358.pants. Administratīvā akta izpildes kārtība

(1) Administratīvo aktu tā adresāts izpilda labprātīgi.

(2) Labprātīgi neizpildīta administratīvā akta piespiedu izpildi veic šajā likumā noteiktajā kārtībā, ja likums, uz kura pamata administratīvais akts izdots, nenosaka citu kārtību.

(3) Ja adresātam nelabvēlīgs administratīvais akts ir jāizpilda pašai iestādei, to izpilda pēc tam, kad beidzies šā akta apstrīdēšanas (pārsūdzēšanas) termiņš un tas nav apstrīdēts (pārsūdzēts) vai arī ir stājies spēkā tiesas spriedums, ar kuru adresāta pieteikums noraidīts. Šo noteikumu nepiemēro gadījumos, kad likums pieļauj administratīvā akta izpildi nekavējoties.

(4) Vienlaikus ar administratīvā akta paziņošanu adresātam iestāde var veikt likumā noteiktos pasākumus administratīvā akta izpildes nodrošināšanai.

(5) Ja adresātam vai trešajai personai labvēlīgu administratīvo aktu pienācīgi nepilda iestāde, attiecīgā persona par to var iesniegt sūdzību augstākā iestādē, ja tāda ir, un pēc tam tiesā. Tiesa šādu sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesa, izskatot šādu sūdzību, var lemt par pienākuma uzlikšanu iestādei noteiktā termiņā izpildīt administratīvo aktu.

(6) Ja adresāts administratīvo aktu labprātīgi nepilda, trešā persona, kā arī persona, kura administratīvajā procesā nav bijusi pieaicināta kā trešā persona, bet kuras tiesības un tiesiskās intereses administratīvais akts skar, var vērsties izpildiestādē un prasīt, lai tā nodrošina administratīvā akta piespiedu izpildi. Ja izpildiestāde neveic nepieciešamās darbības piespiedu izpildes nodrošināšanai, par to var iesniegt sūdzību augstākā iestādē, ja tāda ir, un pēc tam tiesā. Tiesa šādu sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesa, izskatot šādu sūdzību, var lemt par pienākuma uzlikšanu izpildiestādei noteiktā termiņā veikt nepieciešamās darbības administratīvā akta izpildes nodrošināšanai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

359.pants. Izpildiestāde

(1) Administratīvo aktu piespiedu kārtā izpilda izpildiestāde:

1) iestāde, kas administratīvo aktu izdevusi;

2) cita institūcija;

3) tiesu izpildītājs;

4) policija.

(2) Piekritīgo izpildiestādi nosaka normatīvie akti.

(3) Ja administratīvā akta izpilde saskaņā ar likumu piekrīt tiesu izpildītājam, izpildei piemērojami Civilprocesa likuma noteikumi.

(4) Ja piekritīgā izpildiestāde nav noteikta, tā ir iestāde, kas izdevusi administratīvo aktu.

(5) Ja piespiedu izpilde tiek vērsta pret publisko tiesību subjektu, izpildiestāde ir par šo publisko tiesību subjektu augstāka iestāde. Ja publisko tiesību subjektam nav augstākas iestādes, izpildiestāde ir tā iestāde, kas izdevusi administratīvo aktu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 01.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

360.pants. Piespiedu izpildes priekšnoteikumi

(1) Administratīvo aktu izpilda piespiedu kārtā, ja ir šāds apstākļu kopums:

1) administratīvais akts ir stājies spēkā (70.pants);

2) administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams (76.pants) vai administratīvā akta darbība nav apturēta vai ir atjaunota (80., 185.pants);

3) līdz piespiedu izpildes sākumam administratīvais akts nav izpildīts labprātīgi;

4) persona ir brīdināta par piespiedu izpildi.

(2) Administratīvo aktu var izpildīt piespiedu kārtā jau ar spēkā stāšanās brīdi, negaidot, kad tas kļuvis neapstrīdams un līdz piespiedu izpildes sākumam vēl nav izpildīts labprātīgi, ja:

1) izpilde ar spēkā stāšanās brīdi paredzēta citā likumā;

2) iestāde administratīvajā aktā īpaši nosaka, ka tas izpildāms jau ar spēkā stāšanās brīdi, pamatojot steidzamību ar to, ka jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību vai mantu;

3) administratīvais akts izdots saskaņā ar šā likuma 69.panta pirmās daļas noteikumiem.

(3) Policijas, robežsardzes, ugunsdzēsības dienesta un citu likumā pilnvarotu amatpersonu administratīvie akti, kas izdoti, lai nekavējoties novērstu tiešus draudus valsts drošībai, sabiedriskajai kārtībai, videi, personas dzīvībai, veselībai un mantai, ir izpildāmi piespiedu kārtā jau ar to spēkā stāšanās brīdi.

(4) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008., 01.11.2012. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

360.[1] pants. Administratīvā akta izpildes noilgums

(1) Administratīvais akts, izņemot šā panta otrajā daļā noteiktos gadījumus, nav nododams izpildei, ja no tā labprātīgas izpildes termiņa beigām pagājuši vairāk nekā pieci gadi. Noilguma termiņā neieskaita laiku, kad administratīvā akta adresātam nav deklarētās dzīvesvietas vai dzīvesvieta ir reģistrēta ārpus Latvijas, taču šādā gadījumā administratīvais akts nav nododams izpildei, ja no tā labprātīgas izpildes termiņa beigām pagājuši vairāk nekā seši gadi.

(2) Administratīvajam aktam, kas uzliek adresātam pienākumu samaksāt noteiktu naudas summu, izpildes noilgums iestājas:

1) likumā noteiktajā termiņā, ja piespiedu izpildi veic iestāde, kas administratīvo aktu izdevusi;

2) atbilstoši Civilprocesa likumā noteiktajam, ja izpildrīkojums ar pienākumu adresātam samaksāt noteiktu naudas summu piespiedu izpildei tiek nodots zvērinātam tiesu izpildītājam viena gada laikā no administratīvā akta labprātīgas izpildes termiņa beigām vai no brīža, kad administratīvā akta izpilde saskaņā ar likumu, uz kura pamata administratīvais akts izdots, piekrīt tiesu izpildītājam.

(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

361. pants. Brīdinājums par piespiedu izpildi

(1) Par piespiedu izpildi adresātu vispirms brīdina. Brīdinājumu par rakstveidā izdota administratīvā akta piespiedu izpildi izdod rakstveidā.

(2) Uz brīdinājumu attiecas šā likuma 70. pantā minētie administratīvā akta spēkā stāšanās noteikumi.

(3) Rakstveida brīdinājumā ietver:

1) norādi, uz kuru administratīvo aktu tas attiecas;

2) uzaicinājumu adresātam labprātīgi izpildīt administratīvo aktu;

3) norādi par administratīvā akta izpildi piespiedu kārtā, ja to neizpilda labprātīgi;

4) norādi par piespiedu izpildes sākuma laiku;

5) izpildiestādi;

6) norādi par piemērojamiem piespiedu izpildes līdzekļiem;

7) norādi, ka piespiedu izpildi veic uz adresāta rēķina;

8) brīdinājuma izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu, ja brīdinājums nav administratīvā akta

sastāvdaļa.

(4) Piespiedu izpildi veic atbilstoši brīdinājuma nosacījumiem. Ja iestāde vēlas mainīt piespiedu izpildes nosacījumus vai piemērojamos piespiedu izpildes līdzekļus, tā izdod jaunu brīdinājumu.

(5) Ja administratīvais akts saskaņā ar šā likuma 69. pantu izdots vai varēja tikt izdots mutvārdos vai citādi, arī brīdinājumu var izdot mutvārdos vai citādi. Tajā var neietvert visas šā panta trešajā daļā noteiktās sastāvdaļas, tomēr brīdinājumam jābūt tādam, lai adresāts varētu saprast, ka tas ir brīdinājums par administratīvā akta piespiedu izpildi.

(6) Brīdinājums nav nepieciešams šā likuma 360. panta trešajā daļā minētajos gadījumos, kā arī tad, ja adresātam par neizpildītu administratīvo aktu atkārtoti uzliek piespiedu naudu.
(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

362.pants. Ierobežojumi piespiedu izpildes termiņa noteikšanai

(1) Piespiedu izpildes sākumu nosaka:

1) ne agrāk kā dienā, kad administratīvais akts kļuvis neapstrīdams (76.pants), izņemot gadījumu, kad administratīvā akta darbība nav apturēta vai ir atjaunota (80., 185.pants);

2) ar aprēķinu, lai piespiedu izpildes sākums neiekristu laikā, kad vēl nav beidzies piespiedu izpildes darbību apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas termiņš.

(2) Ja brīdinājumu var izteikt mutvārdos, citādā veidā vai arī brīdinājums vispār nav nepieciešams, tomēr to izsaka, piespiedu izpildes termiņu nosaka atkarībā no konkrētiem apstākļiem. Šādā gadījumā piespiedu izpildi var uzsākt uzreiz pēc brīdinājuma.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

363. pants. Piespiedu izpildes apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība

(1) Privātpersona, pret kuru vērsta piespiedu izpilde, var iesniegt sūdzību, ja izpildiestādes darbības, kas vērstas uz administratīvā akta piespiedu izpildi, neatbilst likumos paredzētajiem administratīvo aktu un tiesas nolēmumu izpildes noteikumiem.

(2) Sūdzību var iesniegt septiņu dienu laikā no dienas, kad privātpersona ir uzzinājusi par izpildiestādes paredzēto vai veikto darbību. Sūdzību iesniedz augstākai iestādei, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, — tiesai. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(3) Augstāka iestāde vai tiesa, kas pieņēmusi sūdzību, var dot rīkojumu izpildiestādei līdz lēmuma pieņemšanai attiecīgo darbību pārtraukt vai atcelt.
(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

364.pants. Administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksas

(1) Administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksas uzliek adresātam.

(2) Iestādes administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksu aprēķinu var pārsūdzēt šā likuma 363.panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā.

(3) Ja adresāts labprātīgi nesamaksā piespiedu izpildes izmaksas, iestāde (izpildiestāde) aprēķina izpildei izdod izpildrīkojumu.
(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

365.pants. Piespiedu izpildes kārtība

Ministru kabinets var izdot noteikumus, kuros reglamentē administratīvā akta piespiedu izpildes kārtību.
(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

41.nodaļa
Uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpilde

366.pants. Uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpildes priekšnoteikumi

(1) Administratīvo aktu, kas uzliek adresātam pienākumu samaksāt noteiktu naudas summu, izpilda uz izpildrīkojuma pamata, piemērojot Civilprocesa likuma noteikumus par naudas summu piedziņu.

(2) Administratīvo aktu, kas uzliek adresātam pienākumu samaksāt noteiktu naudas summu, piespiedu kārtā izpilda, ja tas izdots rakstveidā, ievērojot šā likuma 67.panta noteikumus, un ja adresātam saskaņā ar šā likuma 361. un 362.pantu ir izteikts rakstveida brīdinājums. Izņēmumi, kas noteikti šā likuma 360.panta otrās daļas 2. un 3.punktā un trešajā daļā un 361.panta piektajā un sestajā daļā, nav piemērojami.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

367.pants. Izpildrīkojums

(1) Izpildrīkojumu izdod izpildiestāde. Ja izpildiestāde ir tiesu izpildītājs, izpildrīkojumu izdod iestāde, kas izdevusi administratīvo aktu. Izpildrīkojumam ir izpildu dokumenta spēks.

(2) Izpildrīkojumā ietver:

1) tās iestādes nosaukumu, kas izdevusi izpildrīkojumu;

2) adresāta vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi);

3) norādi, kurš administratīvais akts izpildāms;

4) piedzenamo summu, tās labprātīgas samaksas termiņu un citus ar to saistītos izpildes nosacījumus;

5) norādi par brīdinājuma izteikšanu;

6) datumu, kad izpildāmais administratīvais akts stājies spēkā;

7) datumu, kad brīdinājums stājies spēkā;

8) datumu, kad administratīvais akts kļuvis neapstrīdams vai tā darbība atjaunota, vai norādi uz tiesību normu, saskaņā ar kuru administratīvā akta izpilde pieļaujama, pirms tas kļuvis neapstrīdams;

9) norādi, ka administratīvais akts nav izpildīts labprātīgi;

10) izpildrīkojuma izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu.

(3) Izpildiestāde pēc adresāta vai iestādes lūguma ar savu lēmumu var izskaidrot izpildrīkojumu, negrozot tā saturu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.12.2008. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

367.[1] pants. Adresātam labvēlīga uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpilde

(1) Ja iestāde kavē adresātam labvēlīga uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta izpildi, tad, aprēķinot izmaksājamo summu, jāpieskaita nokavējuma procenti (ja likumā nav noteikts citādi, likumiskos procentus nosaka saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu).

(2) Ja iestāde nepilda adresātam labvēlīgu uz naudas maksājumu vērstu administratīvo aktu, par to var iesniegt sūdzību augstākā iestādē un pēc tam tiesā. Tiesa šādu sūdzību izskata rakstveida procesā. Izlemjot sūdzību, tiesa

vienlaikus lemj par šā panta pirmajā daļā paredzēto procentu piedziņu par iestādes pieļauto nokavējumu.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

42.nodaļa
Uz noteiktu darbību vai darbības aizliegumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpilde

368.pants. Uz noteiktu darbību vai darbības aizliegumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpildes līdzekļi

(1) Administratīvo aktu, kas uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību (arī — izdot noteiktu lietu) vai aizliedz izpildīt noteiktu darbību, izpilda piespiedu kārtā ar aizvietotājizpildes, piespiedu naudas vai tiešā spēka palīdzību.

(2) Izpildiestāde, pamatojoties uz ārējo normatīvo aktu un ņemot vērā lietderības apsvērumus (66.pants), izvēlas piespiedu izpildes līdzekļus, maina tos, līdz sasniedz rezultātu.

369.pants. Pret adresātu vērsta aizvietotājizpilde

(1) Ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību, ko faktiski un tiesiski var izpildīt arī izpildiestāde, cits publisko tiesību subjekts vai privātpersona, šo administratīvo aktu var izpildīt ar aizvietotājizpildes palīdzību. Šādā gadījumā izpildiestāde šo darbību izpilda pati vai arī uzdod to izpildīt citam publisko tiesību subjektam vai privātpersonai.

(2) Aizvietotājizpildes izmaksas uzliek adresātam. Ja adresāts izpilda ar administratīvo aktu uzlikto darbību pirms aizvietotājizpildes pabeigšanas, adresātam uzliek uzsāktās aizvietotājizpildes izmaksas.

(3) Izvēloties aizvietotājizpildes veidu un tā konkrēto formu, iestāde pamatojas uz ārējo normatīvo aktu un, ņemot vērā lietderības apsvērumus (66.pants), izvēlas visefektīvāko un vienlaikus adresāta intereses vismazāk skarošo veidu un tā konkrēto formu, kas rada vismazākās izmaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

370.pants. Adresātam uzliktā piespiedu nauda

(1) Ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no noteiktas darbības un viņš šo pienākumu nepilda, adresātam var uzlikt piespiedu naudu.

(2) Piespiedu naudu var uzlikt atkārtoti, līdz adresāts izpilda vai pārtrauc attiecīgo darbību. Atkārtoti piespiedu naudu var uzlikt ne agrāk kā septiņas dienas pēc iepriekšējās reizes, ja adresāts šo septiņu dienu laikā joprojām nav izpildījis vai nav pārtraucis attiecīgo darbību.

(3) Minimālā piespiedu nauda fiziskajai personai ir 50 *euro*, bet juridiskajai personai — 100 *euro*, maksimālā piespiedu nauda fiziskajai personai ir 5000 *euro*, bet juridiskajai personai — 10 000 *euro*. Nosakot piespiedu naudas summu, izpildiestāde ievēro samērīguma principu (13. pants), kā arī adresāta mantisko stāvokli.

(4) Piespiedu naudu uzliek ar izpildiestādes izpildrīkojumu. Izpildrīkojumā ietver:

1) tās izpildiestādes nosaukumu, kas izdevusi izpildrīkojumu par piespiedu naudu;

2) norādi, kurš administratīvais akts izpildāms;

3) norādi par brīdinājuma izteikšanu;

4) datumu, kad izpildāmais administratīvais akts stājies spēkā;

5) datumu, kad brīdinājums stājies spēkā;

6) datumu, kad administratīvais akts kļuvis neapstrīdams vai tā darbība atjaunota, vai norādi uz tiesību normu, saskaņā ar kuru administratīvā akta izpilde pieļaujama, pirms tas kļuvis neapstrīdams;

7) norādi, ka administratīvais akts līdz šim nav izpildīts labprātīgi;

8) piespiedu naudas summu;

9) norādi, kur piespiedu nauda iemaksājama;

10) izpildrīkojuma par piespiedu naudas izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu.

(5) Uz izpildrīkojumu par piespiedu naudu attiecas šā likuma 70.pantā minētie administratīvā akta spēkā stāšanās noteikumi.

(6) Sūdzību par izpildrīkojumu par piespiedu naudu šā likuma 363. pantā noteiktajā kārtībā var iesniegt, lai lūgtu samazināt piespiedu naudas apmēru vai tad, ja administratīvais akts jau ir izpildīts labprātīgi. Ja augstāka iestāde vai tiesa uzskata, ka piespiedu naudas summa nav samērīga, tā nosaka piespiedu naudas apmēru.

(7) Izpildrīkojumu par piespiedu naudu izpilda piespiedu kārtā atbilstoši tiem pašiem noteikumiem, kādi ir uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpildei (366. un 367.pants).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006., 18.12.2008., 01.11.2012., 19.09.2013., 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

371.pants. Tiešā spēka pielietošanas priekšnoteikumi

(1) Ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no noteiktas darbības un viņš šo pienākumu nepilda, to var izpildīt, pielietojot tiešo spēku.

(2) Tiešo spēku var pielietot izpildiestāde pati vai uzdot to darīt policijai. Normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos izpildiestāde var to uzdot arī citai institūcijai. Šādā gadījumā policija vai attiecīgā institūcija savas kompetences ietvaros darbojas kā palīgizpildiestāde, pakļaujoties izpildiestādes rīkojumam.

372.pants. Tiešā spēka pielietošanas veidi

(1) Tiešā spēka pielietošana ietver:

1) fiziskā spēka pielietošanu;

2) speciālu līdzekļu (roku dzelžu, dienesta suņu u.c.) izmantošanu;

3) ieroču (it sevišķi šaujamieroču) pielietošanu.

(2) Izpildiestāde var pielietot fizisko spēku attiecīgajā normatīvajā aktā noteiktajās robežās.

(3) Izpildiestāde un palīgizpildiestāde var pielietot speciālos līdzekļus tikai tad, ja tai ar citu normatīvo aktu ir piešķirtas šādas tiesības, un tikai attiecīgajā normatīvajā aktā noteiktajās robežās.

(4) Izpildiestāde un palīgizpildiestāde drīkst pielietot ieročus tikai tad, ja tai ar citu likumu piešķirtas šādas tiesības, un tikai attiecīgajā likumā noteiktajās robežās.

373.pants. Lietderības apsvērumi attiecībā uz tiešā spēka pielietošanu

(1) Izvēloties tiešā spēka veidu un tā konkrēto formu, iestāde pamatojas uz attiecīgiem lietderības apsvērumiem (66.pants) un izvēlas visefektīvāko veidu un tā konkrēto formu, kas potenciāli vismazāk apdraud citu privātpersonu un sabiedrības intereses un vienlaikus vismazāk aizskar tās privātpersonas intereses, pret kuru tiešo spēku pielieto, it sevišķi vismazāk apdraud tās dzīvību, veselību un mantu.

(2) Iespējamie zaudējumi, kas var rasties privātpersonai, pret kuru tiešo spēku pielieto, kā arī citai privātpersonai, nedrīkst būt acīmredzami nesamērīgi ar sabiedrības ieguvumu no administratīvā akta piespiedu izpildes.

(3) Tiešā spēka pielietošana, kas tieši apdraud tās privātpersonas dzīvību, pret kuru piespiedu izpilde vērsta, ir pieļaujama vienīgi nolūkā glābt citas personas dzīvību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 18.12.2008. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

374.pants. Tiesības uz atlīdzinājumu sakarā ar piespiedu izpildi

Ja administratīvā akta piespiedu izpildes gaitā cieš cita privātpersona, nevis tā, pret kuru piespiedu izpilde vērsta, šai privātpersonai ir tiesības uz atlīdzinājumu saskaņā ar šā likuma 8.nodaļas noteikumiem neatkarīgi no tā, vai piespiedu izpilde bijusi tiesiska vai prettiesiska.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

DEVĪTĀ SADAĻA
TIESAS NOLĒMUMA IZPILDE

43.nodaļa
Tiesas nolēmuma izpildes vispārīgie noteikumi

375. pants. Iestādes pienākums izpildīt tiesas nolēmumu

(1) Iestādes pienākums ir pareizi un laikus izpildīt pret to vērstu administratīvajā lietā pieņemtu tiesas spriedumu vai citu lēmumu (nolēmumu).

(2) Par tiesas sprieduma izpildi iestāde paziņo pieteicējam.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

376. pants. Tiesas rīcība sakarā ar tiesas nolēmuma izpildi

(1) Tiesa pēc procesa dalībnieka lūguma izsniedz viņam sprieduma atvasinājumu ar uzrakstu par tā spēkā stāšanos vai nolēmuma atvasinājumu, kurā noteikts, ka tas izpildāms nekavējoties.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks par tiesas nolēmuma nepienācīgu vai neatbilstošu izpildi var iesniegt sūdzību, un to rakstveida procesā izskata tiesa, kura pieņēmusi nolēmumu.

(3) Izlemjot sūdzību, tiesa var uzlikt atbildīgajai amatpersonai piespiedu naudu. Minimālā piespiedu nauda ir 50 *euro*, bet maksimālā piespiedu nauda — 5000 *euro*. Tiesas lēmums par piespiedu naudas uzlikšanu tiek pieņemts saskaņā ar šā likuma 143. pantā noteikto kārtību.

(4) Persona var lūgt tiesu piespiedu naudu uzlikt atkārtoti, līdz iestādes vadītājs vai cita amatpersona izpilda vai pārtrauc tiesas nolēmumā noteikto darbību. Atkārtoti piespiedu naudu var uzlikt ne agrāk kā pēc septiņām dienām.

(02.02.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

377.pants. Tiesas nolēmuma izpildiestāde

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

377.[1] pants. Izpildu raksts

(1) *(Izslēgta ar 02.02.2017. likumu)*

(2) Ja tiesas nolēmums paredz naudas summu piedziņu valsts budžetā, tiesa pēc tiesas nolēmuma labprātīgas izpildes termiņa izbeigšanās sagatavo un nosūta izpildu rakstu tiesu izpildītājam.

(3) Izpildu rakstā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kura izsniegusi izpildu rakstu;

2) lietu, kurā izsniegts izpildu raksts;

3) nolēmuma taisīšanas laiku;

4) nolēmuma rezolutīvo daļu;

5) laiku, kad nolēmums stājas likumīgā spēkā, vai norādi, ka nolēmums izpildāms nekavējoties;

6) *(izslēgts ar 11.11.2021. likumu)*;

7) ziņas par publisko tiesību subjektu un privātpersonu (fiziskajai personai — vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi).

(4) Izpildu rakstu paraksta tiesnesis.

(01.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.02.2017. un 11.11.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

378.pants. Tiesas nolēmuma piespiedu izpildes priekšnoteikumi

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

379.pants. Brīdinājums par tiesas nolēmuma piespiedu izpildi

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

380.pants. Tiesas nolēmuma piespiedu izpildes līdzekļi

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

381.pants. Pret iestādi vērsta aizvietotājizpilde

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

382.pants. Amatpersonai uzliktā piespiedu nauda

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

383.pants. Tiesas nolēmuma piespiedu izpildes izmaksas

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

44.nodaļa
Atsevišķu tiesas nolēmumu piespiedu izpildes nodrošināšana

384.pants. Atsevišķu tiesas spriedumu sekas

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

385.pants. Uz naudas maksājumu vērsta tiesas nolēmuma piespiedu izpilde attiecībā uz iestādi

(Izslēgts ar 02.02.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

386.pants. Tiesas nolēmuma izpilde lietās, kurās atbildētājs ir privātpersona

Tiesas nolēmumu lietās par publisko tiesību līguma spēkā esamību vai izpildi, ja atbildētājs ir privātpersona, izpilda kārtībā, kāda šajā likumā noteikta administratīvā akta izpildei.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma spēkā stāšanās kārtību nosaka ar īpašu likumu.

2. Šā likuma 108.panta septītā daļa stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.
(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

3. Lietās, kurās attiecīgās instances tiesa ir noteikusi tiesas sēdes dienu sprieduma pasludināšanai un nav pasludinājusi spriedumu līdz 2006.gada 1.decembrim, pasludina spriedumu saskaņā ar tām Administratīvā procesa likuma normām, kas bija spēkā dienā, kad attiecīgās instances tiesa noteica tiesas sēdes dienu sprieduma pasludināšanai.
(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

4. Tāda administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbība, kura saskaņā ar šā likuma 185.panta redakciju, kas bija spēkā pirms 2006.gada 1.decembra, tika apturēta ar pieteikuma iesniegšanu tiesā, bet atbilstoši šā likuma 185.panta redakcijai, kas ir spēkā no 2006.gada 1.decembra, netiek apturēta ar pieteikuma iesniegšanu tiesā, atjaunojas ar 2007.gada 1.janvāri. Šo administratīvo aktu vai faktisko rīcību likumā noteiktajā kārtībā var lūgt apturēt.
(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

4.[1] Ja šā likuma 185.panta ceturtās daļas 9., 10. vai 11.punktā minēto administratīvo aktu darbība pirms 2009.gada 1.janvāra ir apturēta atbilstoši šā likuma 185.panta pirmajai daļai, attiecīgo administratīvo aktu darbība atjaunojas ar 2009.gada 1.februāri. Šo administratīvo aktu darbību var likumā noteiktajā kārtībā lūgt apturēt.
(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

5. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.novembrim sagatavo un iesniedz Saeimai atzinumu (izvērtējumu) par to, kuros likumos ir saglabājama vai ietverama norāde, ka administratīvā akta apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur administratīvā akta darbību vai izpildi.
(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

6. Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētājs, lai izlīdzinātu tiesu namu noslodzi un nodrošinātu lietu efektīvu izskatīšanu, veic to lietu pārdali, kuras noteiktas izskatīšanai rakstveida procesā, kā arī to lietu pārdali, kuru izskatīšana pēc būtības nav uzsākta, nododot lietas tiesu namam, kura darbības teritorijā atrodas pieteicēja adrese. Veicot šo pārdali, Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētājs, pamatojoties uz pieteicēja lūgumu, lietu var nodot izskatīšanai citam tiesu namam, ja tajā iespējams nodrošināt lietas efektīvāku izskatīšanu un attiecīgās lietas izskatīšana pēc būtības nav uzsākta.
(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

7. Administratīvā apgabaltiesa un Augstākās tiesas Senāts lietās, kuras ierosinātas par iestādes rīcību, kas izpaudusies kā izziņas nesniegšana vai atteikums sniegt izziņu, kā arī kā uzziņas nesniegšana vai atteikums sniegt uzziņu, pabeidz uzsāktās lietas izskatīšanu. Administratīvās apgabaltiesas nolēmums šādos gadījumos nav tālāk pārsūdzams.
(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

8. Šā likuma 126.panta trešajā daļā ietvertais pienākums atmaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri no valsts nodevas ar tiesas lēmumu atbrīvoti pirms 2009.gada 1.janvāra.
(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

9. Šā likuma 48.panta trešajā daļā paredzētā kārtība, kādā tiek izskatīta personas sūdzība par iestādes atteikumu atjaunot nokavēto procesuālo termiņu, kā arī šā likuma 79.panta trešajā daļā paredzētā kārtība, kādā tiek izskatīta sūdzība par iestādes lēmumu atteikt izskatīt apstrīdēšanas iesniegumu procesuālā termiņa nokavējuma dēļ, nav attiecināma uz tām sūdzībām, kuras tiesā saņemtas pirms 2009.gada 1.janvāra.

(18.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

10. Ministru kabinets līdz 2013.gada 1.martam izdod šā likuma 129.[3] pantā paredzētos noteikumus par kārtību, kādā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu, kā arī iemaksā un atmaksā drošības naudu.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

11. Šā likuma 112.[1] pants nav attiecināms uz tām lietām, kurās pieteikums tiesā ir iesniegts pirms 2013.gada 1.janvāra.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

12. Grozījumi šā likuma 13.nodaļā, kas paredz valsts nodevas apmēra maiņu par apelācijas sūdzību, pretapelācijas sūdzību, lūgumu par pagaidu aizsardzību un pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, nav attiecināmi uz tiem pieteikumiem, sūdzībām un lūgumiem, kuri ir iesniegti pirms 2013.gada 1.janvāra.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

13. Grozījumi šā likuma 119.panta otrajā daļā, 123.panta trešajā daļā, 129.pantā, 146.panta otrajā daļā, 185.[1] panta trešajā daļā, 192.panta otrajā daļā, 197.panta otrajā daļā, 253.panta septītajā daļā, 260.pantā, 262.panta ceturtajā daļā, 270.panta ceturtajā daļā, 276.panta trešajā daļā, 296.panta otrajā daļā, 310.panta otrajā daļā, 312.panta otrajā daļā, 315.panta pirmajā daļā, 320.panta pirmajā daļā, 324.panta pirmajā daļā, 333.panta pirmajā daļā un 383.pantā, kas paredz, ka šajās normās minētie tiesas (tiesneša) lēmumi nav pārsūdzami, nav attiecināmi uz tiem tiesas (tiesneša) lēmumiem, kuri, pamatojoties uz attiecīgajām tiesību normām, pieņemti pirms 2013.gada 1.janvāra.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

14. Grozījumi šā likuma 72.pantā, kas paredz, ka iestādes atteikums izlabot šā likuma 72.panta pirmajā daļā minētās kļūdas nav apstrīdams un pārsūdzams, nav attiecināmi uz tiem lēmumiem, kuri pieņemti pirms 2013.gada 1.janvāra.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

15. Grozījumi šā likuma 191.panta trešajā daļā, 283.panta otrajā daļā, kā arī 324.pantā, kas paredz, ka par lēmumu, ar kuru tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 1. un 2.punktu, vai ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz šā likuma 191.panta pirmās daļas 1. un 8.punktu, var iesniegt blakus sūdzību Augstākās tiesas Senātā, nav attiecināmi uz tiem lēmumiem, kuri, pamatojoties uz attiecīgajām tiesību normām, pieņemti pirms 2013.gada 1.janvāra.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

16. Grozījumi šā likuma 290., 317. un 331.pantā, kas attiecas uz tiesu, kura lemj par sūdzības pieļaujamību, virzību un nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu, nav attiecināmi uz tām sūdzībām, kuras iesniegtas pirms 2013.gada 1.janvāra.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

17. Grozījumi šā likuma 13.nodaļā, kas paredz drošības naudas maksāšanu par blakus sūdzību un kasācijas sūdzību, 127.panta izslēgšanu un likuma papildināšanu ar 129.[1], 129.[2] un 129.[3] pantu, kā arī grozījumi šā likuma 320. un 333.pantā, kas paredz blakus sūdzības un kasācijas sūdzības atstāšanu bez virzības, ja nav samaksāta drošības nauda, stājas spēkā 2013.gada 1.martā.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

18. Grozījumi šā likuma 13.nodaļā, kas paredz drošības naudas maksāšanu par blakus sūdzību un kasācijas sūdzību, nav attiecināmi uz tām sūdzībām, kuras iesniegtas pirms 2013.gada 1.marta.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

19. Līdz 2013.gada 1.martam valsts nodevu atmaksā no valsts budžeta līdzekļiem uz tiesas (tiesneša) lēmuma pamata, ja pieteikums par tās atmaksāšanu iesniegts tiesā gada laikā no dienas, kad attiecīgā summa iemaksāta

valsts budžetā.

(01.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

20. Ministru kabinets līdz 2017. gada 1. septembrim izdod šā likuma 18. panta ceturtajā daļā minētos noteikumus. Līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2017. gada 1. septembrim par atlīdzības izmaksas kārtību un apmēru fiziskās personas pārstāvim administratīvajā lietā iestādē piemērojami Ministru kabineta 2004. gada 24. augusta noteikumi Nr. 735 "Noteikumi par atlīdzības izmaksas kārtību un tās apmēru fiziskās personas pārstāvim administratīvajā lietā, kas adresātam ir sarežģīta", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

21. Grozījumi šā likuma 124. pantā par panta izteikšanu jaunā redakcijā un šā likuma 128. panta pirmajā daļā par pirmās daļas izteikšanu jaunā redakcijā nav attiecināmi uz pieteikumiem un sūdzībām, kuras iesniegtas pirms 2017. gada 1. marta.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

22. Tiesa, kas pirms 2017. gada 1. marta sākusi izskatīt pieteikumu par lietas jaunu izskatīšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, pabeidz to izskatīšanu.

(02.02.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2017.)

23. Tiesa vai tiesnesis, nodrošinot personai, kura atrodas ieslodzījuma vietā, iespēju iepazīties ar administratīvās lietas materiāliem, ņem vērā ieslodzījuma vietas tehnisko nodrošinājumu.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

24. Ministru kabinets līdz 2022. gada 1. oktobrim sagatavo un iesniedz Saeimai likumprojektus, kas paredz:

1) izslēgt šā likuma $108.^{2}$ pantu;

2) grozījumus likumā "Par tiesu varu", nosakot administratīvajā procesā tiesā, tostarp slēgtā tiesas sēdē izskatītā lietā, pieņemto tiesas nolēmumu publicēšanas kārtību un apjomu.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

25. Grozījumi šā likuma 21. panta otrās daļas otrajā teikumā par tiesas tiesībām iecelt sevišķo aizbildni un šā likuma 21. panta $2.^{1}$ un $2.^{2}$ daļa stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī. Ministru kabinets līdz 2022. gada 31. decembrim izdod šā likuma 21. panta $2.^{2}$ daļā minētos noteikumus.

(11.11.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2021.)

26. Līdz 2027. gada 31. maijam tiesa nepiemēro šā likuma $112.^{2}$ pantu, izņemot gadījumus, kad lietvedības kārtošana e-lietas formā ir iespējama un lietderīga.

(11.11.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.10.2023. un 28.05.2026. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2026.)

Likums stājas spēkā 2004. gada 1. februārī.

(12.06.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2003.)

Likums Saeimā pieņemts 2001.gada 25.oktobrī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2001.gada 14.novembrī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"